
JUUPAJOEN KUNTA

Talousarvio 2019
Taloussuunnitelma 2020 - 2021

Hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.12.2018

SISÄLLYS

1 Kunnanjohtajan katsaus	2
2 Yleisperustelut.....	4
2.1 Taloudellinen katsaus ja toimintaympäristö	4
2.1.1 Yleinen taloudellinen kehitys.....	4
2.1.2 Kuntatalouden tilanne	5
2.2 Juupajoen kuntastrategia	5
2.3 Juupajoen kunnan yleinen ja taloudellinen tilanne	6
2.3.1 Väestökehitys.....	6
2.3.2 Työllisyystilanne Pirkanmaalla ja Juupajoella.....	11
2.3.3 Kuntayhteistyö.....	12
2.3.4 Kunnan talouden tilanne ja kehitys	13
2.4 Keskeiset tuloperusteet.....	14
2.4.1 Verotulot.....	14
2.4.2 Valtionosuudet	19
2.4.3 Juupajoen kunnan hallinto-organisaatio	21
2.4.4 Juupajoen kunnan konsernirakenne vuonna 2019	23
2.4.5. Konserniyhtiöiden tavoitteet talousarviovuodelle.....	23
3 Taloussuunnitelman tehtävät	25
3.1 Talousarvion sitovuus, täytäntöönpano ja seuranta.....	27
JUUPAJOEN KUNNAN TALOUSARVIO 2019 JA TALOUSSUUNNITELMA 2020 – 2021.....	29
KÄYTTÖTALOUSOSA.....	30
4 Hallintopalvelut.....	30
4.1 Konsernihallinto	30
5 Hyvinvointipalvelut	38
5.1 Hyvinvointitoimi	38
5.2 Sosiaali- ja terveystoimi.....	39
5.3 Koulutuspalvelut.....	45
5.4 Varhaiskasvatus ja esiopetus.....	48
5.5 Muut sivistyspalvelut.....	52
6 Tekniset palvelut	59
6.1 Tekninen toimi.....	59
6.2 Juupajoen kunnan vesihuoltolaitos (taseyksikkö).....	62
TULOSLASKELMAOSA.....	66
INVESTOINTIOSA	68
RAHOITUSOSA.....	70
LIITTEET	71
Liite 1. Juupajoen kunnan talous lyhyesti	71
Liite 2. Osastokartta	72
Liite 3. Tilivelvolliset	74

1 Kunnanjohtajan katsaus

Kunnanvaltuusto hyväksyi Juupajoen uuden kuntastrategian 19.2.2018. Uuden kuntastrategian laadintatyö toteutettiin vuosien 2015–2017 aikana. Kuntalaisille toteutettiin osana strategiatyötä kaksi tulevaisuuskyselyä, ensimmäinen marraskuussa 2015 ja toinen loppuvuodesta 2017. Työntekijöille ja luottamushenkilöille teetettiin itsearviointikysely. Kuntastrategian laadintaan osallistutettiin kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja kunnan työntekijöiden lisäksi myös paikallisia yritys- ja yhdistystoimijoita.

Juupajoen kuntastrategia on kunnan kehittämissuunnitelma vuoteen 2025 saakka. Se koostuu neljästä päämäärästä, jotka on saavutettava menestyksen varmistamiseksi. Päämäärät ovat:

Houkutteleva asuinpaikka
Elinvoimaiset palvelut
Kukoistava yhteisö
Vahvat yritykset.

Strategia ohjaa kunnan toimintaa ja on päätöksenteon selkänöja. Kuntastrategiaa toteutetaan kunnan talousarvion ja suunnitelman avulla. Strategian onnistumista arvioidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä.

Juupajoen kunnan vuoden 2019 talousarvioesitys on 20.140 euroa alijäämäinen. Myös suunnitelmavuosien ennusteet näyttävät vahvasti alijäämäisiltä. Vuosikate kuitenkin näyttäisi säilyvän myös suunnitelmakausilla positiivisena.

Tulevan vuoden osalta merkittävimmät kunnan talouteen vaikuttavat tekijät ovat verotulot, valtionosuustulot ja menopuolella sosiaali- ja terveyspalvelut.

Verotuloennusteen mukaan verotilitysten kertymä on vuonna 2018 noin 142.000 euroa ennakoitua heikompi. Edellisvuoden toteumaan nähden kunnallisveroa kertyy 5 % arvioitua vähemmän mutta yhteisöveroa kertyy 9 % ja kiinteistövero 2 % enemmän. Vuonna 2019 verotulojen ennustetaan nousevan noin 7 % vuoteen 2018 verrattuna. Talousarvio pohjautuu 7,44 milj. euron verotuloihin.

Valtionosuustulot eivät ennakkollisen laskelman mukaan vähenisi niin kuin aiemmin on arvioitu. Ennusteiden mukaan valtionosuudet jopa hiukan nousisivat vuonna 2019. Nousu on noin 90.000 euroa vuoteen 2018 verrattuna. Talousarviossa valtionosuuksien määräksi on arvioitu 4.3 milj. euroa.

Juupajoen kunnan ulkoiset toimintakulut ovat 12,5 milj. euroa (kasvu 2,6 % vrt. ta 2018) ja toimintatuotot 1,3 milj. euroa (+12 %). Toimintakatteen (nettomenot) kasvu kuluvan vuoden talousarvioon nähden on 1,7 %. Vuosipoistot kasvavat liikuntahallin ja Juupakodin saneerauksista johtuen. Poistot vuoden 2019 talousarviossa ovat 523.500 euroa (v. 2018 516.230 euroa).

Euromääräisesti merkittävin osa-alue talousarviossa ovat sosiaali- ja terveyspalvelut, joiden osalta Juupajoki ja Mänttä-Vilppula ovat muodostaneet yhteistoiminta-alueen vuoden 2015 alusta lukien. Yhteistoiminta-alueen isäntäkunta Mänttä-Vilppulan hoitoon siirtyi samasta ajankohdasta lukien Juupajoen kunnan palvelujen ulkoistussopimus Pihlajanlinna Terveys Oy:n kanssa.

Yhteistoiminta-alueen kuntana Juupajoki on ollut mukana Mänttä-Vilppulan vuonna 2016 toteuttamassa sote-palvelujen kokonaiskilpailutuksessa. Mänttä-Vilppulan kaupunki ja Pihlajalinna-ryhmittymä ovat solmineet 15 vuoden sopimuksen 1.8.2016 lukien eli vuoteen 2031 asti. Palvelusopimus laajeni koskemaan Juupajoen kunnan sote-palveluja 1.1.2018 lukien, kun Juupajoen oman sote-sopimuksen toimintakausi päättyi.

Vuoden 2018 palveluntuottajan laskutus perustuu vuoden 2017 tilinpäätöksen mukaiseen laskutukseen, jota korotetaan sopimuksen mukaan 2 %. Yhteistoiminta-alueen kustannukset (mm. soteviranomaiskustannukset, lautakunnan kulut, tietojärjestelmät, osuus taloushallinnon kustannuksista) maksetaan Mänttä-Vilppulan kaupungille yhteistoimintasopimuksen veloitusperusteiden mukaisesti. Lisäksi Juupajoen kunnan tilinpidossa ovat sote-kiinteistöjen kustannukset, soten ruokapalvelu sekä eläkemenoperusteiset maksut.

Tulevina vuosina, vuodesta 2019 eteenpäin, palveluntuottajan laskutushintaa korotetaan sopimuksessa määritellyn, vuosittain laskettavan, kertoimen mukaan. Mänttä-Vilppulan kaupungin ja Juupajoen kunnan kustannukset määräytyvät todellisen toteutuman mukaan.

Toiminnallisesti ja palvelurakenteen osalta sosiaali- ja terveyspalveluissa ei ole tapahtumassa muutoksia lukuun ottamatta joidenkin käytänteiden yhtenäistämistä yhteistoiminta-alueella. Yhteistyö Mänttä-Vilppulan kaupungin kanssa on sujunut mutkattomasti.

Justiina Ateriapalvelut Oy, Mänttä-Vilppulan kaupungin (osuus 83%) ja Juupajoen kunnan (osuus 17%) yhteinen ruokapalveluyhtiö aloittaa toiminnan tammikuussa 2019. Yhtiön perustaminen toteutetaan liiketoimintakauppana, jossa ruokapalveluiden tuottamiseen tarvittavat tilat ja kiinteistöt jäävät kaupungin ja kunnan omistukseen ja yhtiö vuokraa käyttöönsä tarvitsemansa tilat. Kiinteät laitteet kuuluvat kiinteistöön ja ovat mukana vuokrassa. Perustamishetkellä yhtiön valmistuskeittiöt sijaitsevat Mänttä-Vilppulassa Sarapihassa ja Punatulkussa sekä Juupajoella Juupakodilla. Kunnat myyvät yhtiölle siirtyvään toimintaan liittyvän irtaimen omaisuuden. Uuden yhtiön perustamisella ei ole henkilöstövaikutuksia.

Työllisyyden hoidossa 2018 käynnistynyt uusi toimintamalli, jossa kunnan lakisääteisiä työllisyshoidon velvoitteita toteutetaan yhteistyössä Mänttä-Vilppulan työllisyshoidon yksikön kanssa. Uusi aktiivisempi sekä asiantuntevampi työllisyshoito on ollut menestyksellistä ja yhdessä yleisen hyvän taloustilanteen kanssa Juupajoen työllisyystilanne on Pirkanmaan kärkipäätä. Hyvän työllisyystilanteen odotetaan jatkuvan koko vuoden 2019 ajan.

Talousarviovuodelle suurimmat investoinnit ovat paloaseman laajennus 400 000 € ja Korkeakosken vesihuollon saneeraustyöt 150 000 €.

Allekirjoittanut aloitti Juupajoen kunnan kunnanjohtajana 22.10.2018. Talousarvion laadinta on ensimmäinen iso ponnistus, mutta osaavan henkilöstön johdattamana talousarvion valmistui aikataulun mukaisesti. Kiitän kuntalaisia, luottamushenkilöitä ja kunnan henkilökuntaa ystävällisestä vastaanotosta, jota olen saanut osakseni. Toivon meille kaikille menestyksellistä vuotta 2019.

Jyri Lammela
Kunnanjohtaja

2 Yleisperustelut

2.1 Taloudellinen katsaus ja toimintaympäristö

Luvussa tarkastellaan maailman- ja kansantalouden sekä Suomen kuntatalouden tämänhetkistä tilaa, vallitsevaa taloudellista toimintaympäristöä sekä talouden lähiaikojen kehitystä. Tilannetta tarkastellaan valtiovarainministeriön vuoden 2019 talousarvioehdotuksen, Valtiovarainministeriön kesän ja syksyn 2018 taloudellisten katsausten sekä Tilastokeskuksen julkaisemien taloustietojen pohjalta. Työllisyyden tarkastelun pohjana toimivat työ- ja elinkeinoministeriön Työllisyyskatsaukset.

2.1.1 Yleinen taloudellinen kehitys

Kuluvasta vuodesta on tulossa nykyisen suhdannevaiheen paras vuosi. Suomen talouden kasvu hidastuu kuitenkin selvästi noin 1½ prosentin vuosikasvuihin tulevina vuosina. Keskipitkällä aikavälillä vuosina 2021–2022 talouskasvun arvioidaan palaavan potentiaalisen tuotannon kasvuvauhtiin eli noin prosenttiin.

Vuonna 2018 Suomen BKT:n ennustetaan kasvavan 3,0 %. Yritysten odotukset ovat myönteiset, rakennusinvestointien suurkohteiden rakentaminen jatkuu yhä ja palvelualojen myyntiodotukset ovat kohentuneet. Työllisyysasteen trendi ylitti kesäkuussa vuoden 2008 suhdannehuipun lukemat ja on nyt 71,8 %. Vahvana jatkuva talouskasvu nostaa v. 2018 työllisten määrän 2,6 % edellisvuotta korkeammaksi. Työllisyyden kasvu jatkuu nopeana koko ennustejakson ajan ja työllisyysaste nousee 73 prosenttiin v. 2020.

Vuonna 2019 talouskasvu hidastuu 1,7 prosenttiin. Merkittävin yksittäinen talouskasvua hidastava tekijä on rakennusinvestointien supistuminen. Yksityisten investointien kasvu jatkuu mittavien investointihankkeiden tukemana. Yksityisen kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousun lisäksi työllisyyden koheneminen. Metsäteollisuuden investoinnit näkyvät jo viennissä. Metsäteollisuuden suhteellisesti alhainen tuontipanosten osuus kohentaa nettoviennin kasvuvaikutusta. Tuontia kasvattaa tuotantopanosten kysynnän lisäksi myös kotimainen investointi- ja kulutuskysyntä.

Vuonna 2019 kovin investointivaihe on ohitettu. Yksityisten investointien kasvu jatkuu, mutta aiempaa hitaampana. Suomessa on suunnitteilla useita erittäin mittavia investointihankkeita erityisesti metsäteollisuudessa. Jonkin näistä hankkeista oletetaan käynnistyvän ennustejaksolla. Työllisyyden kasvun arvioidaan vauhdittavan investointeja myös teknologiaan ja koulutukseen. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan investointien ennustetaan kasvavan noin viiden prosentin vuosivauhtia.

Vuonna 2019 yksityisen kulutuksen kasvua tukee ansiotason nousun lisäksi työllisyyden koheneminen. Palkkasumma nousee 3,5 % ja pitää yllä kotitalouksen käytettävissä olevien tulojen nopeaa kasvua. Reaalisesti kotitalouksien käytettävissä olevien tulojen kasvu kuitenkin hidastuu, kun inflaatio kiihtyy. Tästä syystä myös yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu v. 2019. Maailmankaupan vahva kasvu luo hyvät näkymät Suomen viennille v. 2019. Nettovienti pysyy kasvua tukevana koko ennustejaksolla, vaikka tuotantopanosten tuonti kasvaakin

Suomen talouden hyvä suhdannetilanne kohentaa julkista taloutta. Viime vuonna julkisen talouden alijäämä pieneni jälleen edellisvuodesta. Talouskasvu jatkuu kohtuullisena vielä lähivuosina, jolloin julkisen talouden rahoitusasema tasapainottuu. Ensi vuosikymmenelle tultaessa talouskasvu hidastuu ja julkisen talouden rahoitusaseman vahvistuminen pysähtyy.

Julkinen velka suhteessa BKT:hen alenee alle 60 prosentin rajan jo kuluvana vuonna 2018. Nimellisesti julkinen talous kuitenkin velkaantuu edelleen. Noususuhdanteesta huolimatta julkinen velkasuhde on alentunut hyvin hitaasti.

Talouden suotuisa suhdannevaihe peittää alleen julkisen talouden rakenteelliset ongelmat. Väestö ikääntyy ja se näkyy erityisesti kasvupaineena hoito- ja hoivamenoissa myös tulevaisuudessa. Julkisen talouden tulisi olla 2020-luvun alussa selkeästi ylijäämäinen, jotta se olisi kestävällä pohjalla kohtaamaan väestön ikääntymisestä aiheutuvat paineet.

Julkinen talouden riskit linkittyvät läheisesti yleiseen talouskehitykseen. Jos talouskasvu osoittautuu ennustettua hitaammaksi, jäisi verotulojen kasvu ennustettua heikommaksi, ja esimerkiksi suhdanneluonteiset työttömyysmenot kasvaisivat ennustettua nopeammin.

2.1.2 Kuntatalouden tilanne

Kuntatalous heikkenee vuonna 2018 hieman edellisvuodesta toimintamenojen kasvun nopeutuessa ja verotulojen kasvun hidastuessa. Kuntatalouden yhteenlaskettu tilikauden tulos ja rahoitusasema ovat muodostumassa kuluvana vuonna huomattavasti kevään 2018 kuntatalousohjelmassa esitettyä heikommaksi. Suotuisasta suhdannetilanteesta huolimatta kuntien verotulojen kehitys jää likimain viime vuoden tasolle eli lähes 600 milj. euroa pienemmäksi kuin keväällä arvioitiin. Kunnallisveron kertymää pienentävät erityisesti tämän vuoden joulukuussa maksettavat poikkeuksellisen suuret ennakonpalautukset. Henkilöstömenot kääntyvät puolestaan neljän vuoden supistumisen jälkeen maltilliseen kasvuun muun muassa ansiotason nousun seurauksena. Niitä kasvattaa myös tuloksellisuuteen perustuvan kertaerän kustannusvaikutus, joka kohdistuu vuodelle 2018.

Kuntatalouden tilikauden tuloksen arvioidaan hieman paranevan vuonna 2019 kuluvasta vuodesta. Toimintamenoja kasvattavat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutarpeen kasvun lisäksi kunta-alan palkankorotukset ja kilpailukyky sopimuksen lomarahaleikkauksen päättymisen. Painelaskelmassa väestön ikääntymisestä johtuva kunnallisten palvelujen kysynnän kasvu näkyy ostomenojen kasvuna. Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat kuntatalouden palkkasummaa vuonna 2019 keskimäärin 2,4 prosenttia. Toisaalta vuoteen 2019 kohdistuu myös tuloksellisuuteen perustuvan kertaerän kustannusvaikutuksen poistuminen, jonka arvioidaan pienentävän palkkamenoja noin 0,7 prosenttia vuonna 2019. Vuoden 2019 palkkamenojen kasvua kiihdyttää sopimuskorotusten lisäksi myös kilpailukyky sopimuksen mukaisen lomarahaleikkauksen päättymisen. Lomarahoja palautuu yhteensä reilut 300 milj. euroa kuntatalouden kuluiksi. Vuoden 2019 lomarahojen leikkaus koskee lomanmääräytymisvuotta 1.4.2018–31.3.2019. Suoriteperusteisuuden vuoksi noin 75 prosenttia lomarahaleikkauksen päättymisen kustannuksista kohdistuu vuoteen 2019 ja loput vuoteen 2020. Myös investointimenot pysyvät korkealla tasolla vilkkaan sairaalarakentamisen vuoksi.

Kuntatalouden tulot kasvavat vuonna 2019 menoja nopeammin, kun verotulojen kasvu piristyy. Tämän seurauksena myös vuosikate vahvistuu hieman kuluvasta vuodesta. Kuntien saamien verotulojen kasvua kiihdyttävät muun muassa poikkeuksellisen matalat verotulokertymät vuonna 2018 ja kertaluonteinen verotulojen lisäys, joka johtuu siirtymisestä verovelvolliskohtaiseen verotuksen valmistumiseen. Tämän seurauksena jäännösverojen maksu aikaistuu, mikä kasvattaa vuoden 2019 verotuloja. Valtionosuudet laskevat kuluvasta vuodesta, mikä johtuu muun muassa valtion ja kuntien välisestä kustannustenjaon tarkistuksesta. Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus vuoden 2016 toteutuneiden kustannusten pohjalta vähentää kuntien peruspalvelujen valtionosuutta reilut 200 milj. euroa. Lisäksi hallitusohjelman mukaisesti kuntien valtionosuuksiin ei tehdä indeksikorotusta vuonna 2019.

2.2 Juupajoen kuntastrategia

Kunnanvaltuusto hyväksyi Juupajoen uuden kuntastrategian 19.2.2018. Uuden kuntastrategian laadintatyö toteutettiin vuosien 2015–2017 aikana. Kuntalaisille toteutettiin osana strategiatyötä kaksi tulevaisuuskyselyä, ensimmäinen marraskuussa 2015 ja toinen loppuvuodesta 2017. Työntekijöille ja luottamushenkilöille teetettiin itsearviointikysely. Kuntastrategian laadintaan osallistutettiin

kuntalaisten, luottamushenkilöiden ja kunnan työntekijöiden lisäksi myös paikallisia yritys- ja yhdistystoimijoita.

Uuden kuntalain mukaan kunnan toimintaa johdetaan valtuuston hyväksymän strategian mukaisesti. Lain mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntastrategiassa tulee kuntalain mukaisesti ottaa huomioon

1. kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen;
2. palvelujen järjestäminen ja tuottaminen;
3. kunnan tehtäviä koskevissa laeissa säädettyt palvelutavoitteet;
4. omistajapolitiikka;
5. henkilöstöpolitiikka;
6. kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet;
7. elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategian ottamisesta huomioon kunnan talousarvion ja -suunnitelman laatimisessa säädetään 110 §:ssä. Kuntastrategia tarkistetaan vähintään kerran valtuuston toimikaudessa.

Juupajoen kuntastrategia on kunnan kehittämissuunnitelma vuoteen 2025 saakka. Se koostuu neljästä päämäärästä, jotka on saavutettava menestyksen varmistamiseksi. Päämäärät ovat:

Houkutteleva asuinpaikka
Elinvoimaiset palvelut
Kukoistava yhteisö
Vahvat yritykset.

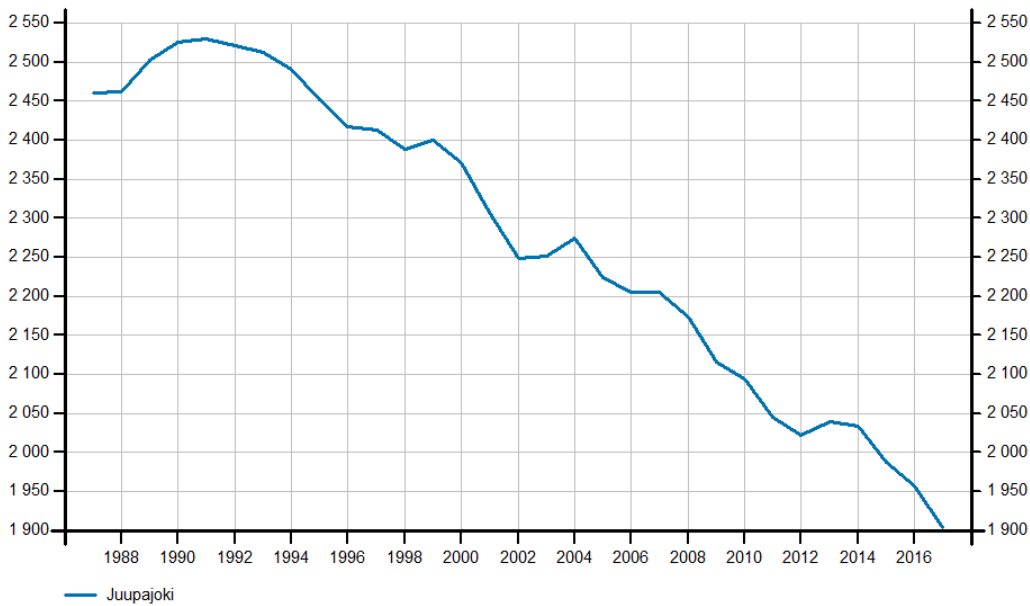
Strategia ohjaa kunnan toimintaa ja on päätöksenteon selkänöja. Kuntastrategiaa toteutetaan kunnan talousarvion ja suunnitelman avulla. Strategian onnistumista arvioidaan vähintään kerran vuodessa tilinpäätöksen yhteydessä.

2.3 Juupajoen kunnan yleinen ja taloudellinen tilanne

2.3.1 Väestökehitys

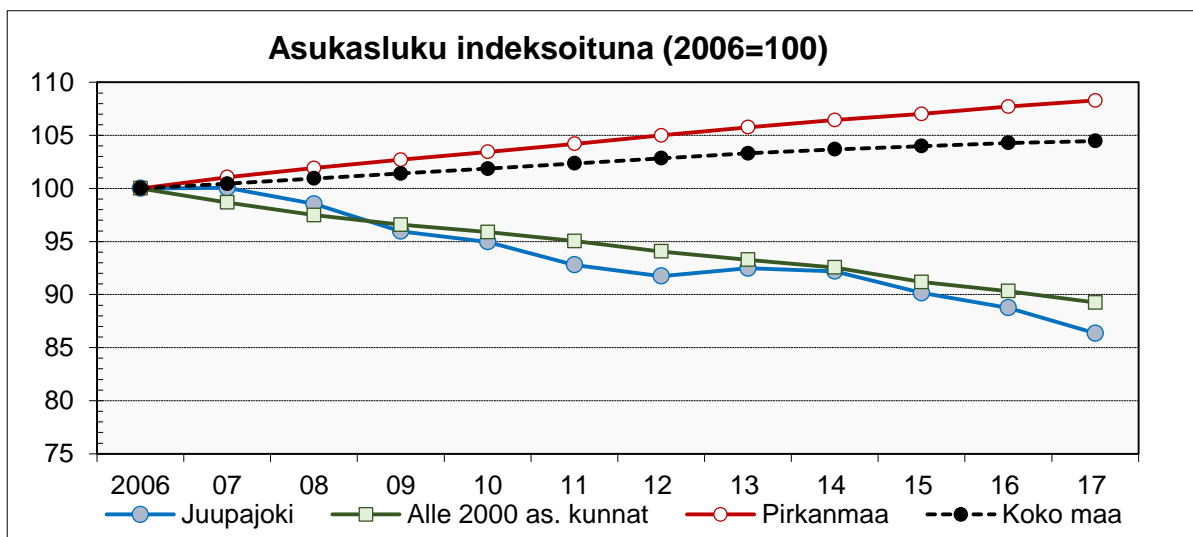
Tilastokeskuksen tietojen mukaan Juupajoen ennakkoväkiluku oli kuluvaan vuoteen 2018 syyskuun lopussa 1 886 asukasta. Laskua vuoden 2017 lopun tilanteeseen on 18 asukasta. Asukasluku oli 31.12.2016 1961 asukasta ja 31.12.2017 1904 asukasta. Kunnan asukasluku on laskenut 1990-luvun lopun 2 400 asukkaasta tasaisesti keskimäärin prosenttia ja enimmillään jopa yli 2 % vuodessa.

Väkiluku 1987-2017

Tilastokeskus

Kuvio 1. Juupajoen väkiluvun kehitys 1987–2017 (Lähde: Tilastokeskus, Kuntien avainluvut).

Kuvio 2. Juupajoen asukasluku indeksoituna vrt. alle 2.000 as kunnat, Pirkanmaan kunnat ja kaikki kunnat v. 2006–2017

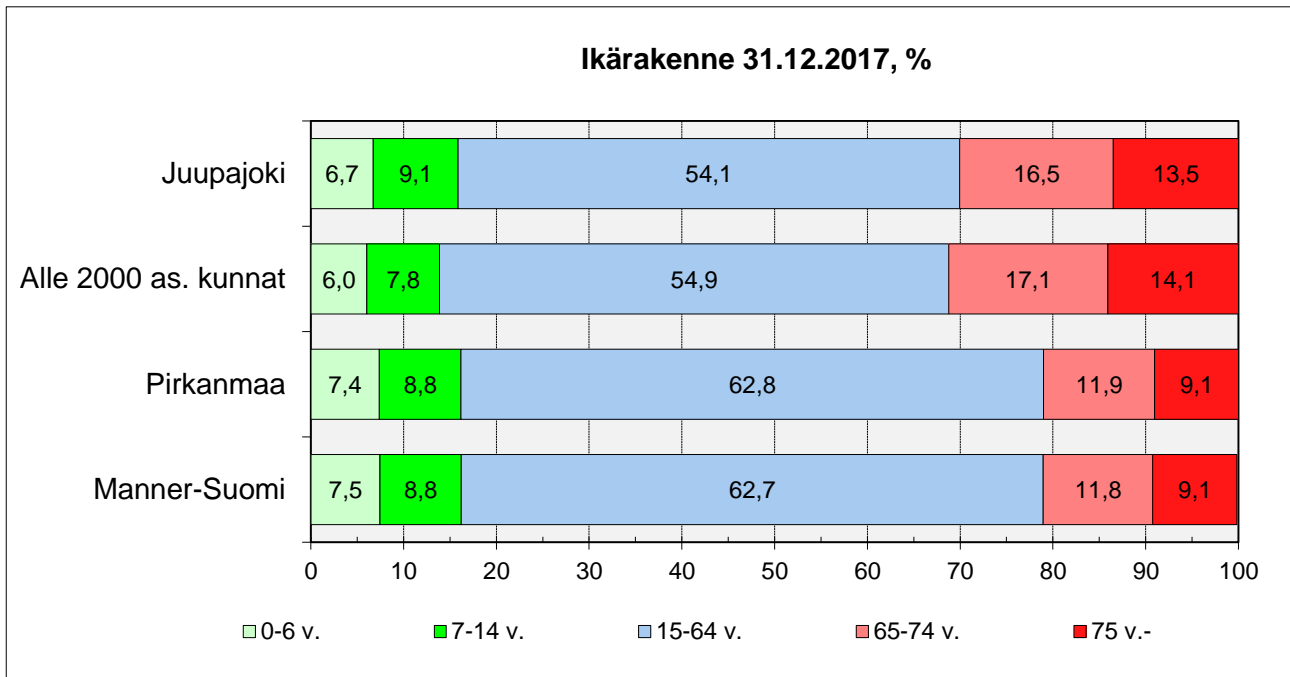
Edellä kuvatusta kaaviosta nähdään, että Juupajoen asukasluvun kehitys noudattaa hyvin pitkälle koko maan pienten kuntien asukaslukukehitystä.

Väestön vähenemä on ollut Tilastokeskuksen ennustamaa kehitystä nopeampaa. Tilastokeskuksen väestöennusteet ovat niin sanottuja demografisia trendilaskelmia, joissa lasketaan, mikä olisi alueen tuleva väestö, mikäli viime vuosien väestönkehitys jatkuisi samanlaisena myös tulevaisuudessa.

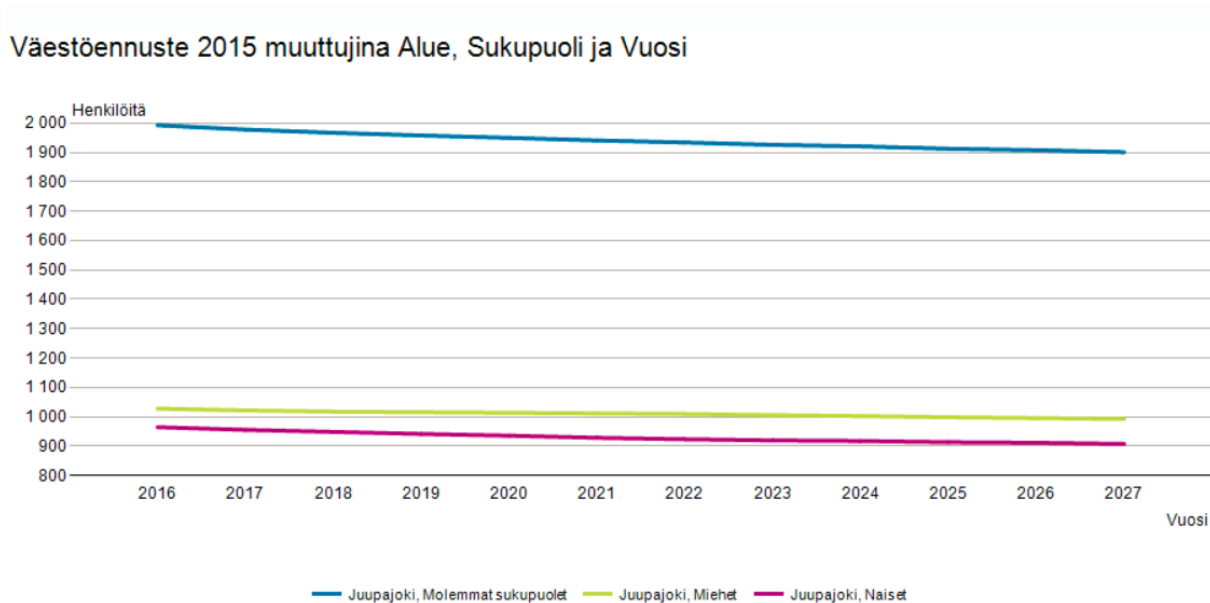
Erittynen haaste niin Juupajoella kuin koko maassa on väestön ikääntyminen. Väestön ikääntymisen myötä erityisesti ikäihmisten palvelujen tarve kasvaa.

Seuraavasta taulukosta voi havaita, että Juupajoen asukkaiden ikärakenne on jonkin verran nuorempi kuin alle 2000:n asukkaan kunnissa keskimäärin.

Kuvio 3. Juupajoen kunnan asukkaiden ikärakenne 31.12.2017 verrattuna alle 2000:n asukkaan kunnat, Pirkanmaan kunnat ja Manner-Suomen kunnat. (Lähde: Kuntaliitto)

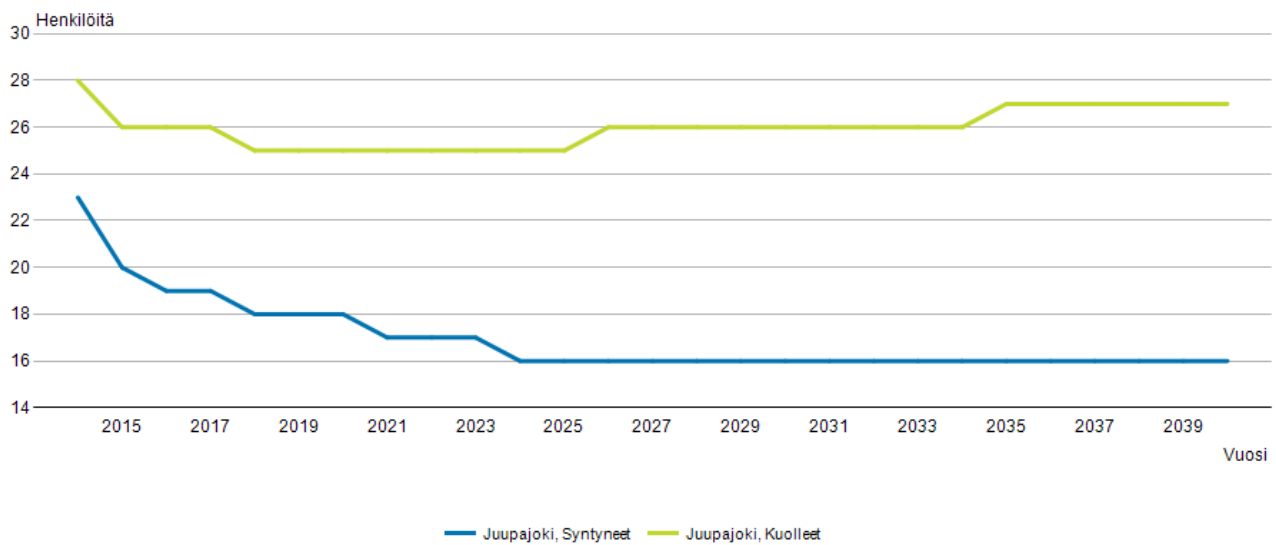

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 4. Juupajoen kunnan väestöennuste 2015; muuttujina alue, sukupuoli ja vuosi. (Lähde: Tilastokeskus, Kuntien avainluvut.)

Seuraavasta kuviosta voi tarkastella Juupajoen syntyvien ja kuolleiden määrän ennustetta vuosille 2015-2039. Taulukko perustuu Tilastokeskuksen vuoden 2015 väestöennusteeseen.

Väestöennuste 2015 muuttujina Alue, Sukupuoli, Väestönmuutos ja Vuosi

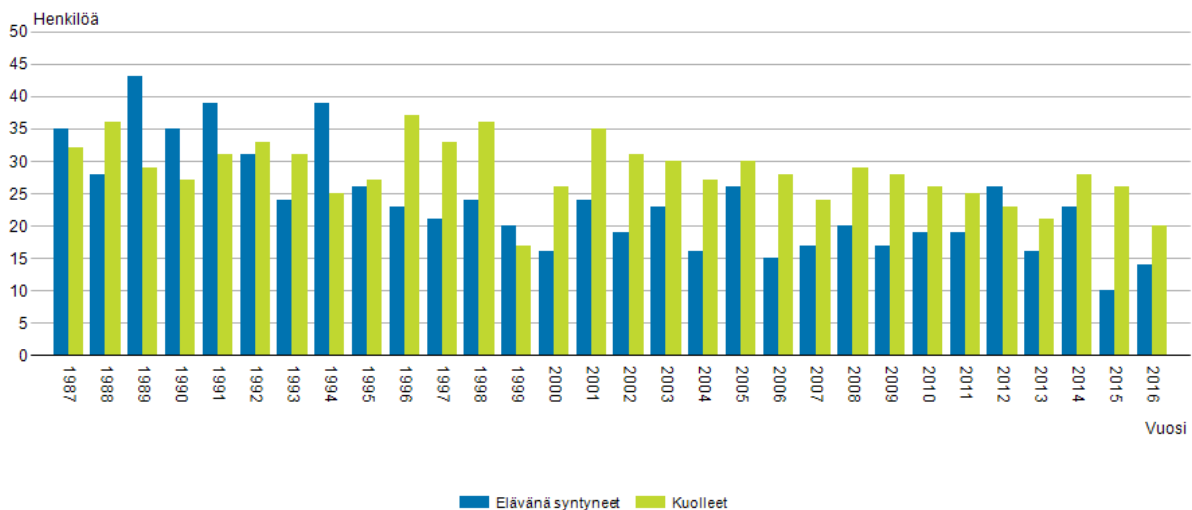

Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 5: Syntyvyys ja kuolleisuus Juupajoella, ennuste vuosille 2015–2039

Tilastokeskuksen ennusteen mukaan kuolleisuus kääntyy nousuun vuodesta 2025 lähtien ja pysyy tasaisena pitkään. Syntyvyys on lähtenyt voimakkaaseen laskuun vuonna 2015. Trendin perusteella syntyvyys näyttäisi vakiintuvan vuodesta 2024 eteenpäin 16 lapseen per vuosi. Todellinen syntyvyys vuosina 2015 - 2017 on kuitenkin ollut tuota alhaisempi.

Väestönmuutokset muuttujina Alue, Väestönmuutos ja väkiluku ja Vuosi

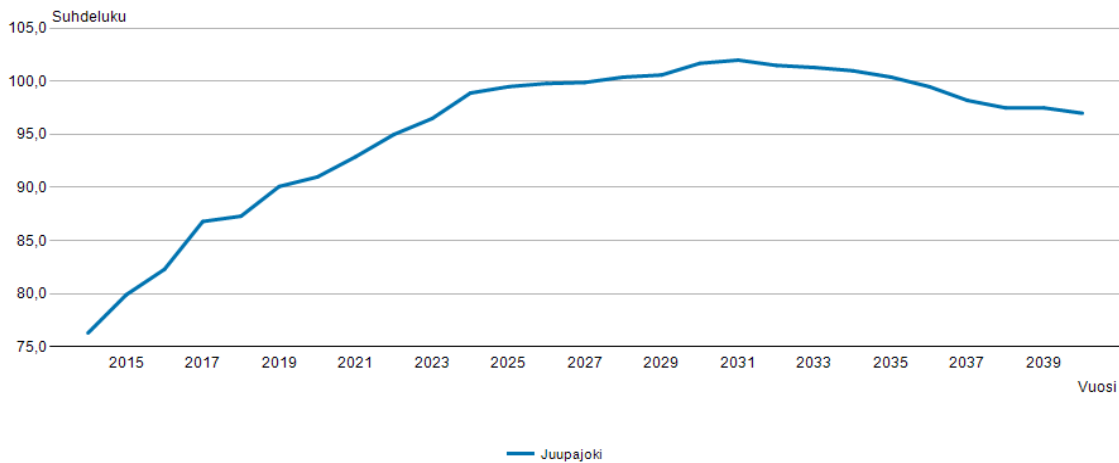

Kuvio 6: Syntyvyys ja kuolleisuus Juupajoella v. 1987–2016 (Tilastokeskus)

Ikääntyminen ja alhainen syntyvyys näkyvät myös Juupajoen huoltosuhteessa. Väestöllisellä (demografisella) huoltosuhteella tarkoitetaan alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän

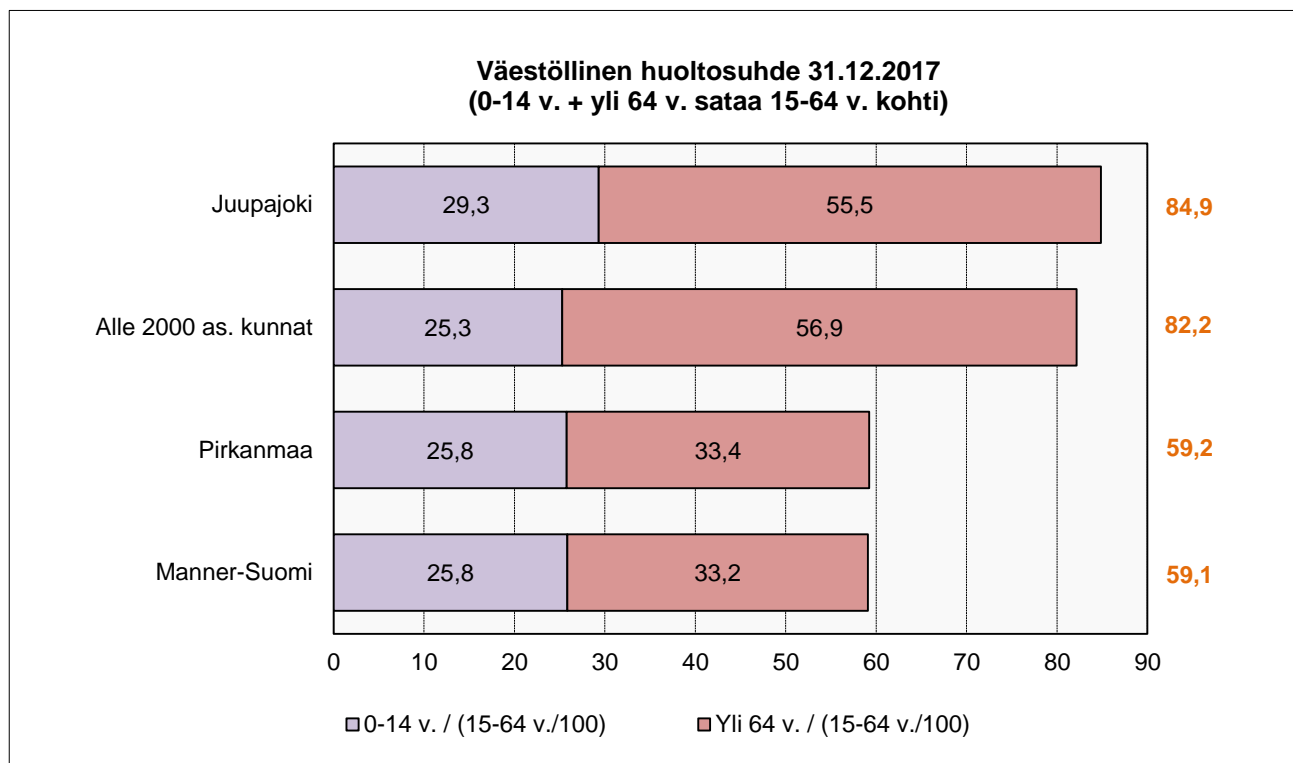
suhdetta 15 - 64 – vuotiaiden (työikäisten) määrään. Väestöllinen huoltosuhte on vuonna 2015 tilastokeskuksen arvion mukaan 79,9, joka tarkoittaa että 100 työikäistä kohden Juupajoella on noin 79,9 lasta ja 65 vuotta täyttäneitä. Seuraava kuvio havainnollistaa huoltosuhteen kehitystä Juupajoella tilastokeskuksen ennusteeseen perustuen:

Väestöennuste 2015 Väestöllinen huoltosuhte muuttujina Alue, Lapsia ja 65 vuotta täyttäneitä 100 työikäistä kohti ja Vuosi

Lähde: Tilastokeskus

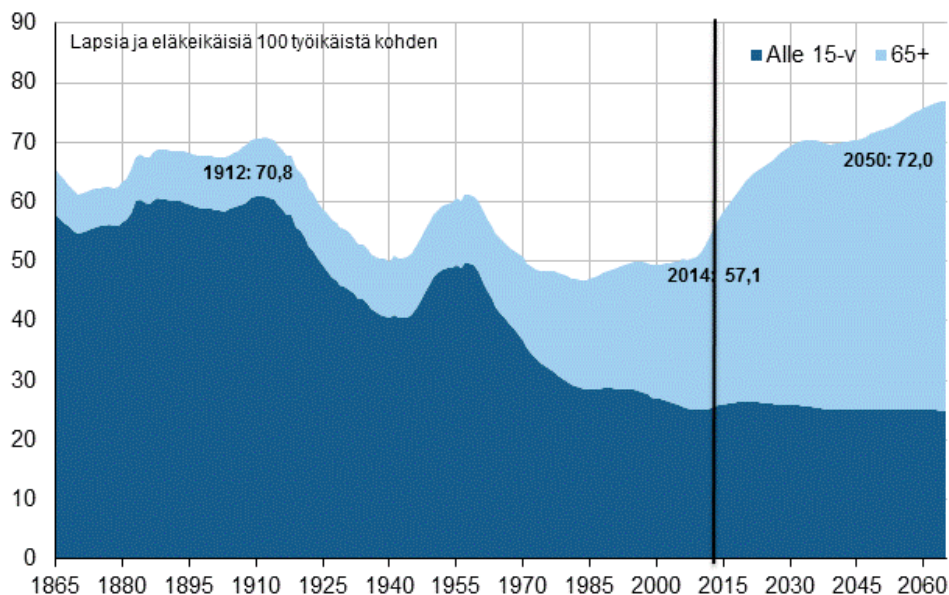
Kuvio 7: Juupajoen väestöllisen huoltosuhteen ennuste 2015–2039.

Kuvio 8: Juupajoen väestöllinen huoltosuhte 31.12.2017 vrt. alle 2.000 asukkaan kunnat, Pirkanmaan kunnat ja Manner-Suomen kunnat. (Kuntaliitto)

Kuntaliiton mukaan Suomen väestöllisen huoltosuhteen suhdeluku on pysytellyt koko 2000 -luvun melko vakaana. Esimerkiksi vuonna 2011 sataa työikäistä kohden Suomessa oli 53 ei-työikäistä. Alueelliset erot ovat kuitenkin suuria. Pienimmät huoltosuhteen arvot ovat suurimmilla kaupunkiseuduilla ja suurimmat arvot löytyvät asukasluvultaan pienistä ja väestöltään vanhenevista kunnista. Myös koko maan

taloudellisen huoltosuhteen suhdeluku on ollut melko vakaa koko 2000-luvun lukuun ottamatta vuoden 2008 taloudellista taantumaa, joka heijastui heti seuraavan vuoden huoltosuhteeseen. Vuoden 2010 lopussa koko maan suhdeluku oli 1,31 eli sataa työssäkäyvää kohden oli 131 ei-työssä käyvää.

Kuvio 9. Suomen väestöllinen huoltosuhte vuosina 1865–2065 (Lähde: Suomen virallinen tilasto)

2.3.2 Työllisyystilanne Pirkanmaalla ja Juupajoella

Työllisyystilanneselvitys perustuu Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimiston lokakuun 2018 tilannekatsaukseen.

Pirkanmaalla oli lokakuun 2018 lopussa 20 171 työtöntä työnhakijaa. Edellisen kerran maakunnan työttömyys oli näin alhaisella tasolla yli 10 vuotta sitten kesäkuussa 2008, jolloin määrä oli 20 077. Työttömyys väheni vuoden aikana 6745 henkilöllä (-25,1 %), kun vuosialenema oli syyskuussa ollut 6 928 henkilöä (-25,2 %). Pirkanmaan työttömyys aleni edelleen määrällisesti TE-toimistoista Uudenmaan jälkeen maan toiseksi eniten ja suhteellisesti maan eniten.

Pirkanmaan rakennetyöttömyyden (pitkäaikaistyöttömät, rinnasteiset pitkäaikaistyöttömät, palveluilta työttömiksi jääneet ja palveluilta palveluille siirtyneet) vuositasen alenema jatkui edelleen. Rakennetyöttömiä oli nyt 12 126 henkilöä ja vähenemä oli 4 955 henkilöä (-29 %). Rakennetyöttömyys väheni kaikissa kunnissa. Suhteellisesti suurimmat alenemat olivat isoissa kunnissa Kangasalla, ”keskisuurissa” Pirkkalassa ja pienissä Juupajoella.

Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleiden määrä oli lokakuun 2018 lopussa 5 687 henkilöä ja vuosivähenemä oli 3 919 henkilöä (-40,8 %). Edellisen kerran Pirkanmaan pitkäaikaistyöttömyys oli näin alhaisella tasolla miltei yhdeksän vuotta sitten joulukuussa 2009, jolloin määrä oli 5 674 henkilöä.

Seutukunnittain tarkasteltuna Lounais-Pirkanmaalla työttömyys laski 23 prosenttia. Ylä-Pirkanmaalla työttömien työnhakijoiden määrä laski edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta 21 prosenttia. Luoteis-Pirkanmaalla työttömyyden aleneminen oli 33 prosenttia. Etelä-Pirkanmaalla oli 20 prosentin lasku edellisen vuoden vastaavan ajankohdan luvusta.

Taulukko 1: Työttömät työnhakijat ja avoimet työpaikat lokakuun 2018 lopussa. Lähde: Pirkanmaan työllisyyskatsaus 10/2018 Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Alue	Työvoima	Työttömyysaste %	Työttömät yhteensä	Alle 20-vuotiaat	Alle 25-vuotiaat	Yli 50-vuotiaat	Pitkäaik. työttömät	Avoimet työpaikat
Juupajoki	828	6,3	52	-	5	20	11	-
Ylä-Pirkanmaan seutukunta yht.	9632	7,3	753	27	94	358	168	70

Työttömyystilastoja verrattaessa on huomioitava, että tilastokeskuksen työttömyysluvut perustuvat otospohjaiseen työvoimatutkimukseen. Työ- ja elinkeinoministeriön luvut taas perustuvat TE -toimistojen asiakasrekisterin pohjalta laadittuun Työnvälitystilastoon, siksi työttömyystilastojen luvuissa on eroja.

2.3.3 Kuntayhteistyö

Juupajoen kunta kuuluu Ylä-Pirkanmaan seutukuntaan yhdessä Mänttä-Vilppulan, Ruoveden ja Virtain kanssa. Virallinen seutuyhteistyö päättyi vuoden 2012 lopussa, kun yhteinen seutuhallinto lakkautettiin. Elinkeinojen kehittämistä ja hankeyhteistyötä on kuntien kesken toteutettu kuitenkin vuodesta 2013 lähtien sopimusperusteisesti. Juupajoen kunta hankkii aloittavien yrittäjien neuvontapalvelut ja yritysten kehittämisen tukea Mänttä-Vilppulan elinkeinoyhtiö MW-kehitys Oy:ltä. Juupajoen kunnan ratkaisu pysyä itsenäisenä ja sosiaali- ja terveystalvvelujen yhteistoiminta-alue Mänttä-Vilppulan kanssa ovat myös suunnanneet yhteistyön painopistettä aikaisempaa selkeämmin Ylä-Pirkanmaan kuntien suuntaan.

PoKo ry on yksi 55:stä Manner-Suomessa toimivasta alueellisesta Leader-toimintaryhmästä. Toimintaryhmät laativat muun muassa toimintansa peruslinjauksiksi alueelleen paikallisen maaseudun kehittämissuunnitelman. Uudella ohjelmakaudella vuosina 2014–2020 Juupajoki kuuluu PoKo ry:n toiminta-alueeseen. Muita PoKon kuntia ovat Ruovesi, Mänttä-Vilppula ja Virrat. Juupajoen kunta päätti siirtymisestä Poko ry:n toimintaryhmään vuonna 2013 Pomoottori ry:n toiminnan päättyttyä.

Toisen asteen koulutuksen järjestämisen osalta Juupajoki kuuluu Sastamalan koulutuskuntayhtymään (SASKY). Kuntayhtymän muut jäsenkunnat ovat Huittinen, Hämeenkyrö, Ikaalinen, Keuruu, Kihniö, Kokemäki, Multia, Mänttä-Vilppula, Parkano, Punkalaidun, Ruovesi ja Sastamala. Juupajokea lähinnä olevat SASKY:n toimipisteet ovat Mänttä-Vilppulassa sijaitseva ammatillista koulutusta tarjoava Mäntän seudun koulutuskeskus (MSKK) sekä Ruoveden lukio.

Sosiaali- ja terveystalvvelut on 2015 alusta lähtien organisoitu Mänttä-Vilppulan ja Juupajoen yhteisenä sosiaali- ja terveystalvvelujen yhteistoiminta-alueena, jossa Mänttä-Vilppula toimii vastuukuntana ja palvelujen järjestäjänä. Sote -palvelujen tuottajana toimii Pihlajalinna Terveys Oy. Vuoden 2018 alusta Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveystalvvelujen tuottaminen siirtyi Mänttä-Vilppulan ja Pihlajalinna ryhmittymän välisen sopimuksen piiriin, kun kunnan oman sopimuksen sopimuskausi päättyi. Palvelusopimus on voimassa vuoteen 2031 saakka.

Vuoden 2015 alussa aloitti toimintansa uusi ja laajempi ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alue Tampereen, Kangasalan ja Valkeakosken ympäristöterveyden yt-alueiden yhdistyessä. Yhteistoiminta-alueeseen kuuluvat Tampere, Orivesi, Kangasala, Pälkäne, Juupajoki, Valkeakoski, Akaa ja Urjala. Tampereen kaupunki toimii yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana.

Laki (1369/2014) ja asetus (1377/2014) työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta tulivat voimaan 1.1.2015. Työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) tavoitteena on edistää

työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali- terveys- ja kuntoutuspalveluja. Pirkanmaalla on neljä TYP-verkostoa: Keskusseutu, Etelä-Pirkanmaa, Länsi-Pirkanmaan ja Ylä-Pirkanmaa. Ylä-Pirkanmaan TYP -alueeseen kuuluvat Juupajoen kunta, Mänttä-Vilppulan kaupunki, Ruoveden kunta ja Virtain kaupunki, Pirkanmaan työ- ja elinkeinotoimisto sekä Kansaneläkelaitos. TYP-verkoston johtajana toimii Vuokko Hjelt Mänttä-Vilppulan kaupungilta. Toimintaa ohjaa yhteinen johtoryhmä.

Vuoden 2018 alusta lukien Juupajoen kunta on hankkinut työllisyyspalvelut sopimusperusteisesti Mänttä-Vilppulan kaupungilta. Juupajoen lakisääteisten työllisyyspalvelujen hoitaminen on organisoitu siten Mänttä-Vilppulan toimesta 1.1.2018 lukien. Sopimus on voimassa toistaiseksi.

Justiina Ateriapalvelut Oy, Mänttä-Vilppulan kaupungin (osuus 83%) ja Juupajoen kunnan (osuus 17%) yhteinen ruokapalveluyhtiö aloittaa toiminnan tammikuussa 2019.

Vapaan sivistystyön osalta kuntayhteistyötä tehdään Oriveden kaupungin kanssa yhteisen Oriveden seudun kansalaisopiston toimesta. Virtain kaupungin ylläpitämä Merikanto-opisto tuottaa seudulla musiikkiopisto ja taiteiden perusopetuksen palveluja.

Yhteistoimintasopimusten perusteella Juupajoen kunta hankkii ympäristötoimen ja kaavoituksen asiantuntijapalveluja Oriveden kaupungilta. Oriveden jätevedenpuhdistamo ja siirtoviemäri ovat uusimpia kuntien välisiä yhteistyötoimintoja. Etsivää nuorisotyötä hoidetaan myös Oriveden kaupungin kanssa solmitun sopimuksen perusteella molempien kuntien alueella.

Juupajoen alueella jätehuollosta vastaa Pirkanmaan jätehuolto Oy, jossa Juupajoen kunta on jäsenenä. Jätehuoltoviranomaisena toimii sopimusperusteisesti Tampereen kaupungin jätehuoltojaosto.

2.3.4 Kunnan talouden tilanne ja kehitys

Juupajoen kunnan taseessa on edellisiltä vuosilta kertynyttä ylijäämää 2.276.217 euroa eli n. 1195 €/asukas. Konsernitaseen kertynyt ylijäämä oli vuoden 2017 tilinpäätöksessä 2 016 000 euroa eli 1341 euroa asukasta kohden.

Kunnan lainakanta oli vuoden 2017 lopussa 3 273 000 euroa, joten lainakannassa on ollut selkeää laskua verrattuna edelliseen vuoteen (vuoden 2016 lopun lainakanta oli 3 559 000 €). Yhtä asukasta kohden lainaa oli vuoden 2017 päättyessä 1 719 euroa. Ottaen huomioon kunnan asukasluvussa tapahtuneen laskun asukaskohtaisen lainakannan kehitys on hyvä. Konsernin lainakanta vuoden 2017 tilinpäätöksessä oli 6 060 000 euroa ja asukaskohtainen konsernilaina oli 3 183 €/asukas.

Sosiaali- ja terveystoimi muodostaa kunnan taloudesta suurimman menoerän ollen lähes 60 % kaikista menoista. Vuoden 2015 alusta Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki ovat muodostaneet sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueen, jossa palvelujen järjestämismäärä on Mänttä-Vilppulan kaupungilla. Yhteistoiminta-alueen myötä Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveystoimen hallinto ja palvelujen tuottamista koskeva hankintasopimus siirtyivät kokonaisuudessaan Mänttä-Vilppulan kaupungin hoidettavaksi. Vuoden 2018 alusta Juupajoki siirtyi Mänttä-Vilppulan ulkoistussopimukselle, jolloin hinnoittelurakenne muuttui ja palveluntuottajan kokonaisvastuu sote-kustannuksista poistui.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen määrän, joka jää käytettäväksi juoksevien menojen maksamisen jälkeen investointeihin, sijoituksiin ja lainanlyhennyksiin. Vuosikatteen tulisi olla vähintään vuosipoistojen suuruinen ja tavoitetaso on nettoinvestointien määrä, joka on yleensä poistojen määrää suurempi.

Koko taloussuunnitelmakaudella vuosikatteen ennustetaan jäävän poistoja pienemmäksi ja tulos heikkenee. Vuonna 2019 nettoinvestointien määrä on 640 000 euroa, mikä on 147 120 euroa vuosikatetta suurempi. Jos tällainen kehitys jatkuu, kunta joutuu ottamaan lisää velkaa, koska investointeja ei kyetä enää kattamaan omalla tulorahoituksella. Vuoden 2018 budjetissa nettoinvestointien määrä arvioitiin 240 000:n euron suuruiseksi ja vuosikateeksi arvioitiin 238 190 €.

Epävarmuutta talouden hallintaan tuo kunnallisverotuoton ja valtionosuuksien kehitys. Verotulojen kasvuun vaikuttaa merkittävästi se, miten käyntiin lähtenyt talouden myönteinen kehitys jatkuu. Yhteisöverojen osuus on Juupajoen kunnan taloudessa merkittävä.

Näillä näkymin 1.1.2021 voimaan tuleva sote- ja maakuntauudistus aiheuttaa merkittäviä muutoksia kuntien talouteen. Uudistuksen myötä kuntien menot pienenevät, kun sote-palvelut siirtyvä pois kuntien vastuulta ja tilinpidosta. Samalla kuntien saamat verotulot ja valtionosuudet likipitäen puolittuvat. Kuntien vastuut sote-kiinteistöistä ja kunnan veloista kuitenkin säilyvät ennallaan.

Käsittelyssä olevassa taloussuunnitelmassa ei vielä huomioida uudistuksen vaikutuksia, koska sote- ja maakuntalainsäädäntöä ei vielä ole vahvistettu. Sote- ja maakuntauudistuksen tarkkoja vaikutuksia Juupajoen kuntaan on toistaiseksi vaikea arvioida.

2.4 Keskeiset tuloperusteet

2.4.1 Verotulot

Kuluvan vuoden kunnallisverokertymä tulee laskemaan vuoden 2018 ennusteesta. Syyt löytyy osittain verovuoden 2018 jako-osuus-oikaisussa ja ennakkokertymissä sekä loppuvuoden oikaisuutilityksissä ja ennakonpalautuksissa jotka verovuoden 2017 osalta olivat lokakuun veroennusteessa arvioitu liian myönteisiksi kuntien osalta. Myös valmistunut verovuosi 2017 vaikuttaa alentavasti ennusteeseen tuleville vuosille. Valmistuneen verovuoden 2017 verotiedot poikkesivat joltain osin aikaisemmista ennusteista. Tämän johdosta veropohja on jonkin verran muuttunut myös vuosille 2018-2021. Muutokset näkyvät lähinnä palkansaajien vakuutusmaksuissa sekä erässä Muut vähennykset verosta. Näistä vähennyksistä saadaan varmaa tietoa vasta verotuksen valmistuttua. Viimeksi mainitussa erässä lapsivähennykset ja kotitalousvähennykset olivat odotettua korkeammat, joka on pääsyy siihen, että maksettavan kunnallisveron taso laskee myös ennustevuosille 2018-2022. Vaikka lapsivähennys kuitenkin poistui tänä vuonna, pysyvät muut verosta tehtävät vähennykset korkeammalla tasolla verrattuna aikaisempaan ennusteeseen.

Vuoden 2018 tiputus johtuu pääosin luonnollisten henkilöiden poikkeuksellisen suurista ennakonpalautuksista, jotka tänä vuonna vähennetään joulukuun tilitysten yhteydessä.

Verovuosien 2017 ja 2018 oikaisut johtavat omalta osalta myös siihen, että kunnallisverot putoavat vuonna 2018 .

Kunnallisveron vahva kertymäkasvu vuonna 2019 aiheutuu monien tekijöiden yhteisvaikutuksesta. Jäännösverot selittävät osan ensi vuoden kasvusta, sillä verovuoden 2018 jäännösverot tilittyvät kunnille verotuksen joustavan valmistumisen myötä pääosin kalenterivuoden 2019 aikana. Työntekijöiden työttömyysvakuutusmaksun alentuminen nostaa omalta osaltaan verotuloja vuonna 2019, kuten myös parantunut työllisyystilanne.

Vuosille 2020 ja 2021 on myös ennustettu reipasta kasvua, mutta tähän pitää kuitenkin suhtautua varauksellisesti. Uuden hallitusohjelman verolinjaukset ovat vielä hämärän peitossa ja vähennysten kasvu on tästä johtuen erittäin maltillista.

Kuntaliiton marraskuun verotuloennusteen mukaan Juupajoen vuoden 2018 kunnallisveron muutos vuoteen 2017 verrattuna olisi -5,1 % (-291.000 €). Kunnallisveron nousu vuonna 2019 edelliseen vuoteen verrattuna olisi +7,2 %, vuonna 2020 +1,3 % ja vuonna 2021 + 3,2 %.

Yhteisöveron osalta on myös huomioitu verovuoden 2017 valmistunut verotus. Kaikki yhteisöverot nousivat 1,9 %, mutta kuntaryhmän jako-osuuden johdosta yhteisövero ei muutu verovuodesta 2016. Yhteisöveron kertymäennuste laskee vuonna 2018. Viime vuonna yhteisöverokertymää nosti kertaluontoisesti merkittävä verovuoteen 2016 liittyvä täydennysmaksu joka tuotti kunnille kertaluontoisesti tilityksiä noin 210 miljoonaa euroa. Tämän johdosta yhteisöveron kehitys ei näytä oikeaa kuvaa tilanteesta.

Juupajoen yhteisöveron tuoton ennustetaan nousevan vuonna 2018 9,4 % (+ 86.000 €), vuonna 2019 11,5 %, vuonna 2020 2,5 % ja vuonna 2021 3,3%. Yhteisöveron ryhmäosuus nousi vuodelle 2017 varhaiskasvatusmaksujen alentamisen kompensaaion seurauksena. Kuntien yhteisöveron ryhmäosuuden muutoksen suuruus (-0,05 %-yks.) vuodelle 2019 on tarkentunut ja ryhmäosuus on uusimman tiedon mukaan 31,30 %.

Kiinteistöveron tuotto Juupajoella on n. 555.000 €/vuosi.

Kiinteistöverolain mukaiset vaihteluvälit ovat:

- yleinen kiinteistöveroprosentti 0,93–2,00
- vakituinen asuinrakennus 0,41–1,00
- muu asuinrakennus 0,93–2,00

Muiden rakennusten veroprosentti voidaan määrätä vaihteluvälin 0,93–2,00 rajoissa enintään 1,00 prosenttiyksikköä korkeammaksi kuin pääasiassa vakituiseen asumiseen käytettävien rakennusten veroprosentti tai jos näin laskettu veroprosentti on kunnanvaltuuston määräämää yleistä kiinteistöveroprosentti alempi, enintään kunnanvaltuuston määräämän yleisen kiinteistöveroprosentin suuruiseksi.

- rakentamaton rakennuspaikka 2,00–6,00

Kiinteistöverolain 13a §:n mukaan kunnanvaltuusto voi määrätä yleishyödyllisen yhteisön kiinteistöveroprosentin, joka koskee sekä rakennusta että maapohjaa, poikkeavaksi kunnan yleisestä kiinteistöverosta. Veroprosenttia sovelletaan, jos kiinteistöllä sijaitseva rakennus on pääasiallisesti yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä. Käyttötarkoituksen määrittelee verottaja. Veroprosentiksi voidaan määrätä myös 0,00 %.

Taulukko 2. Koko maan painotetut keskimääräiset kiinteistöveroprosentit vuosina 2017–2018

	2017	2018
Yleinen kiinteistövero	1,06	1,06
Vakituinen asunto	0,49	0,49
Muu asuinrakennus	1,15	1,16

Taulukko 3. Juupajoen kunnan vahvistetut veroprosentit

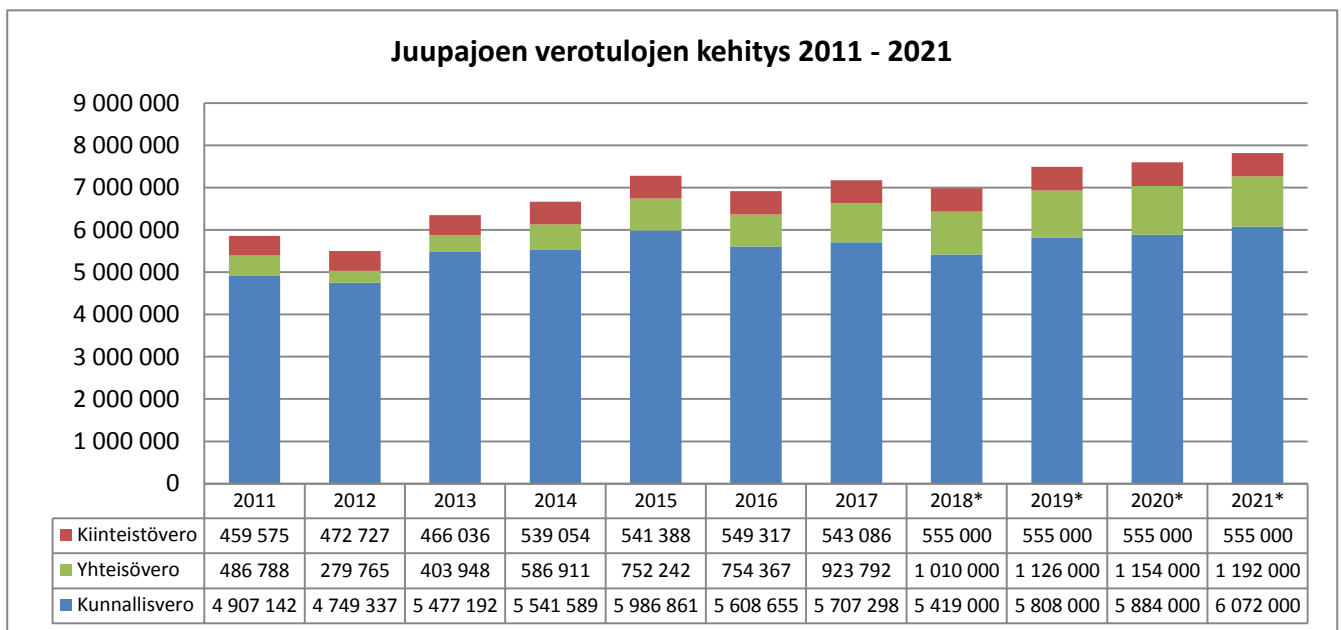
Vero	Vero % 2018	Vero % 2019
Kunnallisvero	21 %	21 %
Yleinen kiinteistövero	1,15 %	1,15 %
Vakituinen asunto	0,45 %	0,45 %
Muu asuinrakennus	1,05 %	1,05 %
Yleishyödyllinen yhteisö	0,00 %	0,00 %

Rakentamattoman rakennuspaikan kiinteistöveroa ei Juupajoella peritä.

Yhden kunnallisveroprosentin tilitystuotto on Juupajoella noin 280.000 euroa. Juupajoen kunnan efektiivinen veroaste on vuonna 2017 13,84 % ja vuonna 2018 efektiivisen veroasteen ennustetaan olevan 13,89 % Efektiivinen veroaste on maksuunpannun kunnallisveron suhde ansiotuloihin.

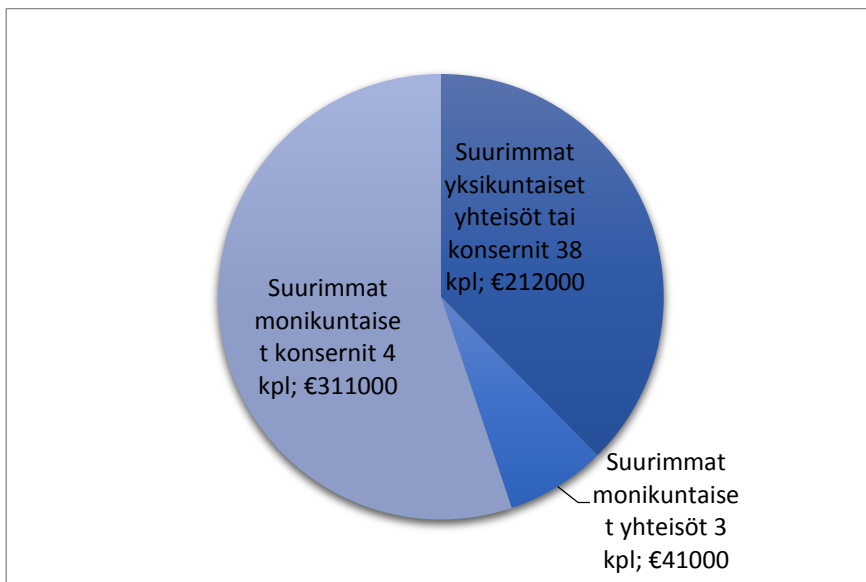
Juupajoen kunnalle on arvioitu saatavan talousarviovuonna verotuloja 7.446.000 euroa. Ennuste on muodostettu Kuntaliiton veroennustekehikon sekä kunnan oman arvion pohjalta. Kunnallisverotuottoa on talousarvioon vuodelle 2018 arvioitu 5.770.000 euroa. Yhteisöveroa arvioidaan kertyvän 1.121.000 euroa ja kiinteistöveroa 555.000 euroa.

Seuraavassa kuviossa on esitetty Juupajoen verotulojen kehitys vuosina 2011–2016 ja ennuste vuosille 2017–2020.

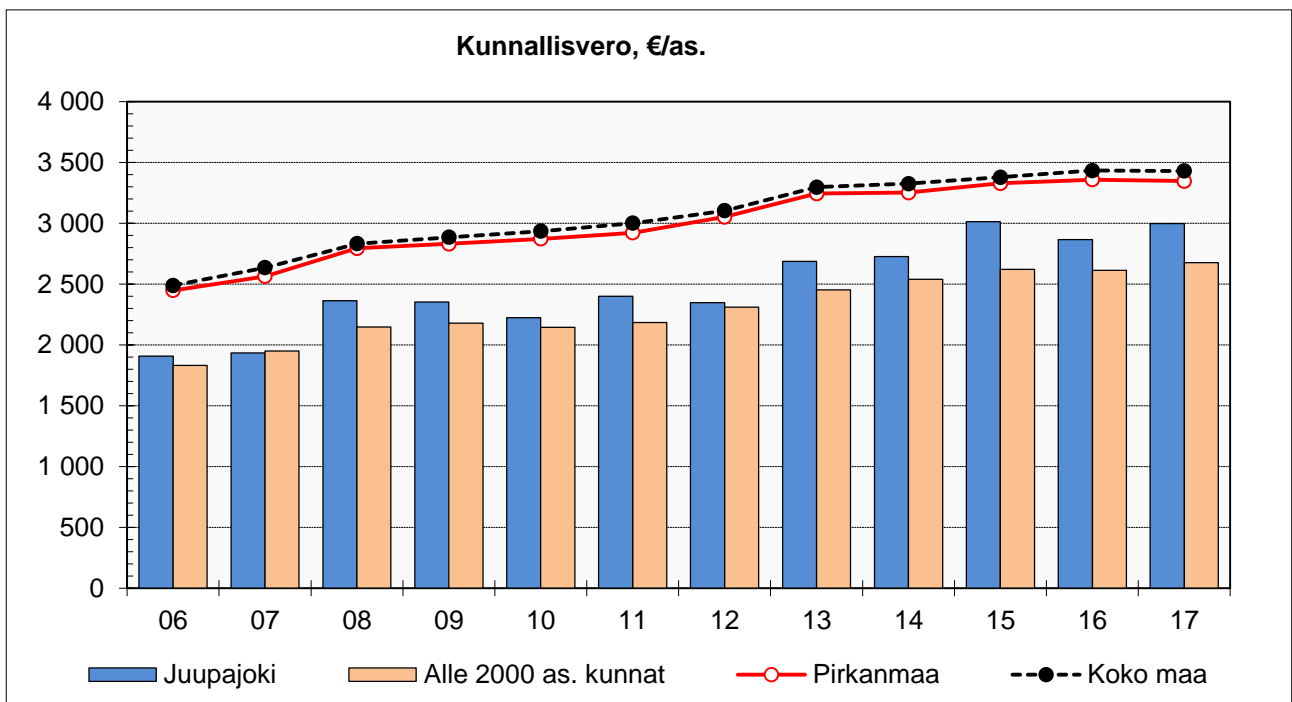
Kuvio 10. Juupajoen verotulojen kehitys vuosina 2011–2017 ja ennuste vuosille 2018–2021.

Yhteisöverojen kuntakohtainen jako-osuus muodostuu yritystoimintaerästä ja metsävero-osuudesta. Seuraavasta kuviosta näkyy yritystoimintaerältään suurimmat yhteisöt Juupajoella (tiedot vuodelta 2015). Kuviosta näkee, että vaikka monikuntaisten konsernien lukumäärä on pieni (4 kpl), on niiden maksama osuus Juupajoen yhteisöverotuottoon merkittävä. Euromäärä ei kuviossa ole tilitettävä osuus yhteisöverosta, vaan jako-osuuden laskentaperusteena käytettävä euromäärä. Tämä antaa kuitenkin viitteitä yhteisöveron koostumuksesta Juupajoella.

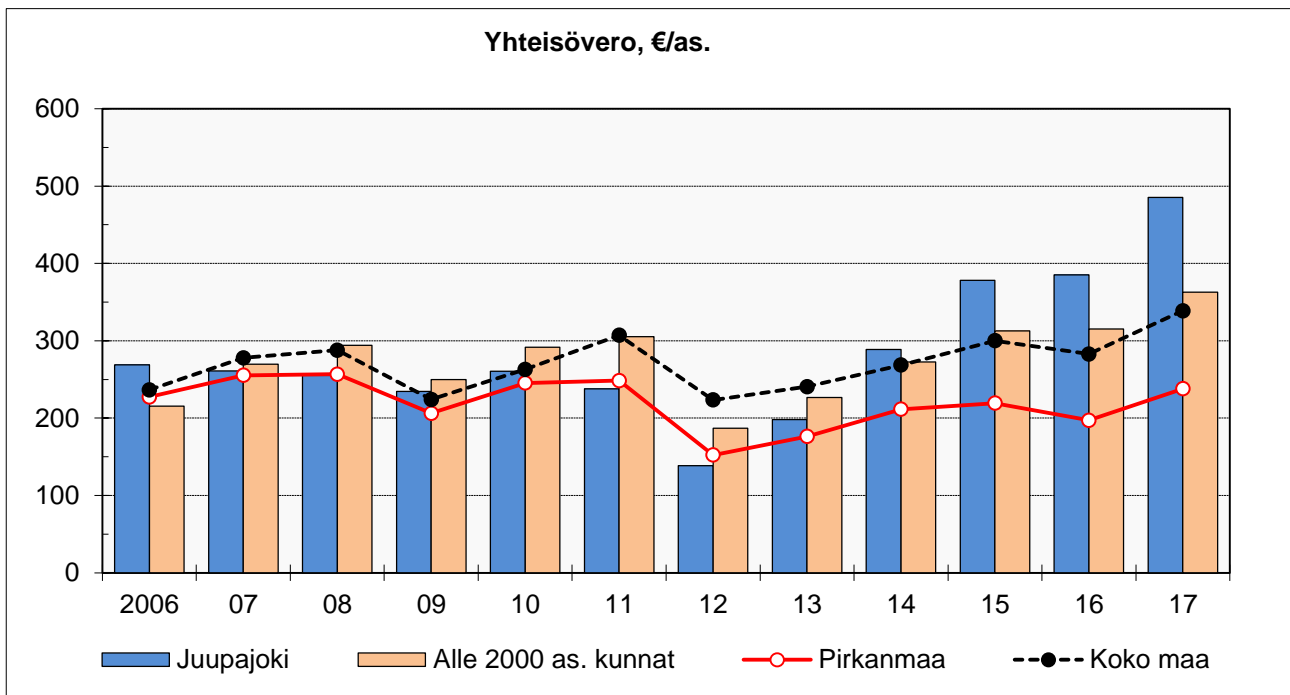

Kuvio 11. Yritystoimintaerältään suurimmat yhteisöt Juupajoella (tiedot vuodelta 2015)

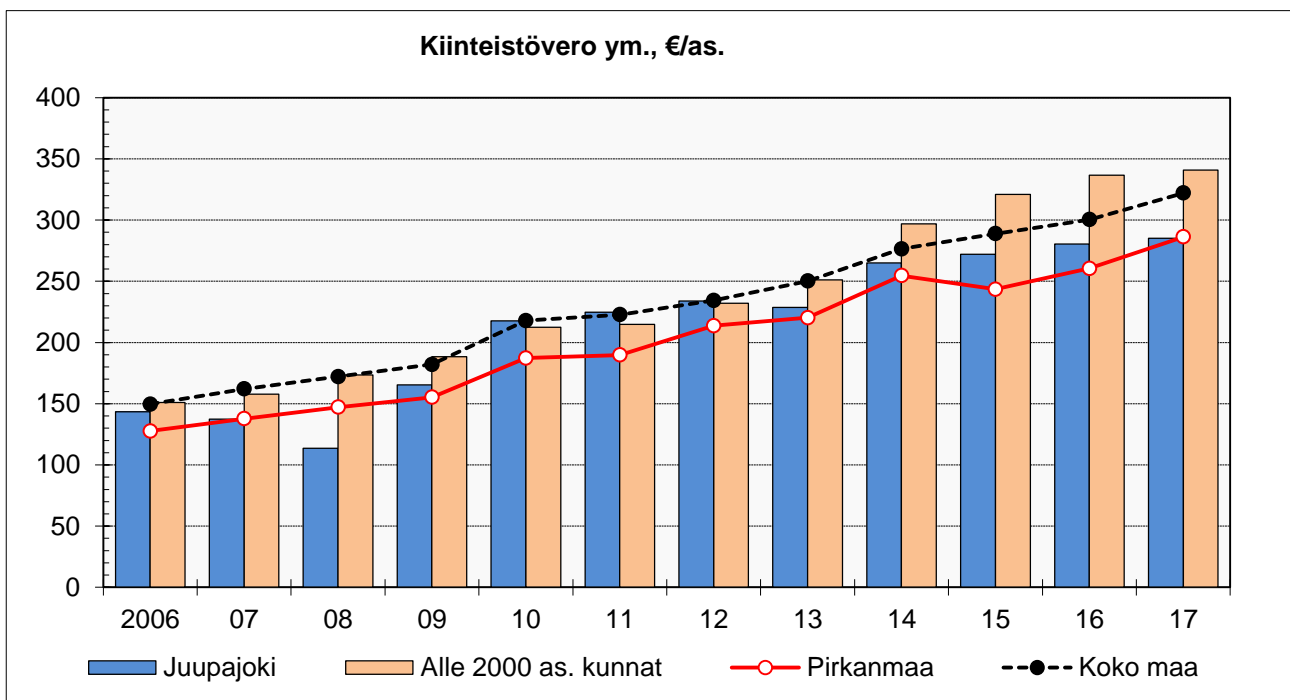
Seuraavissa kuvioissa on esitetty eri verolajien kehitys Juupajoen kunnassa euroa/asukas verrattuna alle 2000:n asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio 12. Juupajoen kunnan kunnallisvero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio 13. Juupajoen kunnan yhteisövero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvio 14. Juupajoen kunnan kiinteistövero euroa/asukas verrattuna 2000 asukkaan kuntaryhmän, Pirkanmaan muiden kuntien ja Manner-Suomen kaikkien kuntien vastaaviin tietoihin (Lähde: Kuntaliitto/Tilastokeskus).

Kuvioista on nähtävissä, että Juupajoen kunnan kunnallisverojen ja yhteisöverojen asukaslukuun suhteutettu tulo on vertailukuntiin nähden hyvä. Sen sijaan kiinteistöverotuotto Juupajoella on vertailuryhmiä alhaisempi.

2.4.2 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien julkisten palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa siten, että kansalaiset saavat tietyn tasoiset peruspalvelut asuinpaikastaan riippumatta. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjajeroja. Kunnan valtionosuus koostuu aina kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) sekä opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoimasta opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta.

Valtionosuuksien määrä muuttuu vuosittain sillä siihen vaikuttavat vuosittaiset automaattimuutokset esim. asukasmäärien, sairastavuus- ja verotustietojen muutokset sekä lakeihin perustuvat muutokset, kuten kustannustenjaon tarkistus vuosittain ja poliittisiin päätöksiin perustuvat muutokset, esim. valtionosuusleikkaukset ja muut päätökset, kuten valtionosuusjärjestelmän uudistaminen. Viimeisimmän valtionosuusuudistuksen vaikutukset ulottuvat vuoteen 2019 saakka, jolloin siirtymäkausi päättyy.

Ensimmäiset ennakkolaskelmat vuoden 2019 valtionosuuksista julkaistiin keväällä sekä tarkistukset kesäkuussa, syyskuussa ja marraskuussa. Lopulliset päätökset vuoden 2018 valtionosuusrahoituksesta tehdään joulukuun 2018 lopussa.

Ennakkolaskelman mukaan kunnille myönnetään valtionosuutta yhteensä 8 375 miljoonaa euroa vuonna 2019 (8 458 milj. euroa vuonna 2018). Kuntien valtionosuudet vähenevät -83 milj. euroa (-1,0 %, 15 €/asukas) vuodesta 2018 vuoteen 2019.

Valtionosuuden muutokseen vaikuttavat mm. vuodelle 2019 tehtävä kuntien ja valtion välinen kustannustenjaon tarkistus (-231 milj. €) ja valtionosuuden kautta kunnille maksettavat veromenetyksen kompensatiot (+224 milj. €). Kilpailukyky sopimuksen (kiky) takia kuntien valtionosuutta vähennetään vuonna 2019 yhteensä -497 milj. € (-91 €/as). Lisäksi hallitusohjelman mukaisten indeksijäädysten takia kunnilta jää peruspalvelujen valtionosuutta saamatta 91 milj. euroa vuonna 2019. Peruspalvelujen hintaindeksin arvo vuodelle 2019 on 1,3 %. Yhteensä hallituskautta eli vuosia 2016-2019 koskevista indeksijäädystyksistä johtuen peruspalvelujen valtionosuus on -243 milj. euroa alemmalla tasolla mitä se olisi ilman päätöstä indeksikorotusten jäädystä.

Valtionosuusprosentti nousee 0,03 prosenttiyksikköä ja on 25,37 vuonna 2019 (25,34 vuonna 2018).

Kilpailukyky sopimuksen takia valtionosuutta vähennetään kahteen kertaan -59 miljoonan euron osalta vuonna 2019. Alueellisen erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostamiseen liittyvä valtionosuusvähennys kohoaa -85 miljoonaa euroon vuonna 2019. Kunnan peruspalvelujen valtionosuutta vähennetään 30 miljoonaa euroa kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmän rahoitusta varten. Tarkempaa tietoa siitä, miten digitalisaation kannustinrahoitus kunnille myönnetään, ei vielä ole.

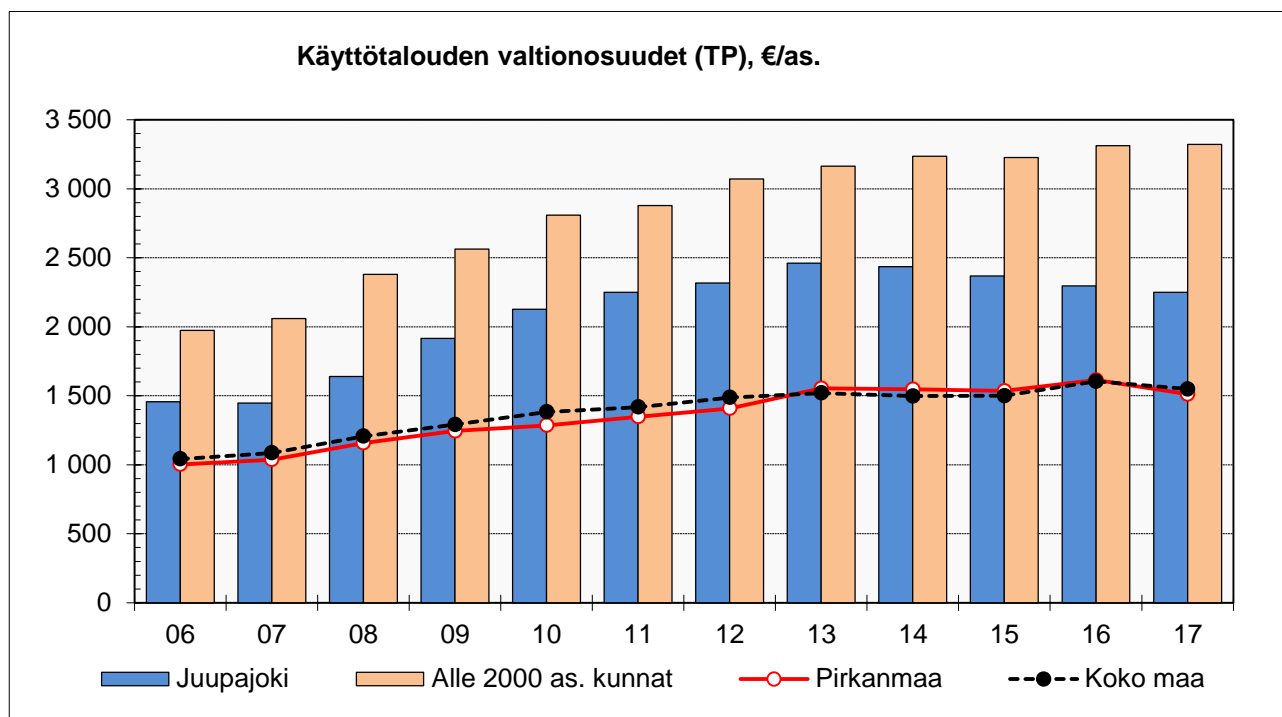
Kunnan valtionosuus koostuu kahdesta osasta, kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (VM) ja opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuusrahoituksesta (OKM). Lisäksi samassa yhteydessä valtionosuuksien kanssa maksetaan kunnille ja muille opetuksen järjestäjille kotikuntakorvauksia. Ennakollinen laskelma esi- ja perusopetuksen kotikuntakorvauksista vuonna 2019 julkaistiin 2.7.2018 ja sitä päivitettiin 14.9.2018. Laskelman perusteena on käytetty ennakollista vuoden 2019 kotikuntakorvauksen perusosaa 6 600,17 euroa.

6.11.2018 julkaistussa laskelmapäivityksessä on otettu huomioon vuoden 2017 lopullisen verotuksen mukaiset verotiedot, jotka vaikuttavat vuoden 2019 valtionosuuteen verotuloihin perustuvan valtionosuuden kautta.

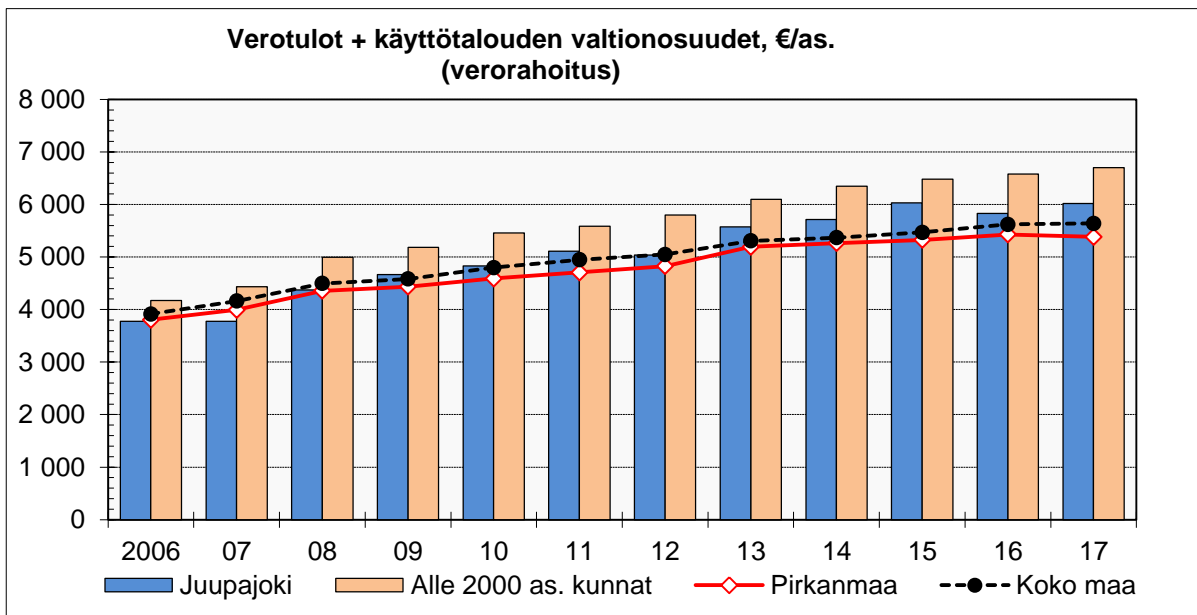
Vuonna 2019 kunnan peruspalvelujen valtionosuusprosentti on 25,37 % ja kuntien omarahoitusosuus 74,63 % valtionosuuteen oikeuttavista kustannuksista. Valtionosuusprosentti kuvaa kustannustenjakoa kunta-valtio-suhteessa koko maan tasolla. Laskennallisten kustannusten eroista johtuen kunnan oma valtionosuusprosentti vaihtelee Helsingin 16,90 prosentin ja Ristijärven 47,24 prosentin välillä.

Kustannustenjaon tarkistus on valtionosuuslainsäädäntöön kuuluva rahoitusperiaatteen toteutumista säätelevä menettely, joka toteutetaan vuosittain. Tarkistuksessa valtionosuuden perusteena käytettävät laskennalliset kustannukset tarkistetaan samalle tasolle kuntien todellisten kustannusten kanssa koko maan tasolla. Tarkistetuista kustannuksista valtio rahoittaa valtionosuusprosentin suuruisen osan ja kunnat loppuosan.

Valtionosuudet Juupajoella	TP 2017	TA 2018	Lopullinen 2018	TA 2019
Peruspalvelujen valtionosuus	4 751 971	4 659 000	4 659 679	4 747 470
Opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus	-466 610	-466 600	-420 499	-420 500
Yhteensä	4 285 361	4 192 400	4 239 180	4 326 970

Kuvio 15: Käyttötalouden valtionosuuksien kehitys vv. 2006–2017 (Lähde: Kuntaliitto)

Kuvio 16: Verorahoituksen kehitys vv. 2005–2016 (Lähde: Kuntaliitto)

2.4.3 Juupajoen kunnan hallinto-organisaatio

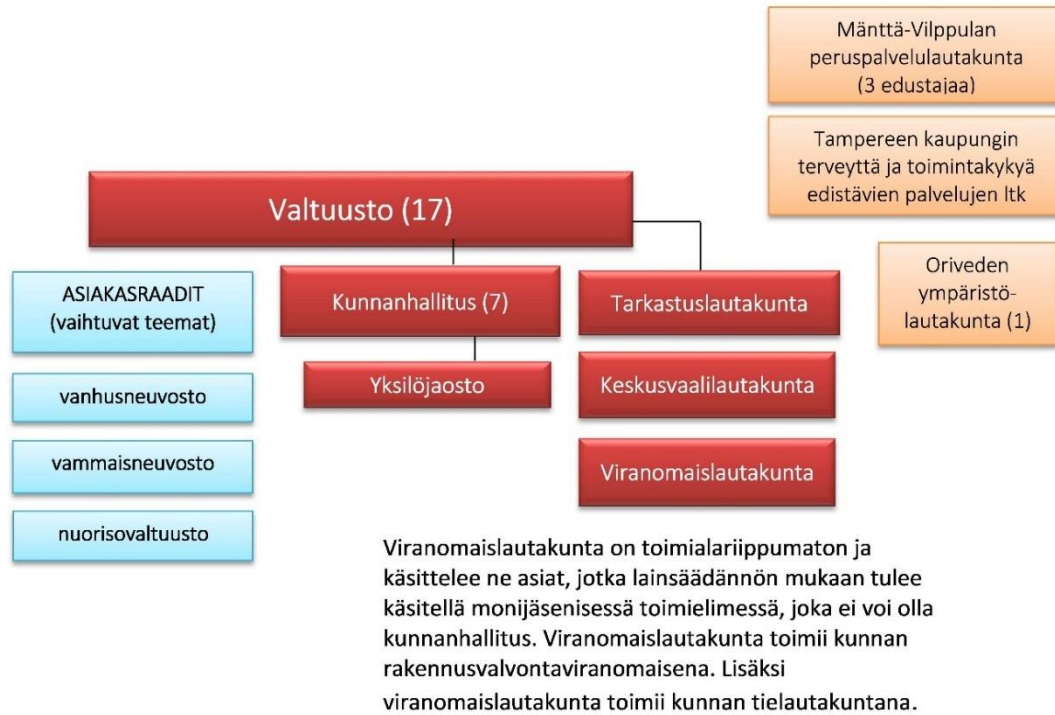
Valmisteilla olevat rakenneuudistukset tulevat vaikuttamaan kuntien tehtävään ja rooliin merkittäväällä tavalla. Juupajoki on tehnyt jo aiemmin palvelujen järjestämistapoja koskevia ratkaisuja mm. sote-ulkoistus ja sote-yhteistoiminta-alue. Juupajoen kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottamisesta on tehty vuoteen 2018 ulottuva sopimus Pihlajalinnan kanssa, ja sen jälkeen Juupajoen sote-palveluiden tuottamisesta vastaa Mänttä-Vilppulan kaupunki. Tämä muutos on vaikuttanut merkittävästi Juupajoen kuntaorganisaation rooliin ja tehtäviin. Sote-ulkoistuksen yhteydessä merkittävä osa Juupajoen kunnan henkilöstöstä siirtyi toisen organisaation palvelukseen, millä oli omat vaikutuksensa mm. tukipalveluihin.

Vaikka sote-palveluiden tuottamis- ja järjestämisvastuu on siirtymässä muualle, on kunnille jäämässä edelleen vastuu hyvinvoinnin edistämisestä, mikä edellyttää toimintatapojen muuttamista entistä enemmän ennaltaehkäisevämpään ja koordinoivampaan ja suuntaan. Juupajoen kunnan organisaatio on hyvin kapea, ja siihen kohdistuu myös voimakasta eläköitymispainetta lähivuosina. Kapeassa organisaatiossa tehtävien ja resurssien tarkoituksenmukainen jakaminen ja kohdistaminen korostuvat, jotta voidaan kestäväällä tavalla toteuttaa kuntastrategiassa asetettuja tavoitteita.

Sote-muutosten lisäksi Juupajoen sivistystoimessa toteutettiin keväällä 2016 kehittämisselvitys, jossa annettiin osaltaan suosituksia ja ehdotuksia opetustoimen uudelleenorganisoinnista.

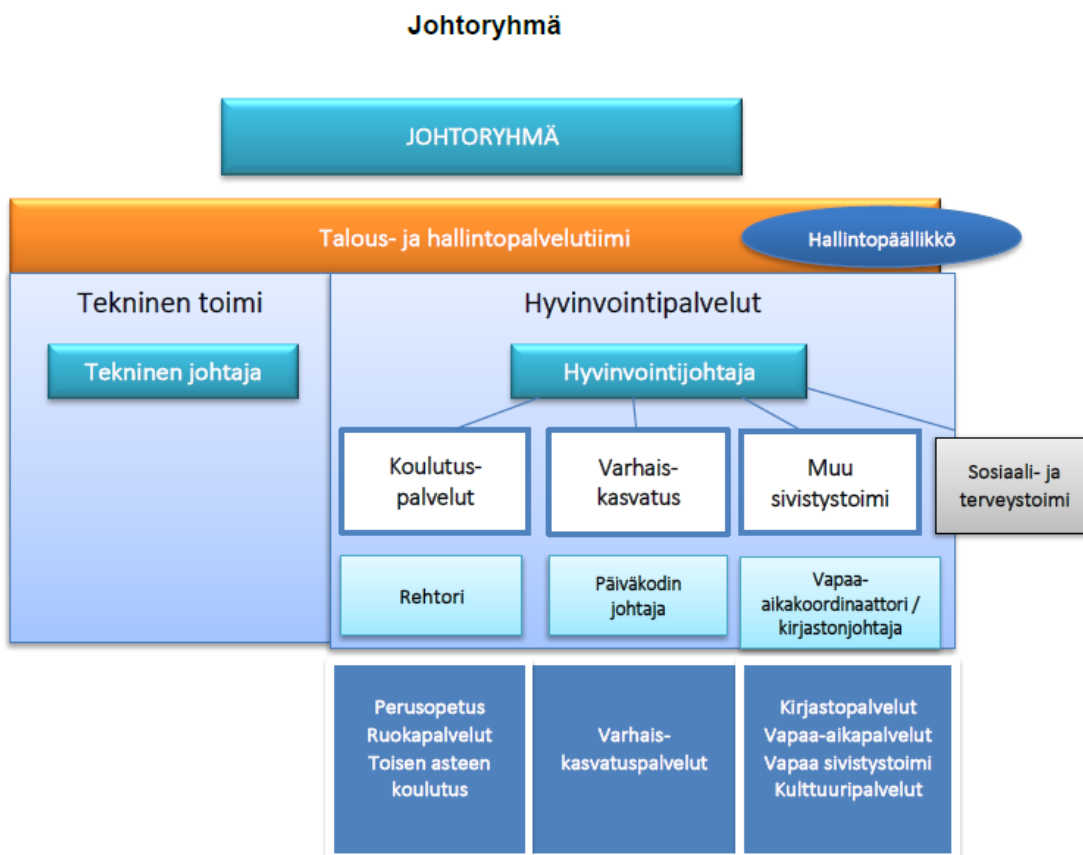
Keväällä 2016 kunnassa käynnistettiin luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaation uudistaminen. Uudistustyössä mukana oli BDO Consulting-yhtiö. Päätökset uudesta luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaatiosta tehtiin valtuustossa syksyllä 2016.

Kesäkuun alusta 2016 eli uuden valtuustokauden alusta voimaan astuneen uuden organisaatorakenteen on tarkoitus vastata paremmin uuden kunnan roolia ja tehtäviä. Toisaalta tavoitteena on ollut myös henkilöstön sisäisen työnjaon mielekkyyden ja tarkoituksenmukaisuuden kehittäminen.

Kuvio 17. Juupajoen kunnan luottamushenkilöorganisaatio

Virasto-organisaatio

Kuvio 18. Juupajoen kunnan virasto-organisaatio

2.4.4 Juupajoen kunnan konsernirakenne vuonna 2019

Kunnan konsernirakenne ei ole muuttunut vuodesta 2016.

Kunnan omistusosuus kuntayhtymissä:

- Pirkanmaan sairaanhoitopiiri 0,57 %
- Pirkanmaan liitto 0,52 %
- Hämeen Päihdehuollon kuntayhtymä 0,71 %
- Sastamalan koulutuskuntayhtymä 1,1 %

Kunnan osuus osakkuusyhteisöissä:

- Juupajoen lämpö Oy 50 %
- Kiinteistö Oy Juupajoen Koskiportti 47,40 %
- Pirkanmaan Jätehuolto Oy 0,09 %
- Justiina Ateriapalvelut Oy 17 %

Kunnan tytäryhteisöt ja omistusosuudet:

- Koskitalot Oy 100 %
- Kiinteistö Oy Kirjakoski 100 %
- Kiinteistö Oy Kopsamon Linna 50,43 %
- Asuntohankintayhtiö Juupas Oy 100 %

2.4.5. Konserniyhtiöiden tavoitteet talousarviovuodelle

Kuntalain 6 §:n mukaan yhteisö, jossa kunnalla on kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 5 §:ssä tarkoitettu määräysvalta, on kunnan tytäryhteisö. Kunta tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin. Kunnan toiminta käsittää kunnan ja kuntakonsernin toiminnan lisäksi osallistumisen kuntien yhteistoimintaan sekä muun omistukseen, sopimukseen ja rahoittamiseen perustuvan toiminnan.

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan 25.9.2017 hyväksynyt kunnan konserniohjeet. Konserniohjeessa määritellään Juupajoen kunnan ja sen omistamien tytäryhteisöjen johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyvistä toimintaperiaatteista. Tavoitteena on varmistaa kunnan omistajapoliittisten tavoitteiden ja strategioiden saavuttaminen sekä yhtenäistää toimintakulttuuri ja käytännöt koko konsernin tasolla.

Konserniohjeen tavoitteena on, että kunnan tytär- ja osakkuusyhteisöt, kuntayhtymät ja muut kuntakonserniin kuuluvat yhteisöt toteuttavat valtuuston hyväksymiä ja asettamia tavoitteita. Konserniohjeella pyritään yhteisöjen ohjauksen yhtenäistämiseen, toiminnan läpinäkyvyyden lisäämiseen, kunnan yhteisöstä saaman tiedon laadun parantamiseen ja tiedonkulun tehostamiseen.

Valtuusto asettaa talousarviossa tytäryhteisöille toiminnan ja talouden tavoitteita, jotka on johdettu kuntastrategiasta ja siihen liittyvästä omistajapolitiikasta sekä yhteisön liiketoiminnasta. Tytäryhteisöjen taloussuunnitelmien tulee perustua valtuuston niille asettamiin tavoitteisiin. Tytäryhteisön hallitus vastaa asianmukaisen taloudenhoidon järjestämisestä. Konsernijohto pyrkii tukemaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista.

Koskitalot Oy

- Vuokrataso pidetään kohtuullisena
- Asukashankintakriteerit sellaiset, että ne tukevat kuntaan muuttamista ja parantavat asuntojen käyttöastetta.

Kiinteistö Oy Kirjakoski

- Kiinteistön pitäminen kohtalaisessa kunnossa.
- Vuokratason pitäminen kohtuullisena, jotta kiinteistö pysyy 100 %:sti vuokrattuna.

Kiinteistö Oy Kopsamon Linna

- Putkiremonttisuunnitelmat keväällä 2019.

Juupas Oy

- Talousarviovuonna päätös yhtiön jatkosta: kehitetäänkö vai puretaanko

3 Taloussuunnitelman tehtävät

Uudistettu kuntalaki (410/2015) astui voimaan 1.5.2015. Merkittävää osaa laista on sovellettu kuitenkin vasta 1.6.2017 alkaen uuden kuntavaalikauden alettua.

Uuden kuntalain 13 luvun 110 §:stä löytyvät säädökset talousarviosta ja taloussuunnitelmasta. Lain mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja veloitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuusto hyväksyy myös taloussuunnitelman kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi. Talousarvio ja -suunnitelma laaditaan siten, että se toteuttaa kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet.

Kuntalain mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Jos kunta ei ole kattanut taseeseen kertynyttä alijäämää säädetyssä määräajassa, voidaan käynnistää kuntalain 118 §:ssä säädetty erityisen vaikeassa asemassa olevan kunnan arviointimenettely.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota

Uudistuneen kuntalain taloutta koskevista säännöksissä on kiinnitetty huomiota muun muassa kunnan talouden kestävyden turvaamiseen ja pitkän aikavälin vastuunkannon korostamiseen. Muun muassa kriisikuntamenettelyä koskevaa sääntelyä on uudistettu, alijäämän kattamisvelvollisuutta koskevaa sääntelyä on tiukennettu ja alijäämän kattamisvelvollisuus on ulotettu koskemaan myös kuntayhtymiä.

Kunnan taloussuunnittelun ja kirjanpidon tavoitteina on

- korostaa valtuuston päätösvaltaa toiminnan ja talouden suunnittelussa
- kytkeä talousarvio pitkän aikavälin taloussuunnitteluun,
- osoittaa keinot kokonaistalouden tasapainottamiseksi,
- sitoa toiminta ja talous yhteen,
- antaa oikea kuva kunnan taloudesta,
- osoittaa kunnan taloudellinen tuloksen muodostuminen sekä rahoitustarpeen kattamiskeinot ja
- parantaa vertailtavuutta muihin talousyksikköihin.

Kunnan talousarviolla ja taloussuunnitelmalla on kolme päätehtävää:

1. asetetaan palvelutoimintaa ja investointihankkeita koskevat tavoitteet.
2. talousarvioon ja taloussuunnitelmaan budjetoidaan menoja ja tuloja koskevat arviot eri tehtäville ja hankkeille. Talousarviovuoden osalta arviot ovat sitovia määrärahoja ja tuloarvioita.
3. talousarviossa ja taloussuunnitelmassa osoitetaan, miten varsinainen toiminta ja investoinnit rahoitetaan.

Talouden tasapainon tärkein arviointikriteeri on vuosikate. Vuosikate osoittaa sen tulorahoituksen, joka juoksevien menojen maksamisen jälkeen jää jäljelle käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainojen lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyttä.

Perusoletus on, että tulorahoitus on riittävä, jos vuosikate on vähintään käyttöomaisuuden poistojen suuruinen. Poistot taas kuvaavat keskimääräistä vuosittaista korvausinvestointitarvetta. Mikäli vuosikate kattaa poistot (korvausinvestoinnit), kunnan ei tarvitse velkaantua, realisoida käyttöomaisuuttaan tai pitkäaikaisia sijoituksiaan tai vähentää toimintapääomaansa pitääkseen palvelujen tuotantovälineet toimintakunnossa. Jos vuosikate jää negatiiviseksi, tulorahoitus ei riitä edes juokseviin menoihin.

Kuntaliitto on määritellyt seuraavat kriteerit tulorahoituksen riittävyden eli vuosikatteen tason arvioinnille:

1. Vahva talous. Vuosikate riittää investointien nettomenon ja lainojen lyhennysten rahoittamiseen.
2. Tasapainossa oleva talous. Vuosikate riittää lainojen lyhennysten ja suunnitelman mukaisen poistojen eli korvausinvestointien rahoittamiseen.
3. Hyväksyttävän alarajalla oleva talous. Vuosikate on yhtä suuri kuin suunnitelman mukaiset poistot eli vuosikate riittää korvausinvestointien, mutta ei kokonaan lainojen lyhennysten rahoittamiseen.
4. Heikkenevä talous. Vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos poistojen jälkeen negatiivinen. Tällöin vuosikatella ei pystytä rahoittamaan suunnitelman mukaisia poistoja kokonaan eikä lainojen lyhennyksiä ollenkaan.
5. Kriisitalous. Vuosikate on negatiivinen, jolloin käyttö- ja rahoitusmenojen rahoittamiseen joudutaan ottamaan vierasta pääomaa.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely voidaan käynnistää, jos rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat olennaisesti ja toistuvasti koko maan vastaavia tunnuslukuja heikommat ja jos ne ovat kahtena vuonna peräkkäin alittaneet säädetyt raja-arvot.

Uuden kuntalain 13 luvun 118 §:ssä on määrittely erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelystä. Arviointimenettely on laajennettu koskemaan uuden kuntalain myötä myös kuntakonserneja ja kuntayhtymiä. Kunnan ja valtion tulee yhdessä selvittää kunnan mahdollisuudet turvata asukkailleen lainsäädännön edellyttämät palvelut sekä ryhtyä toimenpiteisiin palvelujen edellytysten turvaamiseksi, jos **vähintään toinen seuraavista edellytyksistä täyttyy:**

1. kunta ei ole kattanut kunnan taseeseen kertynyttä alijäämää laissa säädetyssä määräajassa.
2. jos asukasta kohti laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

- kuntakonsernin vuosikate on ilman kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain 30 §:n mukaan myönnettyä harkinnanvaraisen valtionosuuden korotusta negatiivinen,
- kunnan tuloveroprosentti on vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroveroprosentti,
- asukasta kohti laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernien keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla sekä
- kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia.

3.1 Talousarvion sitovuus, täytäntöönpano ja seuranta

Kunnanvaltuusto määrää, kuinka talousarvio ja sen perustelut sitovat kunnanhallitusta ja muita kunnan toimielimiä ja viranhaltijoita. Käyttötalousosassa valtuusto myöntää toimielimille määrärahat ja asettaa toiminnalliset tavoitteet vastuualueittain. Käyttötalousosa on kunnanhallitusta ja lautakuntaa sitova valtuuston vahvistamalla tulosaluetasolla.

Kunnan vesilaitos on erityetty kunnan tilinpidosta vesihuoltolain säädösten mukaisesti 1.1.2016 lähtien.

Talousarvioon varattua määrärahaa ei saa ylittää ilman valtuuston hyväksyntää. Talousarvion toimintamenot käsittävät sekä ulkoiset että sisäiset menot. Määrärahat ovat talousarviossa bruttomääräisiä. Samoin tulosalueittain toimintatulot ovat sitovia ja niiden kertyminen on kyseisen vastualueen vastuulla. Tavoitteet ovat tässä talousarviossa perusteluluonteisia. Talousarvioon on liitetty lista toiminnan tili- ja vastuuvuvelloisista viranhaltijoista. Investoinnit ovat sitovia hankkeittain.

Talousarvion toteutumisen seuranta tehdään kunnanhallitukselle kolme kertaa vuodessa 30.4., 30.6. ja 30.9. tilanteiden mukaan. Kunnanhallitukselle ja valtuustolle raportoidaan merkittävistä poikkeamista tavoitteiden toteutumisessa tai määrärahojen käytössä sekä esitetään poikkeamisen syyt. Valtuusto voi hyväksyä talousarviovuoden aikana muutoksia talousarvioon. Muutostarpeista tulee tehdä perusteltu esitys kunnanhallitukselle ja edelleen valtuustolle välittömästi, kun on arvioitavissa kustannusten kokoaminen yli varatun määrärahan tai poikkeama hyväksytyistä tavoitteista, eikä ylitystä voida kattaa toimintaa muuttamalla.

Laskujen hyväksyjä on vastuussa laskun oikeellisuudesta, tavaran saannista, palvelun ostamisesta ja määrärahan riittävydestä. Tavaroiden ja palvelujen hankintarajat (määrärahojen puitteissa) ovat seuraavat:

- Kirjaston johtaja ja vapaa-aikakoordinaattori voivat päättää enintään 5.000 eur hankinnoista määrärahojen puitteissa ja talousarvio-ohjeiden mukaisesti
- Rehtori ja päiväkodin johtaja voivat päättää enintään 20.000 eur hankinnoista,
- vastuualue-esimies (kunnanjohtaja, hyvinvointijohtaja, tekninen johtaja) voi päättää enintään 50.000 eur hankinnoista ja
- toimielin päättää yli 50.000 eur hankinnoista.

Hankintapäätöksistä on tehtävä asianmukaiset viranhaltija-/toimielinpäätökset perusteluineen ja valitusosoituksineen.

Uuden Kuntalain myötä kunnan taloudenpitoon tullut merkittävin muutos on se, että vuodesta 2017 lähtien kriisikuntamenettely perustuu kunnan taseen kertyneen alijäämän lisäksi myös kuntakonserneja koskeviin tietoihin. Kuntalain 118 §:n mukaan arviointimenettely voidaan käynnistää kuntakonsernin taseen kertyneen alijäämän tai muiden rahoituksen riittävyttä ja vakavaraisuutta kuvaavien kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnuslukujen perusteella. Kuntalain mukaan vuodesta 2015 lähtien kunnan taseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista

seuraavan vuoden alusta lukien ilman mahdollisuutta taloussuunnitelmassa lykätä alijäämän kattamista myöhempään ajankohtaan.

Tämän johdosta talousarviovuoden aikana on tarpeen seurata aikaisempaa aktiivisemmin myös kuntakonsernin yhtiöiden talouden tilaa. Kunnanhallitukselle tehtäviin raportointeihin (30.4., 30.6. ja 30.9. tilanteiden mukaan) lisätään vuodesta 2017 lähtien myös konserniyhtiöiden taloustilanneraportit. Lisäksi kuntakonserniyhtiöiden hallintoon nimettyjen kunnan edustajien tulee raportoida kunnanhallitukselle yhtiöiden toiminnasta ja taloudesta säännönmukaisesti vähintään neljä kertaa vuodessa sekä aina, kun yhtiöiden toiminnassa tai taloudessa tapahtuu merkittäviä muutoksia.

JUUPAJOEN KUNNAN TALOUSARVIO 2019 JA TALOUSSUUNNITELMA 2020 – 2021

	TP 2017	TA 2018	TA 2019	Muutos %	TS2 2020	TS3 2021
Toimintatuotot	2 033 974	1 776 850	1 808 620	1,8	1 721	1 721
Toimintakulut	-12 575 820	-12 814 560	-13 041 110	1,8	-13 014	-13 064
Toimintakate	-10 541 846	-11 037 710	-11 232 490	1,8	-11 293	-11 343
Verotulot	7 174 175	7 126 000	7 446 000	4,5	7 593	7 819
Valtionosuudet	4 285 361	4 192 400	4 326 970	3,2	4 100	4 000
Rahoitustuotot ja -kulut	69 425	-42 500	-47 600	12	-46	-41
Vuosikate	987 115	238 190	492 880	106,9	355	436
Poistot	-491 469	-516 230	-523 520	1,4	-524	-524
Tilikauden tulos	495 646	-278 040	-30 640	-89	-169	-88
Poistoeron muutos	10 571	10 500	10 500		11	11
Tilikauden yli-/alijäämä	506 217	-267 540	-20 140	-92,5	-158	-77

Luvut sisältävät sisäiset erät.

KÄYTTÖTALOUSOSA

4 Hallintopalvelut

Vastuualueen esimies: kunnanjohtaja Jyri Lammela

Hallintopalveluiden kokonaisuuteen kuuluvat kunnan demokratiapalvelut, keskitetyt tukipalvelut sekä kunnan elinvoiman kehittämistoiminnot ja kuntakonsernin toiminnot.

4.1 Konsernihallinto

Tulosalueen esimies: kunnanjohtaja Jyri Lammela

Konsernihallinnon tulosalue sisältää kunnanvaltuuston, hallinnon, tarkastustoimen, hallintotoimen, elinkeinotoimen ja työllisyyspalvelujen tulosyksiköt.

HALLINTOPALVELUT	TP 2017	TA 2018	TA 2019	muutos-%	TS2 2020 1000 €	TS3 2021 1000 €
Tuotot	107 610,91	56 250	144 600	157,07	57	57
Toimintakulut	-774 445,97	-926 350	-1 039 860	12,25	-943	-943
Toimintakate	-666 835,06	-870 100	-895 260	2,89	-886	-886
Poistot	-1 183,45	0	-13 330	100,00	-13	-13
Netto	-668 018,51	-870 100	-908 590	4,42	-899	-899

Kunnanvaltuusto

Kuntalain mukaan valtuusto käyttää kunnan ylintä päätösvaltaa. Tässä ominaisuudessa se päättää toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista sekä hallinnon järjestämisestä kunnan toiminta-ajatuksen ja strategian pohjalta. Tulosalueen menot pitävät sisällään valtuuston kokouspalkkiot, koulutuskulut, ansionmenetys- ja matkakorvaukset, seminaarikulut sekä muut luottamushenkilöiden toimintaan liittyvät kulut.

Suoritteet ja tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Valtuuston kokoukset	7	5	5
käsiteltyjä asioita	56	35	60
Hallituksen kokoukset	16	13	15
käsiteltyjä asioita	205	150	150
Tarkastuslautakunnan kokoukset	4	2	4
Keskusvaalilautakunnan kokoukset	8	.	8
Tilojen lukumäärä	80	80	80
Jaettu maataloustukia	1,9 milj eur	2,1 milj. eur	1,9 milj. eur
Hallinnon henkilökunta 31.12.	5	6	6

Tavoite	Tavoitetaso/toimenpiteet
Houkutteleva asuinpaikka	viestintäsuunnitelman laadinta vahvuuksien hyödyntäminen viestinnässä, esim. pienten lasten koulu, koulukuljetukset, pienet opetusryhmät yhteyksien kehittämisestä huolehtiminen
Elinvoimaiset palvelut, kukoistava yhteisö ja vahvat yritykset	yhteistoiminnan edelleen vahvistaminen yrittäjien, yritysten ja yhdistysten kanssa alueellisten kehittämisorganisaatioiden resurssien tehokkaampi hyödyntäminen kunnassa järjestettävien yleisötapahtumien edistäminen työhyvinvointiohjelman läpivienti kunnan organisaatiossa

Hallinto

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudesta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kunnanhallituksen talousarvio sisältää hallituksen sekä toimikuntien ja neuvottelukuntien jäsenten kokouspalkkiot, kunnanjohtajan, ja hallintopäällikön (50 %) palkkakustannukset, asiantuntijapalvelujen hankinta sekä yleishallinnon avustusmäärärahat.

Talousarvioon 2018 otettiin käyttöön ns. ”vaipparaha” tukemaan syntyvien lapsien määrän kasvua. Vuoden 2019 talousarvioon on varattu tenavatonnin maksamiseen 28.000 euron määräraha

Tulosityksikköön sisältyvät myös pakolliset määrärahat mm. kunnan verotuskustannukset verohallinnolle, oikeusaputoimen kustannukset, kunnan jäsenmaksut (SPR ja Kokemäenjoen vesiensuojeluyhdistys), Tampereen Kesäyliopisto, vanhustenkotiyhdistys), löytöeläinten hoitokorvaukset ja kuntaosuudet Kuntaliitolle, Kunnalliselle työmarkkinalaitokselle sekä Pirkanmaan liitolle.

Hallinnon määrärahoihin sisältyvät myös kaavoituskustannukset. Kunnan toimesta talousarviovuodelle ei ole tiedossa kaavoitushankkeita.

Suunnittelumäärärahoilla tullaan toteuttamaan erilaisia selvityksiä ja hankkimaan tarvittavia mm. oikeudellisia asiantuntijapalveluja.

Ylä-Pirkamaan kuntien kesken on toteutettu yhteistä edunvalvontaa mm. henkilöjunaliikenteen säilyttämiseksi. Yhteistyötä tullaan jatkamaan mm. rakennusjärjestyksen uudistamistyöllä, joka on käynnistynyt syksyllä 2017.

Vaalit

Vaalien järjestäminen kuuluu kunnan tehtäviin. Talousarviovuonna järjestetään eduskunta- ja europarlamenttivaalit. Ensimmäisten maakuntavaalien ajankohta ratkeaa alkuvuodesta 2019. Valtiollisten vaalien järjestämistehtäviin kunta saa valtiolta korvausta.

Tarkastustoimi

Hallinnon ja talouden tarkastamista varten kunnassa on valtuuston nimeämä tarkastuslautakunta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet valtuuston päättämällä tavalla ja onko sisäinen valvonta riittävää sekä tutkia

tilinpäätöksen sisältämän tiedon oikeellisuus ja riittävyys. Tilintarkastuspalvelusopimus on BDO Auditor Oy:n kanssa.

Hallintotoimi

Kunnan hallintotoimen tehtävänä on tuottaa kunnan toimielimille ja kuntaorganisaatiolle keskitettyjä hallinto- ja toimistopalveluja sekä kuntalaisille ja muille tahoille yleisiä neuvontapalveluja.

Tulosityksikön toimintaan kuuluu myös työnantajan ja työntekijän välinen yhteistoiminta, työterveyshuolto ja tyky-toiminta. Kunnan työsuojelupäällikkönä toimii tekninen johtaja Pekka Maasilta. Kunnan yhteistoiminta- ja työsuojelutoimielin on yhdistetty vuoden 2014 alusta.

Yhteistyötoimikunnan kokoonpano on seuraava:

- kunnanhallituksen edustajat:
  - hallituksen puheenjohtaja Jani Jauhiainen ja
  - kunnanhallituksen jäsen Iiri Välttilä
- työsuojeluvaltuutettu Sami Palsinajärvi
- JHL:n edustaja Katri Sikiö,
- Kunnanviraston henkilökunnan edustaja Mervi Korhonen
- Akavan edustaja Niko Oksa.
- kunnanjohtaja Jyri Lammela
- työsuojelupäällikkö Pekka Maasilta

Kunnan työntekijöiden työterveyspalvelut hankitaan Pihlajalinna Oy:ltä. Työterveyshuollon toimintaohjelma päivitetään vuosittain.

Kunnanhallitus on hyväksynyt 2014 seuraavat henkilöstötoimen ohjeet:

- varhaisen tuen malli
- epäasiallisen kohtelun vastainen toimintaohjelma ja
- päihteiden vastainen ohjelma.

Henkilöstön työilmapiirikysely tehtiin tammikuussa 2018. Edellisen kerran se tehtiin syksyllä 2014. Kunnanhallituksen linjauksen mukaan kysely toteutetaan kolmen vuoden välein.

Kunnassa toimii myös sisäilmatyöryhmä. Sen tehtävänä on ottaa käsiteltäväkseen työpaikkojen pitkäkestoiset kosteusvauriot tai tapaukset, joissa on epäily sisäilmasta johtuvasta terveyshaitasta, pyrkiä ehkäisemään sisäilmaongelmia ennalta, selvittää ongelmien aiheuttajat sekä esittää näkemystensä perusteella muotoutuneet vaihtoehdot aisasta päättävälle taholle. Ryhmään kuuluvat tekninen johtaja, kiinteistötoimen edustaja, työsuojeluvaltuutettu ja työterveyshuollon edustaja. Lisäksi ryhmään kutsutaan aina kohdetyöpaikan esimies ja henkilöstön edustaja.

Kunnanhallituksen elokuussa 2013 tekemän päätöksen mukaan työntekijöille suositellaan savuttomuutta.

Vuonna 2017 on otettu käyttöön henkilöstön liikunta- ja kulttuuriseteli. Kukin vakituinen kokoaikainen henkilö saa 50 euron edestä seteleitä vuosittain. Lisäksi työntekijöille tarjotaan jouluateria ja järjestetään työhyvinvointiluentoja tai muita yhteisiä tyhy-tempauksia.

Suoritteet ja tunnusluvut	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Yhteistyötoimikunnan kokoukset	2	4	4
Eläkkeelle siirtyvät	1	1	3
Sairauspoissaolot keskimäärin %	6,0	5,6	5,6
Kunnan koko henkilöstö (vakinaiset) 31.12.	55	52	52

Vastuualue	2019	2018	2017	2015-2016	2014	2013	2012	2011
Hallinto	6	6	4	5	5	5	5	5
Perusturva					1	47	51	50
Hyvinvointitoimi	42	42	46	46	46	31	30	31
Tekninen toimi	4	4	5	5	5	5	5	5
Henkilöstön määrä	52	52	55	56	57	88	91	91

Kunnan työntekijämäärä pienentyi huomattavasti vuonna 2014 toteutetun sote-palvelujen kokonaisulkoistuksen myötä. Myös vuoden 2015 alusta käynnistynyt yhteistoiminta-alue Mänttä-Vilppulan kanssa vähensi kunnasta muutaman henkilön, jotka siirtyivät kaupungin palvelukseen. Varhaiskasvatuksen henkilöstö siirtyi vuoden 2014 alusta perusturvasta sivistystoimeen.

Elinkeinotoimi

Elinkeinotoimen tuloksikkoon sisältyy mm. elinkeinotoimi ja hankeyhteistyö, asiointi- ja palveluliikenne sekä maataloushallinto.

Maataloushallinnon osalta Juupajoki kuuluu yhteistoiminta-alueeseen, jossa isäntäkuntana on Orivesi. Muut yt-alueen kunnat ovat Tampere, Pälkäne ja Kangasala. Koko yt-alueella on 800 maatilaa, joista Juupajoella 81. Maataloussihteeri-toimistosihteerin työpanosta myydään ½ em. yhteistoiminta-alueelle.

Liikenne- ja viestintäministeriö suunnittelee rautateiden osto- ja velvoiteliikenteen seuraavaa kautta vuodesta 2020 alkaen. Tulevalla kaudella on tarkoitus myös pilotoida yhdessä alueiden kanssa alueellista liikennettä. Tavoitteena on löytää alueellisen liikenteen pilottihankkeita, joissa liikennöintiä pyritään kehittämään nykyisestä. Hankkeessa on tarkoitus kokeilla kokonaan uutta liikennettä. Tulevaan pilottihankkeeseen valitaan mukaan 1–3 aluetta. Valittavien hankkeiden tavoitteena tulee olla matkustajamäärien ja joukkoliikenteen kulkutapaosuuden kasvattaminen. Pilottihankkeen kautta on tarkoitus löytää sellaisia liikennöintikokonaisuuksia, joita voitaisiin liikennöidä myös pitkällä aikavälillä. Lisäksi pilottihankkeen kautta halutaan luoda näkymää ja kehittää toimintatapoja, joiden pohjalta mahdollista toimivallan siirtoa maakunnille lähdettäisiin toteuttamaan.

Ministeriö on pyytänyt alueita ilmoittamaan kiinnostuksensa osallistua pilottiyhteistyöhön ostoliikennesopimuksen ja velvoitepäätöksen valmistelussa ja toteutuksessa. Juupajoen kunta on mukana Tampereen kaupunkiseudun ja Mänttä-Vilppulan kaupungin pilottiehdotuksessa

Valtion päätöksen mukaan kiskobussiliikenne Tampere–Haapamäki jatkuu ainakin 12/2018 saakka velvoiteliikenteenä.

Elinkeinotoimen tehtävänä on turvata ja kehittää elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä paikkakunnalla. Toiminnalla ylläpidetään ja kehitetään paikkakunnan yritysten kilpailukykyä sekä edesautetaan uuden

yrittäjäneuvontapalvelua, edistää yritys yhteistyötä, välittää alueen yrityksille tarkoituksenmukaista asiantuntijapalvelua sekä toteuttaa elinkeinoelämää kehittäviä hankkeita.

Juupajoen kunnan elinkeinotoimen yhteistyötaho on ollut Ylä-Pirkanmaan seutuyhdistyksen lopettamisen jälkeen Mänttä-Vilppulan kehitysyritys MW-kehitys Oy. Yhteistyön osa-alueita ovat seudullinen matkailu-, alue- ja elinkeinokehittäminen. MW-kehityksen tehtävänä on mm. toteuttaa aluekehittämissankkeita seutukunnan edellytysten parantamiseksi. Lisäksi Juupajoen kunta on hankkinut MW-kehitys Oy:ltä aloittavien yrittäjien neuvontapalvelut.

Kuntien rooli alueen elinvoiman kehittäjänä ja ylläpitäjänä vahvistuu, kun sote siirtyy maakuntien vastuulle näillä näkymin vuonna 2020. Yksi kuntien kärkitehtävistä on kehittää elinkeinopolitiikkaa ja vahvistaa yritys ympäristön toimivuutta ja vetovoimatekijöitä. Alueen hyvinvointi edellyttää työpaikkoja ja terve kuntatalous veronmaksukykyisiä yrityksiä ja yksityisiä kansalaisia. Näihin haasteisiin vastaaminen edellyttää uusien yhteisten toimintamuotojen ja -mallien kehittämistä. Yksin toimiessaan kuntien resurssit ovat hyvin rajalliset ja haasteisiin vastaamiseksi tarvitaankin kuntien välistä yhteistyötä.

Vuosina 2016 - 2019 toteutetaan Juupajoen kylät kartalle –hanketta, jossa Juupajoen eri kylien merkittäviä kohteita hyödynnetään nykyistä paremmin ja tuodaan niitä matkailijoidenkin tietoisuuteen. Juupajoen eri kylissä on useita historiallisesti ja maisemallisesti merkittäviä kohteita kuten Juupajoen rotko tehdasalueineen, Kopsamo-Salokunnan valtakunnallisesti merkittävä kulttuurimaisema-alue, Lylyn suojeltu rautatieasema miljöineen sekä Kallenaution Kestikievari. Lisäksi paikkakunnalla on luontoliikuntaan hyvin soveltuvia kohteita kuten Kopsamo-Purnu -melontareitti.

Hankkeen tavoitteena on ollut lisätä ja syventää tietämystä Juupajoen eri kylien paikallishistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaista paikoista, laatia osalle kohteita kunnostussuunnitelmat sekä koota olemassa olevaa tietoa laajemmin hyödynnettäväksi. Hanke on valmisteltu yhteistyössä paikkakunnan yhdistystoimijoiden kanssa.

Juupajoen kunta on hakenut hankerahaa vuodelle 2019 Kylät kartalle II –hankkeeseen. Hankkeessa on tarkoitus toteuttaa Rotkonrakenteiden kunnostaminen ja luontopolkuopasteiden toteuttaminen, Rotko ja kenkämuseon yhteisen parkkipaikan kunnostaminen, Kylien info-taulut, Korkeakosken maisemahoitotoimet sekä Rotkon alueen markkinointi metsämytologian keinoin. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on 97.000 euroa, josta kunnan suora rahoitusosuus 9.700 euroa.

Syksyllä 2016 käynnistyi Juupajoen laajakaistan suunnitteluhanke. Hankkeessa on laadittu valokuituverkkosuunnitelma koko kunnan alueelle, kattaen yhteisöt, yritykset, kotitaloudet sekä vapaa-ajan kiinteistöt.

Suunnitelma pitää sisällään rakentamisen kustannusarvio, valokuituverkkosuunnitelman ja työkuvat dokumentoituna koko kunnan osalta kaikkiin em. kiinteistöihin sekä tarvittavat lupa-asiakirjat. Tavoitteena on vuoden 2018 aikana selvittää markkinaehtoisesti rakentuvat alueet ja valmistautua mahdollisiin tuleviin tukirahoituksiin. Hanke on toteutettu yhteistyössä Akaan, Vesilahden ja Urjalan kuntien kanssa.

Tulosalueen määrärahoihin on lisäksi varattu kunnan osuus yhteisistä seudullisista elinkeinohankkeista ja yhteistyö MW-kehityksen kanssa, kuntaosuus Poko ry:lle (4,5 eur/as), joululahjamessejen toteuttaminen (nettokust. n. 3.750 eur), osuus Oriveden seudun matkailulehteen ja kunnan tuki Korkeakosken pankkiautomaatin kustannuksiin (n. 5.500 eur).

Muita toteutettavia laajemman alueen elinkeinojen kehittämishankkeita, joissa Juupajoen kunta on mukana ja joiden rahoitus on talousarviossa, ovat Matkalla Suomen sydämessä. Talousarviovuoden aikana voi tulla myös muita seudullisia tai maakunnallisia, joihin osallistutaan erillisillä päätöksillä.

Tavoite 2019	Toimenpiteet
Houkutteleva asuinpaikka	Kunnan markkinointi- ja viestintäsuunnitelman tarkistaminen ja kehittäminen Yhteyksien kehittämisen mahdollistaminen
Elinvoimaiset palvelut	Kunnan tarjoamien palvelujen strateginen suunnittelu
Kukoistava yhteisö	Laaditaan suunnitelman toimenpiteistä ja menetelmistä joilla lisäämme eri toimijoiden yhteistyötä kunnan alueella kuntalaiset osallistaen.
Vahvat yritykset	Selvitetään mitä yritykset odottavat kunnalta. Näin rajalliset resurssit osataan kohdista oikeisiin asioihin. Lisätään alueellisten kehittämisorganisaatioiden ja yrittäjien vuorovaikutusta kunnan järjestämien tapaamisten avulla.

Työllisyyspalvelut

Tulosityksikön tehtävänä on työllisyystoimenpiteiden suunnittelu ja toteuttaminen Mänttä-Vilppulan, kunnan eri yksiköiden, työvoimaviranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi tulosalueelle on varattu määräraha koululaisten kesätyöllistämistä varten.

Lakisääteinen työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on tarkoitettu pitkään työttömänä olleille asiakkaille. Palvelussa selvitetään, mitä palveluja työnhakija tarvitsee työllistymisen edistämiseksi ja laaditaan monialainen työllistymissuunnitelma. Suunnitelma voi sisältää julkisia työvoimapalveluja, sosiaali- ja terveyspalveluja sekä kuntoutuspalveluja. TE-toimisto, kunta ja Kela arvioivat yhdessä asiakkaan kanssa palvelutarpeen ja ohjaavat työllistymistä edistäviin palveluihin. Juupajoki kuuluu Ylä-Pirkanmaan TYP-verkoston itäiseen alueeseen yhdessä Mänttä-Vilppulan kanssa.

TYP-verkostolla on TE-toimiston nimeämät johtoryhmät. Kunnat nimeävät johtoryhmän puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä monialaisen yhteispalvelun johtajan (oto-tehtävä), joka vastaa siitä, että toimintamallissa olevat tahot järjestävät yhteispalvelun johtoryhmän asettamissa puitteissa. Johtoryhmän tehtävänä on toimipisteistä ja henkilöstön määrästä sopiminen, tuotettavista palveluista ja määrärahojen suuntaamisesta sopiminen, toiminnan tavoitteista sopiminen sekä toiminnan seuranta ja arviointi. Ylä-Pirkanmaan TYP-alueen johtajana toimii Mänttä-Vilppulan kaupungilta Vuokko Hjelt. Toiminta on käynnistynyt vuoden 2016 alusta.

Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki käynnistivät vuoden 2018 alusta lukien uuden yhteistyön, jossa kunnan työllisyyspalvelut hankitaan Mänttä-Vilppulan kaupungilta. Kunnille on asetettu työllisyyden hoitoon liittyen useita velvoitteita, joita ovat mm. laki kuntouttavasta työtoiminnasta, laki työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta, työmarkkinatuen rahoitusvastuu sekä työttömien terveyden edistäminen.

Juupajoen kunta on tehnyt em. tehtäviin liittyen yhteistyötä aiemmin Oriveden kaupungin kanssa ja sote-ulkoistukseen liittyen palveluja on tuotettu pitkälti myös Pihlajalinna Terveys Oy:n toimesta. Kunnan vakiintuneisiin käytänteisiin perustuen työllisyyden hoidon käytännön asioita on yleensä hoitanut sosiaalityöntekijä. Mänttä-Vilppula-Juupajoki yhteistoiminta-alueen muodostamisen myötä

sosiaalityöntekijän tehtäväkenttä on kuitenkin muuttunut, koska Mänttä-Vilppulassa työllisyydenhoito ei organisatorisesti kuulu sote-palveluihin.

Yhteistyö Mänttä-Vilppulan kanssa:

Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki sopivat syksyn 2017 aikana, että Juupajoen kunnan työllisyyspalvelut tuotetaan 1.1.2018 lukien Mänttä-Vilppulan kaupungin toimesta sopimusperusteisesti. Palvelun järjestämisen myötä Mänttä-Vilppulan kaupunki on ottanut Juupajoen kunnan työllisyyspalveluiden asiakkaaksi ja osaksi palveluntuotantoa.

Palvelujen kohderyhmään kuuluvat työttömät Juupajoen kuntalaiset, joiden työttömyys on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä. Painopiste on erityisesti asiakkaisissa, jotka ovat saaneet työttömyyden perusteella työmarkkinatukea yli 300 päivää, nuoret, jotka ovat olleet yhtäjaksoisesti työttömänä yli 12 kuukautta tai 6 kuukautta (alle 25-vuotiaat). Kohderyhmään kuuluvat myös velvoitetyöllistettävät sekä koululaiset, joille kunta on varannut määrärahan kesätyöpaikkoihin. Työllisyyspalvelut tarjoavat apua yrityksille pitkäaikaistyöttömien palkkaamiseen liittyvissä asioissa.

Työllisyyspalvelujen keskeisiä tavoitteita ovat kuntalaisten työelämävalmiuksien edistäminen ja jatkopolun luominen koulutuksen, työllistymistä edistävien palveluiden tai työllisyyden pariin. Yhtenä tärkeänä toiminnalle asetettuna tavoitteena on ollut tehostaa käytänteitä siten, että aktivointiaste nousee. Palvelu pyritään nivomaan asiakkaan muihin palveluihin ja verkostoihin. Juupajoelle on jalkautunut tarpeen mukaan niin palveluohjaaja, nuorten yksilövalmentaja kuin Steppi-hankkeen hankevastaava ja hankekoordinaattori.

Sosiaalityöntekijä on mukana työllisyyspalveluissa silloin, kun sosiaalityön asiantuntemus on tarpeen, mutta esim. kuntouttavan työtoiminnan sopimuksissa yhdyshenkilö on yleensä työllisyyspalveluiden työntekijä.

Nuorten (alle 29-vuotiaat nuoret) yksilövalmennuksella on tavoitteena herättää nuorissa kiinnostus omaan elämäänsä vaikuttamiseen sekä tukea nuorta tulevaisuuden suunnittelussa. Yksilövalmentaja on mukana nuoren ja TE-palveluiden asiantuntijan kanssa käytävissä keskusteluissa tarpeen mukaan.

Juupajoen kunta tarjoaa kaikille kunnan 16 - 18 -vuotiaille nuorille kahden viikon kesätyöjakson kunnan eri toimipisteissä tai Pihlajalinna Terveys Oy:n toimipisteissä kunnan alueella. Keväällä 2018 nuorille tarkoitetut kesätyöpaikat laitettiin ensimmäistä kertaa hakuun sähköisesti Kuntarekryn kautta. Juupajoella kesätöitä haki melko pieni joukko, vain 20 hakijaa, jotka kaikki valittiin kesätöihin. Huhtikuussa järjestettiin valituille infotilaisuus, jossa käytiin läpi työehtoihin ja työsopimukseen liittyen käytännön asioita. Nuoret kokivat tämänkaltaisen tilaisuuden hyödylliseksi ja selkeäksi.

Palveluntuottajan ja tilaajan yhteinen ohjausryhmä on kokoontunut säännöllisesti tarkastelemaan sopimussisältöä ja valvomaan sopimuksen mukaisen palvelun toteuttamista. Ohjausryhmä kokoontuu vähintään kolme kertaa kalenterivuodessa. Ohjausryhmään kuuluvat Juupajoen kunnalta kunnanjohtaja ja hyvinvointijohtaja. Mänttä-Vilppulan kaupungilta ryhmään kuuluvat henkilöstöpäällikkö, sosiaalityöntekijä ja palveluohjaaja.

Sopimuksen mukaan toiminnalle luotiin mittarit ensimmäisen toimintavuoden aikana. Ne ovat

- aktivointitoimenpiteiden piirissä olevien määrä
- työttömyysprosentti
- työmarkkinatuen kuntaosuuden suuruus
- yrityskontaktien määrä
- 3. sektorin kontaktit

- muut mittarit (Nuorisotakuu ja asiakastyytyväisyys)

Ensimmäisen sopimusvuoden aikana kaikki mittarit ovat näyttäneet, että sopimuksen teko on ollut hyödyllinen Juupajoelle. Aktivointitoimenpiteiden piirissä olevien määrä on noussut selvästi, n. 22 prosentista 36 prosenttiin. Erityisesti nuorten aktivointi on tuottanut tulosta, alle 25-vuotiaiden aktivointikeskiarvon ollessa syyskuussa 2018 lähes 45% (v. 2017 vastaava luku 9,3%).

Työttömiä työnhakijoita Pirkanmaalla oli vuoden 2018 lokakuussa n. 20 000 henkilöä, laskua vuositasolla 25 prosenttia. Työttömyysaste maakunnassa oli 8,2 prosenttia. Vastaavasti koko maassa työttömyysaste oli keskimäärin 8,7 prosenttia. Kaikissa Pirkanmaan kunnissa työttömien työnhakijoiden määrä laski, osassa jopa merkittävän paljon, ja näin tapahtui myös Juupajoella. Lokakuussa 2018 Juupajoella työttömyyden lasku oli 35,8 prosenttia verrattuna vuoden takaisin lukuihin. Työttömyysaste lokakuun lopussa oli 6,3 prosenttia.

Työmarkkinatuen kunnan maksettavaksi jäävä osuus on pienentynyt selvästi ollen puolet edelliseen vuoteen verrattuna.

Palveluneuvojan yrityskäynnit ja osallistuminen yrittäjien tilaisuuksiin ovat lisänneet yrityskontakteja. Kolmannen sektorin keskeisimpänä toimijana on seurakunta, jonka kanssa työllisyyspalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä.

Toiminnalliset tavoitteet ja seuranta 2019	Toimenpiteet
Kunnan pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työttömien aktivointitoimenpiteiden ylläpitäminen ja kehittäminen	Uusien käytänteiden vakiinnuttaminen Mänttä-Vilppulan yhteistyösopimuksen perusteella: - seurantamittarien tarkastelu - toiminnan vaikuttavuuden seuraaminen - aktivointiasteiden nostaminen Pirkanmaan kuntien parhaimpaan neljännekseen
Kaikki kunnan 16-18-vuotiaat nuoret saavat kesätyöjakson	Kaikille halukkaille nuorille (16 - 18) tarjotaan 2 viikon työjakso kunnan tai sote-kumppanin työpisteissä Rekrytointiprosessia kehitetään sujuvaksi ja tasapuoliseksi

5 Hyvinvointipalvelut

Vastuualueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

HYVINVOINTIPALVELUT	TP 2017	TA 2018	TA 2019	muutos-%	TS2 2020 1000 €	TS3 2021 1000 €
Tuotot	566 648,71	528 720	472 170	-10,70	472	472
Toimintakulut	-10 666 728,97	-10 746 880	-10 829 830	0,8	-10 900	-10 950
Toimintakate	-10 100 080,26	-10 218 160	-10 357 660	1,4	-10 428	-10 478
Poistot	-6 038,84	-4 920	-3 350	-31,91	-3	-3
Netto	-10 106 119,10	-10 223 080	-10 361 010	1,4	-10 431	-10 481

Kunnan uusi organisaatorakenne on tullut voimaan uuden valtuustokauden alusta 1.6.2017.

Hyvinvointitoimeen sisältyvät kunnan koulutuspalvelut, varhaiskasvatus, vapaa-aikatoimi sekä sosiaali- ja terveystoimi.

5.1 Hyvinvointitoimi

Tulosalueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

HYVINVOINTITOIMI	TP 2017	TA 2018	TA 2019	muutos-%	TS2 2020 1000 €	TS3 2021 1000 €
Toimintakulut	-73 474,94	-122 610	-120 510	-1,71	-121	-121
Toimintakate	-73 474,94	-122 610	-120 510	-1,71	-121	-121
Netto	-73 474,94	-122 610	-120 510	-1,71	-121	-121

Hyvinvointitoimi sisältää hyvinvointipalveluiden hallinnon. Hallinnon tehtävänä on tuottaa hyvinvointitoimen tarvitsemat toimistotehtävät. Hallinnon menoihin kuuluu myös muita yleisiä hallintomenoja. Hallinnon talousarvioon on sisällytetty lisäksi toisen asteen koulutukseen liittyvät eläkevakuutusmaksut sekä sivistystoimen osuus varhaiseläkemaksuista (varhe), Starsoftin ohjelmien (MultiPrimus, Wilma, Kurre) ylläpitokustannukset ja toisen asteen koulutuksen opiskelijahuoltolain mukaisten palveluiden kustannukset.

5.2 Sosiaali- ja terveystoimi

Tulosalueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	TP 2017	TA 2018	TA 2019	muutos-%	TS2 2020 1000 €	TS3 2021 1000 €
Toimintakulut	-7 062 339,68	-7 120 240	-7 230 700	1,55	-7 311	-7 361
Toimintakate	-7 062 339,68	-7 120 240	-7 230 700	1,55	-7 311	-7 361
Netto	-7 062 339,68	-7 120 240	-7 230 700	1,55	-7 311	-7 361

Sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteena on tukea ja ylläpitää yksilöiden ja perheiden hyvinvointia ja itsenäistä toimintakykyä. Sosiaali- ja terveydenhuollon vastuualue käsittää sosiaali- ja terveystoimien hallinnon, sote-kiinteistöt sekä yhteistoiminta-alueen kautta järjestetyt sote-palvelut. Lisäksi kokonaisuuteen kuuluvat eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuollon palvelut.

Vuoden 2018 aikana Juupajoen sosiaali- ja terveystoimien palvelut organisoitiin osaksi Mäntävuoren Terveystoimien Oy:n ja Mänttä-Vilppulan kaupungin organisaatiota.

Perusterveydenhuollon palvelut järjestettiin vuodesta 2011 alkaen Juupajoki-Orivesi-Pälkäne-Kangasalan yhteistoiminta-alueella Kangasalan toimiessa isäntäkuntana. Kehitysvammaisten avohuollon erityispalvelut järjestettiin yhteistoiminta-alueella 1.1.2009 alkaen. Yhteistoiminta-alueen toiminta päättyi 31.12.2013 Kangasalan kunnan irtisanottua yhteistoimintasopimuksen.

Juupajoen kunnanvaltuusto päätti 23.9.2013, että yhteistoiminta-alueen sopimuksen päättyessä sosiaali- ja terveystoimien palveluiden järjestämismääräykset siirtyvät Juupajoen kunnalle ja että sosiaali- ja terveystoimien tuottaminen kokonaisluovutetaan siten, että Pihlajalinna Oy tuottaa sosiaali- ja terveystoimien 1.1. - 31.12.2014 välisen ajan viranomais tehtäviä ja ympäristöterveydenhuoltoa lukuun ottamatta. Palvelutoiminta Juupajoella Pihlajalinna Oy:n toimesta käynnistyy vuoden 2014 alusta lukien.

Vuoden 2015 alusta lukien Juupajoen ja Mänttä-Vilppulan valtuustot päättivät muodostaa sosiaali- ja terveystoimien yhteistoiminta-alueen siten, että palveluiden järjestämismääräykset on Mänttä-Vilppulan kaupungilla. Yhteistoiminta-alueen myötä Juupajoen kunnan koko sosiaali- ja terveystoimien hallinto siirtyi vuoden 2015 alusta Mänttä-Vilppulan kaupungille.

Sosiaali- ja terveystoimien henkilöstön palvelussuhteet siirtyivät liikkeenluovutuksella Mänttä-Vilppulan kaupungille samasta ajankohdasta. Virkavastuulla hoidettavien tehtävien osalta henkilöstö jäi kaupungin palvelukseen. Muun henkilöstön osalta toteutettiin edelleen siirto palvelujen tuottajalle.

Yhteistoiminta-alueelle perustettiin sopijakuntien yhteinen toimielin peruspäätösvaltuusto, joka on 7 jäseninen (4 Mänttä-Vilppula + 3 Juupajoki). Valtuusto kuuluu Mänttä-Vilppulan hallinto-organisaatioon. Sopijakuntien kuntajohtajilla ja hallitusten puheenjohtajilla on valtuuston kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Peruspäätösvaltuustolla on lisäksi yksilöjaosto, joka päättää yksilöasioiden muutoksenhauista ja muista sille määrättyistä tehtävistä. Jaostossa on 3 jäsentä (2 Mänttä-Vilppula + 1 Juupajoki).

Hallinnon järjestämisessä noudatetaan vastuukuntana toimivan Mänttä-Vilppulan kaupunginvaltuuston hyväksymää hallintosääntöä ja sen nojalla annettuja muita määräyksiä ja ohjeita. Mänttä-Vilppulan kaupungin hallintosäännössä määritellään peruspäätösvaltuuston, yksilöjaoston sekä vastuukunnan viranhaltijoiden tehtävät, toimivalta, asioiden esittely ja toimintatavat. Yhteistoiminta-alueella perittävistä asiakasmaksuista päättää yhteinen peruspäätösvaltuusto.

Yhteistoiminta-alueen sopimuksen mukaan, mikäli toiminnassa syntyy esim. kertaluonteisia, palvelusopimukseen liittymättömiä menoja, ne kohdistetaan sopijakunnille ensisijaisesti aiheuttamisperiaatteen mukaisesti. Mikäli em. menot koskevat koko yhteistoiminta-aluetta eivätkä ole aiheuttamisperusteella kohdistettavissa, ne kohdistetaan sopijakunnille asukasluvun mukaisessa suhteessa. Yhteistoiminta-aluetta koskevista investoinneista sopijaosapuolet neuvottelevat ennen investointipäätösten tekemistä.

Yksityisen palveluntuottajan kanssa tehdyn sopimuksen mukaisesti kunnassa toimii kunnan ja palveluntuottajan yhteinen ohjausryhmä. Ohjausryhmän tehtävänä on sopimuksen toteutumisen ohjaus ja valvonta. Juupajoen ohjausryhmän toiminta päättyi vuoden 2017 lopussa. Vuoden 2018 alusta lukien Mänttä-Vilppulan ohjausryhmään nimettiin kaksi Juupajoen kunnan edustajaa, hyvinvointijohtaja ja kunnanhallituksen jäsen.

Ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti vähintään kolme kertaa vuodessa ja lisäksi aina kun tarvetta on. Ohjausryhmä käsittelee kaikkia sopimuksen toteutumiseen liittyviä kysymyksiä, säännöllisesti ainakin seuraavat asiat:

1. Laatuksiteerien toteutuminen
2. Tuotantomäärät ja niiden suhde arvioituun tarpeeseen
3. Toiminnan muutosten ennakointi ja toiminnan kehittäminen
4. Potilas- ja asiakastyytyväisyysmittausten tulokset
5. Henkilöstötyytyväisyys
6. Mahdollisesti ilmenneet potilasvahinkotapaukset
7. Tehdyt kantelut ja muistutukset (tiedoksi)
8. Palvelujen vaikuttavuuden ja yleisen hyvinvoinnin kehittymisen seuranta
9. Valmiuslain tarkoittamat sosiaali- ja terveydenhuollon valmiussuunnitelmat.

Ohjausryhmän kokouksista laaditaan kirjallinen muistio, jonka laatimisesta vastaa palveluntuottaja ja jonka tilaajan yhteyshenkilö hyväksyy. Ohjausryhmän muistiot saatetaan peruspalvelulautakunnalle tiedoksi.

Juupajoen kunnassa toimii lisäksi vanhus- ja vammaisneuvosto sekä rintamaveteraaniasioiden neuvottelukunta. Hyvinvointijohtaja toimii näissä molemmissa sihteerinä.

Mänttä-Vilppulan kaupunki kilpailutti keväällä 2016 sote -palvelunsa siten, että uusi palvelusopimus tuli voimaan 1.8.2016 ja sopimus kattaa koko yhteistoiminta-alueen mukaan lukien Juupajoen alueen. Sopimus laajeni kattamaan Juupajoen kunnan alueen 1.1.2018 lukien, kun Juupajoen oman sote-sopimuksen voimassaolo päättyi. Mänttä-Vilppulan sopimus on tehty 15 vuodeksi eli vuoteen 2031 saakka.

Vuoden 2017 aikana toteutettiin Pihlajalinna-ryhmittymän toimesta Juupajoen haltuunottoprojekti Mänttä-Vilppulan sote-sopimukselle. Vuoden 2017 aikana käytiin myös tarkentavat neuvottelut Juupajoen kunnan palveluhinnasta. Neuvottelut saatiin päätökseen vasta tammikuussa 2018, jolloin Mänttä-Vilppulan kaupunginhallitus 15.1.2018 tekemällään päätöksellä hyväksyi Juupajoen kunnan palveluiden laskutushinnan.

Vuodelle 2019 palveluntuottajan laskutushintaa on korotettu sopimuksessa määritellyn, vuosittain laskettavan, kertoimen mukaan.

Maan hallitus on linjannut valtakunnallisen sote- ja maakuntauudistuksen, jonka on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2021. Sote- ja maakuntauudistuksessa uudistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon rakenne,

palvelut ja rahoitus sekä aluehallinnon tehtävät. Jatkossa Suomen julkinen hallinto järjestetään kolmella tasolla, jotka ovat valtio, maakunta ja kunta. Itsehallinnolliset maakunnat muodostetaan nykyisen maakuntajaon pohjalta. Jatkossa 18 maakuntaa järjestävät kaikki alueensa sosiaali- ja terveystyöpalvelut.

Valtio vastaa ensisijaisesti tulevien maakuntien rahoituksesta. Sosiaali- ja terveydenhuollon monikanavainen rahoitus yksinkertaistetaan uudistuksen yhteydessä ja lisätään ihmisten valinnanvapautta palveluissa.

Sosiaalityö

Sosiaalityö on sosiaalihuoltolain mukainen sosiaalipalvelu. Lain mukaan sosiaalityöllä tarkoitetaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön suorittamaa ohjausta, neuvontaa ja sosiaalisten ongelmien selvittämistä sekä muita tukitoimia, jotka ylläpitävät ja edistävät yksilöiden ja perheiden turvallisuutta ja suoriutumista sekä yhteisöjen toimivuutta.

Sosiaalityö on ammatillista toimintaa, jolla pyritään yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvointiin sekä sosiaalisten ongelmien ehkäisemiseen, vähentämiseen ja poistamiseen. Sosiaalityötä tehdään yksilöiden, perheiden, verkostojen, ryhmien ja yhteisöjen kanssa. Sosiaalityön tavoitteena on kunnan asukkaiden ja sosiaalipalvelujen asiakkaiden elämäntilanteiden ja toimintamahdollisuuksien lisääminen. Sosiaalityöllä ehkäistään ihmisten sosiaalisen toimintakyvyn ja elämänhallinnan uhkia ja häiriöitä sekä niiden seuraamusvaikutuksia.

Sosiaalityön palveluiden järjestämisvastuu on Mänttä-Vilppulan kaupungilla. Vastuukunta hoitaa yhteistoiminta-alueen sosiaali- ja terveystyötoimen kunnille kuuluvat viranomaisyhteistyöt.

Sosiaalityön palveluihin kuuluvat lastensuojelu, aikuissosiaalityö, päihdehuolto, asumispalvelut (mielenterveyskuntoutajat), kehitysvammaisten erityispalvelut, vammaisuuden palvelut, kuntouttava työtoiminta, sosiaalipäivystyspalvelut, etsivän nuorisotyön palvelut ja lastenvalvojan palvelut.

Lastensuojelun palvelut tukevat vanhempia, huoltajia ja muita lapsen hoidosta ja kasvatuksesta vastaavia, jotta lapsen hyvinvointi olisi turvattu. Ennaltaehkäisevä perhetyö on asiakaslähtöistä, suunnitelmallista ja tavoitteellista toimintaa, jossa perhettä tuetaan mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, arjen sujumisessa, vanhemmuudessa sekä lapsen/nuoren kasvun ja kehityksen tukemisessa sekä vahvistetaan lapsen/nuoren/perheen omia voimavaroja. Lastensuojelun perhetyö on lastensuojelulakiin perustuvaa, tavoitteellista ja suunnitelmallista apua ja tukea lapsiperheille. Se perustuu sosiaali- ja perhetyöntekijän tekemään arvioon perheen tilanteesta sekä yhdessä laadittuun perhetyön suunnitelmaan, joka sisältää työskentelylle asetetut tavoitteet, vastuut ja yhteistyötahot. Toiminta on lapsilähtöistä ja perhekeskeistä.

Perhetyöntekijä on ollut useina vuosina mukana avoimen päiväkodin Kettulan toiminnassa sekä lapsiparkissa. Avoimen päiväkodin toiminta on ollut erittäin hyvä toimintamuoto perheiden ja lasten hyvinvoinnin tukemisessa. Vuonna 2018 perhetyön resurssin niukentuessa niin, ettei palveluntuottajalla ollut mahdollisuutta resursoida perhetyöntekijää ennaltaehkäisevään perhetyöhön avoimeen päiväkotiin kunnan varhaiskasvatus yhteistyössä seurakunnan kanssa on järjestänyt avoimen päiväkodin sijaan vanhemmuuden tukemiseen tähtäviä ryhmätoimintoja, kuten lasten ja vanhempien yhteisen tunnetaito-kerhon sekä vanhempien oman keskusteluryhmän.

Perhetyö jalkautui koululle vuonna 2018 aloittaen koululta tehtävän perhetyön. Toiminnan keskeisenä tavoitteena on tuoda perhetyöntekijän palvelut lähelle asiakasta matalan kynnyksen palveluksi.

Juupajoen kunnanvirastolla työskentelee sosiaalitoimen asiakaspalvelua hoitava toimistosihiteeri.

Mänttä-Vilppulan sosiaalityöntekijät toimivat Juupajoella työnjakonsa mukaisesti ja tarvetta vastaten. Sosiaalityöntekijä on kutsuttaessa mukana koulun oppilashuoltoryhmässä; vastuu kouluista jaettu perhetyöntekijöiden kesken. Lisäksi sosiaalityöntekijä kuuluu monialaiseen nuorisolain mukaiseen viranomaisyhteistyöryhmään.

Sosiaalityön tulosalueelle kuuluvan etsivän nuorisotyön –palvelut on hoidettu yhteistyössä Oriveden kaupungin kanssa 1.1.2013 alkaen. Etsivä nuorisotyö on tarkoitettu orivesiläisille ja juupajokelaisille 15–29 -vuotiaille nuorille. Työn tarkoituksena on auttaa nuoria, jotka ovat erilaisista syistä ajautuneet palveluiden ja koulutuksen ulkopuolelle. Etsivä nuorisotyö voi auttaa, mikäli nuori on jäänyt ilman opiskelupaikkaa, opinnot ovat keskeytyneet, suunnitelmat ovat muuttuneet eikä nuori tiedä mitä tekisit, nuori kaipaa apua elämäntilanteen selvittelyyn tai asioiden hoitamiseen tai on vain vailla juttuseuraa.

Vanhuspalvelut

Vanhuspalvelut tuottaa, järjestää ja koordinoi palveluohjauksen keinoin juupajokelaisille vanhuksille ja heidän omaisilleen sosiaali- ja kansanterveystyön mukaisia kotona asumista tukevia palveluja, omais- ja perhehoitoa, pitkäaikaista hoivaa sekä asumispalveluja omissa ja yksityisissä hoito- ja palvelukodeissa.

Palveluiden tavoitteena on järjestää vanhusten avohoidon palvelut ja laitoshoidon palvelut tarvetta vastaavalla tasolla siten, että omassa kodissa asuminen toteutuu mahdollisimman pitkään. Vanhuspalveluiden toteuttaminen noudattaa Juupajoen kunnassa vuonna 2011 aloitettua vanhuspalveluiden kehittämistä sekä kunnanvaltuuston 23.9.2013 hyväksymää vanhustyön ja vanhuspalveluiden suunnitelmaa vuosille 2013–2017. Suunnitelman uudistaminen oli tarkoitus tehdä yhteistyössä Mänttä-Vilppulan kanssa vuoden 2018 aikana, mutta suunnitelman laadinta on kesken.

Kotihoidon palvelut sisältävät kotiin annettavat palvelut, tukipalvelut, päiväkeskustoiminnan, omaishoidontuen palvelut ja pienryhmäkodin asumispalvelut. Kotihoidon tukipalveluita ovat turvapuhelinpalvelu, ateriapalvelu, kylvetysohjelma, vaatehuoltopalvelu ja asiointipalvelu. Ateriapalvelua toteutettiin kunnan ruokapalvelujen toimesta tuotettuna. Asiakasmaksut yhdenmukaistettiin yhteistoiminta-alueella vuoden 2018 alussa.

Kotihoidon palveluita järjestetään tarvetta vastaavasti. Kotiin annettavien palveluiden tavoitteena on tukea asiakkaiden toimintakykyä ja arjessa selviytymistä sairauden, vamman tai alentuneen toimintakyvyn vuoksi. Säännöllisen kotihoidon palvelujen piirissä oleville asiakkaille on laadittu hoito- ja palvelusuunnitelma. Kotihoito sisältää sekä kotipalvelun että kotisairaanhoidon palvelut. Kotona asumista tukevat palvelut yhdenmukaistetaan Mänttä-Vilppulan palvelujen kanssa sisältäen mm. Lähitorin ja kuntouttavan päivätoiminnan.

Juupakoti on tarkoitettu jatkuvaa ympärivuorokautista hoitoa, huolenpitoa ja valvontaa tarvitseville juupajokelaisille vanhuksille, jotka eivät enää selviydy kotihoidon turvin omassa kodissaan tai palveluasunnossaan. Juupakodissa on neljä ryhmäkotia ympärivuorokautista hoitoa tarvitseville. Lisäksi Juupakodissa järjestetään omaishoidon intervallihoidoa.

Juupakodin saneeraus nykyaikaiseksi tehostetun palveluasumisen yksiköksi aloitettiin vuonna 2017. Saneerauksen myötä rakennettiin 20 asuntoa (oma wc./kylpyhuone), joista kaksi on tiloiltaan suurempaa soveltuen esimerkiksi avioparin tai sisarusten asunnoksi. Saneerauksessa uudistettiin myös rakennuksen talotekniikkaa ja varustettiin kiinteistö mahdollisia häiriötilanteita varten ajanmukaisella varalämpöjärjestelmällä. Lisäksi pihaan kunnostettiin ikäihmisille viihtyisiä liikunta- ja ulkoilualue. Koko hankkeen kustannusarvio oli n. 1,1 milj. euroa ja siihen saatiin ARA:n investointiavustusta 320.000 euroa. Hanke valmistui 2018 helmikuussa. Mäntänvuoren Terveys sai toimiluvan Juupakodille 1.3.2018. Vuoden 2018 lopussa Juupakodissa oli 19 asukasta.

Omaishoidolla tarkoitetaan ikääntyneen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiooloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla. Omaishoidon tuki muodostuu hoidettavalle annettavista, hänen tarvitsemistaan palveluista sekä omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta, vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Omaishoidonpalveluiden järjestämisessä noudatetaan vahvistettua toimintaohjeistusta. Tavoitteena on omaishoidontukea saavien ja uusien omaishoidontukipalveluiden piiriin tulevien hakijoiden yhdenvertainen kohtelu.

Muissa hoivakodeissa annettava hoito on tarvittaessa ostopalvelusopimuksella eri palveluntuottajilta hankittua ympärivuorokautista hoivaa tehostetussa asumispalveluyksikössä.

Veteraanien palvelut järjestetään Valtiokonttorin myöntämän rahoituksen puitteissa ja Valtiokonttorin ohjeistuksen mukaisesti.

Perusterveydenhuolto

Perusterveydenhuollon palveluihin kuuluvat avovastaanotto ja terveysneuvonta (lääkärin, sairaanhoitajan ja terveydenhoitajien vastaanotto, diabeteshoito, ravitsemussuunnittelu), ensihoito, röntgen, lääkinnällinen kuntoutus, suun terveydenhuollon palvelut, mielenterveyshoito, perheneuvolapalvelut, terveyskeskussairaalahoito ja työterveyshuolto.

Juupajoen terveyskeskuksessa on arkipäivisin lääkärin vastaanotto, terveydenhoitajan palvelut, laboratorio, suun terveydenhuollon palvelut (hammaslääkäri ja suuhygienisti) ja lääkinnälliset kuntoutuspalvelut. Röntgenpalvelut ovat saatavilla Mänttä-Vilppulassa.

Juupajoen omalta terveysasemalta kuntalaiset saavat perusterveydenhuollon palveluja. Terveysasema on ensisijainen hoitopaikka, ja sieltä voidaan tarvittaessa lähettää edelleen jatkotutkimuksiin ja -hoitoihin. Terveysasemalla työskentelee lääkäri, hoitajia sekä fysioterapeutti. Jos tarvitaan päivystyksellistä hoitoa, ensisijaisesti soimitaan terveyskeskukseen. Sieltä ohjaututaan muihin palvelupisteisiin, mikäli omassa terveyskeskuksessa ei ole mahdollisuutta ottaa vastaan. Iltaisin ja viikonloppuisin päivystysvastaanotto on Mänttä-Vilppulassa.

Lakisääteiset työterveyshuollon palvelut Juupajoen yrittäjille tuottaa Pihlajalinna Oy. Työterveyshoitajan vastaanotto on 1 päivänä viikossa Juupajoen terveyskeskuksessa, muutoin Mänttä-Vilppulassa.

Terveyskeskuksen vuodeosastohoitoa juupajokelaisille järjestetään Mänttä-Vilppulassa. Terveyskeskussairaalassa tuotetaan myös akuuttisairaanhoitoa ja jatkohoitoa sekä kuntoutusta erikoissairaanhoidosta siirtyville. Sairaalassa hoidetaan myös saattohoidossa olevia asiakkaita.

Erikoissairaanhoito

Juupajoen kunta ja Mänttä-Vilppulan kaupunki muodostavat tilaajarenkaan hankittaessa erikoissairaanhoidon palveluita Pirkanmaan sairaanhoitopiiristä. Erikoissairaanhoidon osalta palveluja on saatavissa myös muista yksiköistä potilaan valinnanvapaus huomioiden.

Ensihoitopalvelut on järjestetty terveydenhuoltolain mukaisesti 1.1.2013 alkaen sairaanhoitopiirin toimesta omalla alueellaan.

Eläinlääkintä- ja ympäristöterveydenhuolto

Eläinlääkintähuollon kautta toteutetaan peruseläinlääkäripalvelut päiväaikaan ja päivystysaikaan ympäri vuorokauden. Eläinlääkintähuoltoon kuuluvat myös tuotantotilojen kanssa tehtävät terveydenhuoltosopimukset ja eläinsuojelulain mukaiset tarkastukset.

Ympäristöterveydenhuolto on ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa ja elinympäristön, elintarvikkeiden ja veden terveellisuuden ylläpitäminen. Ympäristöterveydenhuollosta säädetään terveydensuojelulaissa (763/1994), elintarvikelaissa (23/2006), tupakkalaissa (693/1976), kuluttajaturvallisuuslaissa (920/2011) ja eläinlääkintähuoltolaissa (765/2009). Kaikki ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntö on keskitettävä samalle toimielimelle.

Laki ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueesta (410/2009) edellyttää, että kuntien on järjestettävä ympäristöterveydenhuolto sellaisessa yksikössä, jossa on ympäristöterveydenhuollon tehtävien hoitamiseen vähintään 10 henkilötyövuoden resurssit. Ympäristöterveydenhuollon toimialueena on 1.1.2015 alkaen Tampere, Orivesi, Juupajoki, Kangasala, Pälkäne, Valkeakoski, Akaa ja Urjala. Ympäristöterveyden yleiset toimipisteet (3 kpl) sijaitsevat Tampereella, Kangasalla ja Valkeakoskella. Vastuukuntana on Tampere.

Praktikkoeläinlääkäreiden vastaanotot sijaitsevat Tampereen Lielahdessa, Orivedellä, Kangasalla, Valkeakoskella ja Urjalassa. Tampereen ympäristöterveysyksikkö täyttää ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueita koskevan lain (410/2009) vaatimukset (vähintään 10 henkilötyövuotta, kaikki yth:n toimialat samassa yksikössä).

Juupajoen kunnan osuus yhteistoiminta-alueen kustannuksista vuonna 2018 on 67.500 euroa.

Tampereen kaupungin ympäristöterveyden valvontasuunnitelmassa vuosille 2015 – 2019 todetaan, että ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön tavoitteena on edistää ja valvoa elinympäristön ja yksilön terveyttä ja turvallisuutta sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Tavoitteena on varmistaa korkealaatuinen ympäristöterveydenhuollon valvonta, joka edellyttää, että valvonta on suunnitelmallista, sitä tehdään riittävin voimavaroin ja se on oikein kohdennettua, tehokasta sekä eri toimijoita tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti kohtelevaa. Tampereen kaupungin ympäristöterveyden valvontasuunnitelmassa on eritelty suunnitelmat vuosille 2015–2019 elintarvikevalvonnalle, terveydensuojelulain valvonnalle, kuluttajaturvallisuusvalvonnalle, tupakkalain valvonnalle ja eläinten terveyden, hyvinvoinnin sekä eläinlääkäripalvelujen valvonnalle. Suunnitelma löytyy Tampereen kaupungin Internet-sivulta, osoitteesta www.tampere.fi.

5.3 Koulutuspalvelut

Tulosalueen esimies: rehtori Lea Nurminen

KOULUTUSPALVELUT	TP 2017	TA 2018	TA 2019	muutos-%	TS2 2020 1000 €	TS3 2021 1000 €
Tuotot	440 720,81	415 320	381 070	-8,25	381	381
Toimintakulut	-2 410 671,28	-2 357 170	-2 362 140	0,21	-2 362	-2 362
Toimintakate	-1 969 950,47	-1 941 850	-1 981 070	2,02	-1 981	-1 981
Poistot	-6 038,84	-4 920	-3 350	-31,91	-3	-3
Netto	-1 975 989,31	-1 946 770	-1 984 420	1,93	-1 984	-1 984

Palvelukuvaus

Peruskoulun tehtävänä on antaa opetussuunnitelman tavoitteiden mukaista, laadukasta ja yksilölliset tarpeet huomioivaa opetusta sekä tukea vanhempia kasvatustehtävässään. Laadukkaat koulutuspalvelut lisäävät kunnan vetovoimaisuutta. Perusopetuksen tulosalueen tehtävänä on järjestää taloudellisesti tämä kunnan keskeinen ja lakisääteinen peruspalvelutehtävä.

Juupajoella on kaksi koulua. Kirkonkylän koulu sijaitsee Kopsamon kylässä. Kirkonkylän koulussa opiskelevat luokat 1-2 sekä esiopetusryhmä. Lukuvuoden 2019-2020 alussa siirtymävaihe on ohi ja koulu on muuttunut Pienten lasten kouluksi. Korkeakosken kuntakeskuksessa sijaitsevassa Juupajoen koulukeskuksessa opiskelevat luokat 3-9 lukuvuoden 2019-2020 alusta. Erityisluokkaopetusta ostetaan Orivedeltä.

Laskentapäivänä 20.9.2018 Juupajoen peruskoulussa luokilla 1-9 opiskelee 194 oppilasta. Esiopetuksen oppilaita on yhteensä 29.

Kirkonkylän koululla on 2 luokanopettajaa ja 1 koulunkäynnin ohjaaja. Koulukeskuksessa on 4 luokanopettajaa, 1 määräaikainen luokanopettaja, 5 lehtoria, 3 päätoimista tuntiopettajaa, 2 sivutoimista tuntiopettajaa, 2 laaja-alaista erityisopettajaa ja 5 koulunkäynnin ohjaajaa ja 1 rehtori. Toinen laaja-alainen erityisopettaja käy myös esiopetuksen ryhmässä. Toinen v. 2017 palkattu erityisopettaja opettaa pääsääntöisesti isompia oppilaita.

Peruskoulun opetuksen suunnittelun ja toteutuksen perustana toimivat valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet ja kunnan oma opetussuunnitelma. Elokuussa 2019 kaikki peruskoululaiset opiskelevat uuden opetussuunnitelman mukaisesti.

Perusopetuslain mukainen aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään Kirkonkylän koululla. Ohjaajina toimivat koulunkäynnin ohjaajat ja varhaiskasvatuksen henkilöstö. Marraskuussa 2018 toiminnassa on mukana 15 lasta.

Koulukuljetukset hoidetaan linja-autoliikenteen vakiovuoroilla ja kunnan ostopalveluina tuottamalla koulukuljetuksilla. Lukuvuoden 2018-2019 alkaessa kuljetukseen oikeutettuja lapsia oli luokilla 0-9 yhteensä 122. Nykyiset kuljetussopimukset ovat voimassa vuoden 2019 loppuun asti.

Juupajoen esiopetuksessa ja perusopetuksessa tiedekasvatus on tullut osaksi opetusta. Tiedekasvatus alkoi lukuvuonna 2017-2018 kolmen ikäluokan kanssa ja kuluvana lukuvuonna se laajeni neljällä ikäluokalla. Lukuvuonna 2019-2020 kaikki luokat 0-9 ovat tiedekasvatuksessa mukana. Keväällä 2018 perusopetus sai Opetushallituksen 40 000 euron erityisavustuksen tiedekasvatuksen toteuttamiseen ja kehittämiseen lukuvuosina 2018-2019 ja 2019-2020. Tiedekasvatus toteutetaan yhteistyössä Helsingin yliopiston metsäseman kanssa. Jokaisen ikäluokan oppimistehtävät liittyvät jollain tavalla metsään.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Seuranta
Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteisen toimintakulttuurin vahvistaminen ja yhteistyömuotojen kehittäminen	Yhteissuunnittelu esi- ja alkuopetuksessa Esiopetuksen ja alkuopetuksen toiminnallinen yhteistyö joustavassa esi- ja alkuopetuksessa	Esi- ja alkuopetuksen yhteiset palaverit lkm, toimintakertomus Viranhaltijoiden tehtäväkuvaukset
Laadukas perusopetus	Kaikki oppilaat saavat peruskoulun päättötodistuksen ja jatko-opiskelupaikan	päättötodistuksen saaneet /ikäluokkajatko-opiskelupaikan saaneet/ikäluokka
Oppilaan koulupolun yksilöllinen tukeminen	Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisten käytänteiden toteuttaminen oppilashuoltosuunnitelman mukaisesti Kolmiportaisen tuen käyttö ja varhainen puuttuminen	Annettujen tukiopetustuntien seuranta Tehostetussa ja erityisessä tuessa olevien oppilaiden lkm Oppilashuoltotyöryhmien kokousten lkm
Kodin ja koulun välisen yhteistyön suunnittelu ja kehittäminen	Avoin ja sujuva yhteistyö eri tavoin koulun ja kodin välillä Laadittujen Wilman pelisääntöjen jalkauttaminen ja mahdollinen päivittäminen Yhteisöllinen oppilashuoltotyö	Pidettyjen vanhempainiltojen lkm Vanhempainneuvostojen toiminta Saatu palaute Wilman toimivuudesta ja käytöstä Wilmaan kirjautuneiden lkm Koulukohtaisen oppilashuoltotyöryhmän kokoontumiskerrat. lkm
Opetuksen kehittäminen ja suunnittelu	Oppilasarvioinnin kehittäminen Varhennetun kielten opetuksen suunnittelu ja aloittaminen Peda.net-oppimisolustan hyödyntäminen opiskelussa ja tiedottamisessa Joustavan esi- ja alkuopetuksen toimintatapojen suunnittelu Tiedekasvatus osana opetusta kaikilla luokka-asteilla	Kirjautuneiden lukumäärä Toteutuneet yhteistyötunnit Hyytiälän metsäaseman kanssa
Oppilaiden osallisuuden ja harrastustoiminnan kehittäminen	Monipuolinen koulujen kerhotoiminta Oppilaskuntien toiminnan tehostaminen ja kehittäminen nuoria koskevien asioiden käsittelyssä ja päätöksenteossa Yhteistyö nuorisovaltuuston kanssa Tukioppilastoiminta	Pidettyjen kerhojen lkm ja osallistujien määrän seuranta Oppilaskunnan tekemien aloitteiden lkm Oppilaskunnan toimintakertomus Toteutuneet tapahtumat, lkm Tukioppilastoiminnan toimintakertomus
Henkilökunnan osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi	Henkilöstön täydennyskoulutus Kunta3-hankkeella toteutettavan henkilöstön hyvinvointiohjelman jalkauttaminen Tutoropettajatoiminnan jatkaminen ja kehittäminen	Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta Tyky-toimintaan osallistuneiden lkm Sairauspoissaolojen seuranta Tutor-hankkeen tunnit

KOULUTUSPALVELUT

Tilinpäätös
2017

Talousarvio
2018

Talousarvio
2019

KOKO KOULUTUSPALVELUT				
Toimintakulut / asukas	€	-1 231,82	-1 204,48	-1 240,62
Toimintakulut / oppilas (yhteensä)	€	-11 817,02	-12 026,38	-12 175,98
Oppilaat, yhteensä 20.9.	kpl	204,00	196,00	194,00
30000 KOULUKESKUS				
Toimintakulut / oppilas (yhteensä)	€	-8 461,58	-8 093,72	-10 185,52
Oppilaat, yhteensä 20.9.	kpl	166,00	172,00	143,00
31000 KIRKONKYLÄN KOULU				
Toimintakulut / oppilas (yhteensä)	€	-8 009,29	-11 410,42	-5 514,71
Oppilaat, yhteensä 20.9.	kpl	38,00	24,00	51,00

Koulutuksen tukipalvelut

Koulutuksen tukipalveluihin kuuluvat kuljetuspalvelut, oppilashuolto, koulujen kerhotoiminta, vieraiden kielten kehittäminen, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä ruokapalvelut.

Ruokapalvelut:

Ruokapalvelut tuottavat ateriapalvelut kouluille ja varhaiskasvatukseen. Sen tehtävänä on tuottaa jokaiselle ikäryhmälle maukasta ravitsemuksellisesti laadukasta ruokaa. Vuoden 2019 alussa Mänttä-Vilppulan ja Juupajoen yhteinen ruokapalveluyhtiö Justiina Oy, joka tuottaa ruokapalvelut Juupakodille. Justiina ostaa kotipalveluateriat Juupajoen kunnan ruokapalveluilta.

Koulukeskuksen keittiö toimii keskuskeittiönä. Päiväkodin keittiö on palvelukeittiö ja Kirkonkylän koulun keittiö toimii jakelukeittiönä. Kuljetukset hoitaa Posti.

Henkilöstö: ruokapalveluiden esimiehenä toimii Jenni Vuorela-Mattila, hänen lisäkseen keittiötyössä toimii 3 kokkia.

Ruokapalvelut / toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Seuranta
Maukas, monipuolinen ja ravitsemussuosituksen mukainen ruoka tehokkaasti, taloudellisesti ja turvallisesti kaikille ruokapalvelun asiakkaille	Uuden toimintamallin luominen, kun Juupakodin ruokapalvelut siirtyvät Justiina Oy:lle Yhteistyö Justiina Oy:n kanssa	kustannusten seuranta Oiva-raportit ruokailijamäärien seuranta kuukausittain
Ravitsemuksellisesti, kasvatuksellisesti ja ekologisesti kestävä kouluruokailun edistäminen	Ruokaohjeiden vakiointi Uusien toimintatapojen jalkauttaminen kouluruokailuun niin oppilaille kuin henkilökunnallekin	Kouluruokadiplomin tavoitteiden toteutuminen Asiakaskyselyt
Henkilökunnan osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi	Henkilöstön täydennyskoulutus Kunta3-hankkeella toteutettavan henkilöstön hyvinvointiohjelman jalkauttaminen	Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta Tyky-toimintaan osallistuneiden lkm Sairauspoissaolojen seuranta

5.4 Varhaiskasvatus ja esiopetus

Tulosalueen esimies: päiväkodinjohtaja Malla Heinonen

VARHAISKASVATUS- PALVELUT	TP 2017	TA 2018	TA 2019	muutos-%	TS2 2020 1000 €	TS3 2021 1000 €
Tuotot	91 698,16	75 300	51 000	-32,27	51	51
Toimintakulut	-848 625,43	-863 600	-811 650	-6,02	-812	-812
Toimintakate	-756 927,27	-788 300	-760 650	-3,51	-761	-761
Netto	-756 927,27	-788 300	-760 650	-3,51	-761	-761

Palvelukuvaus

Juupajoella varhaiskasvatus järjestetään osana hyvinvointipalveluja. Päivittäinen toiminta rakentuu kansainvälisille sopimuksille, valtiolliselle lainsäädännölle sekä valtakunnallisten varhaiskasvatuksen perusteiden linjauksille. Juupajoella varhaiskasvatussuunnitelman laatimiseen liittyvistä ratkaisuksista ja toimintatavoista on päättänyt 1.6.2017 alkaen kunnanhallitus.

Kunnan järjestämiä varhaiskasvatuspalveluita toteutetaan Juupajoen kunnan varhaiskasvatussuunnitelman (päivitetty 1.8.2017) ja 1.8.2016 hyväksytyn esiopetussuunnitelman tavoitteiden mukaisesti. Lainsäädäntö ohjaa laadullisesti hyvien varhaiskasvatuspalveluiden toteutumista. Keskeisimpiä toimintaa määrittäviä ja sääteleviä lakeja ja asetuksia ovat Varhaiskasvatuslaki (2018), Asetus varhaiskasvatuksesta (2018), Laki lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä (2002) sekä Laki varhaiskasvatuksen asiakasmaksuista (2016).

Varhaiskasvatuksen tulosalue sisältää päiväkotihoidon, esiopetuksen, ryhmäperhepäivähoidon, avoimen varhaiskasvatustoiminnan ja lakisääteisen lastenhoidontuen. Pedagogiikkaa toteutetaan varhaiskasvatuksen toimintakulttuurissa, oppimisympäristöissä sekä kasvatuksen, opetuksen ja hoidon kokonaisuudessa siten, että lapsen päivästä muodostuu eheä kokonaisuus. Varhaiskasvatuspäivä on kaikkine toimintoineen arvokas ja merkityksellinen, toiminta on tavoitteellista ja suunnitelmallista koko päivän ajan.

Juupajoen kunnan 1-6- vuotiaista lapsista oli kunnallisten päivähoitopalveluiden piirissä vuonna 2017 yht. 61,4 % ja avoin päiväkotitavoitti alle kouluikäisistä n.15%.

48-paikkaisessa päiväkodissa tarjotaan valtakunnalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan perustuvaa hoivaa, kasvatusta ja opetusta 0-3 -vuotiaille Nalle-osastolla, 4-5 -vuotiaille Oravat-osastolla ja ns. sisarusryhmässä Pöllöt-osastolla.

Henkilökunnan määrä myötäilee lainsäädäntöä siten, että alle 3- vuotiaille on yhtä hoitajaa kohden 4 lasta ja yli 3-vuotiaille on yhtä hoitajaa kohden 8 lasta.

1.8.2016 astui voimaan myös subjektiivisen päivähoito-oikeuden muutos. Tämän jälkeen kaikilla lapsilla on subjektiivinen oikeus osa-aikaiseen (20h/viikko) varhaiskasvatukseen. Järjestämistavan päättää toiminnan järjestäjä. Kokopäiväiseen varhaiskasvatukseen on oikeus lapsilla, joiden vanhemmat ovat työssä tai opiskelevat päätoimisesti. Subjektiivisen päivähoito-oikeuden rajausmahdollisuus on lisännyt osa-aikaisen päivähoiton määrää ja vastaavasti vähentänyt kokoaikaista päivähoitoa.

Varhaiskasvatuksen uusi asiakasmaksulaki astui voimaan 1.3.2017, viimeisin tarkistus lakiin tehtiin 1.8.2018 alkaen. lakimuutokset ovat vaikuttaneet alentavasti pienituloisten perheiden asiakasmaksuun. Varhaiskasvatuksen tulot ovat vähentyneet n. 25% viimeisen kolmen vuoden aikana johtuen lakimuutoksista sekä asiakkaiden määrän laskusta.

Ryhmäperhepäiväkoti Ryhmiksessä toimii vuorohoito-osasto Siilit (12 paikkaa). Vuorohoidon tarve vaihtelee suuresti vuosittain ja siitä aiheutuvia kustannuksia on vaikea arvioida. Vuorohoitoon ei ole subjektiivista oikeutta, tarpeen määrittelevät vanhempien työvuorot. Lapsimäärän ollessa edelleen aleneva, Ryhmis lakkautetaan elokuussa 2019. Tuolloin koko kunnan varhaiskasvatusikäiset hoidetaan päiväkodissa ja esiopetuksen lisäksi varhaiskasvatusta tarvitsevat Kirkonkylän koululla.

Perhepäivähoitoa ei ole lainkaan hoitajan kotona tapahtuvana hoitomuotona.

Avointa varhaiskasvatusta on tarjonnut vuodesta 2012 alkaen avoin päiväkotiki Kettula. Toiminta on ollut perheille maksutonta. Avoimen varhaiskasvatustoiminnan keskeinen tavoite on tarjota perheille laadukasta varhaiskasvatusta ilman, että lapsi on päivähoitossa. Perheille voidaan tarjota varhaista tukea ja kynnys avun hakemiseen madaltuu. Avoin varhaiskasvatustoiminta ennaltaehkäisee perheiden ongelmien syntymistä ja tarjoaa väylän hakeutua avun piiriin.

Toiminnalla on hyvät tilat koulukeskuksen kirjaston tiloissa. Työntekijöinä Kettulassa on ollut yksivarhaiskasvatuksen työntekijä, perhetyöntekijä sekä seurakunnan lastenohjaaja. Avoimen päiväkodin toiminta on ollut erittäin hyvä toimintamuoto perheiden ja lasten hyvinvoinnin varhaisessa tukemisessa. Vuonna 2018 perhetyön resurssin niukentuessa niin, ettei palveluntuottajalla ollut mahdollisuutta resursoida perhetyöntekijää ennaltaehkäisevään perhetyöhön avoimeen päiväkotiin, kunnan varhaiskasvatus yhteistyössä seurakunnan kanssa on järjestänyt avoimen päiväkodin sijaan vanhemmuuden tukemiseen tähtäviä ryhmätoimintoja, kuten lasten ja vanhempien yhteisen tunnetaito-kerhon sekä vanhempien oman keskusteluryhmän.

Erityistä tukea tarvitseville lapsille taataan heidän kasvunsa ja kehityksensä turvaamiseksi erityispalveluja. Erityislastentarhanopettajan (ELTO) palvelut järjestetään ostopalveluna yksityiseltä palveluntuottajalta.

Esiopetuksessa olevien lasten erityisopetuksesta vastaa koulun erityisopettaja. Koulun kuraattoripalvelut kuuluvat myös esiopetuksessa oleville lapsille.

Esiopetus siirtyi Kirkonkylän koululle 1.8.2017, toimien ensimmäisen lukuvuoden omana toimintanaan. Siirtymävaihe joustavaan esi- ja alkuopetukseen alkoi syksyllä 2018, jolloin esiopetus ja alkuopetus aloittivat toimintonsa yhdistämisen. Esi- ja alkuopetus muodostavat täten vaihtelevan joustavan esi- ja alkuopetuksen yksikön, Pienten lasten koulun vuosien 2017-2019 aikana, syksyllä 2019 muutos on valmis. Tuolloin kunnan kaikki 0-2. luokan lapset opiskelevat Kirkonkylän koululla samassa yksikössä, josta siirtyvät 3. luokalle Koulukeskukselle.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyö vaatii tiivistä yhteistä suunnittelua esiopetuksen ja koulun henkilöstön kesken. Kesällä 2018 Kirkonkylän puukoululla muokattiin käsityöluokista esi- ja alkuopetukselle muunneltavat oppimistilat. Kylätaloa hyödynnetään toiminnan järjestämisessä ja esiopetuksessa olevien lasten aamu- ja välipalatoiminnassa.

Lukuvuonna 2018-2019 esiopetuksessa on ollut poikkeuksellisen suuri ikäluokka, 29 lasta. Tämän kokoinen lapsiryhmä vaatii kaksi lastentarhanopettajaa sekä lisäksi varhaiskasvatuksen toteuttamista varten lastenhoitajan sekä avustajan työpanoksen.

Syksyllä tämä suuri ikäluokka siirtyy 1. luokalle, jolloin kahden opettajan työpanoksen tarve siirtyy koulun henkilökunnalle. Syksyllä 2019 aloittava esiopetusryhmä on hieman pienempi, ryhmässä on 18 lasta, joista arviolta 14 tarvitsee varhaiskasvatusta esiopetuksen lisäksi. Tällöin henkilöstö koostuu varhaiskasvatuksen opettajasta, lastenhoitajasta ja avustajasta. Vuorohoitoa tarvitseville esioppilaille tarjotaan keväällä hoitopaikka Ryhmiksellä, syksyllä päiväkodilla.

Esiopetuksen kuljetukset järjestetään Korkeakosken suunnalta keskitetysti bussilla, jonka kyytiin lapset nousevat Koskitien ja Sahantien varrelta keräilypysäkeiltä. Lylystä ja Kirkonkylän suunnalta kuljetukset toteutuvat pääsääntöisesti takseilla.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Seuranta
Varhaiskasvatuspalvelujen riittävyys ja monipuolisuus	<p>Subjektiiivinen varhaiskasvatusoikeus toteutuu lain mukaan</p> <p>Subjektiiivisen varhaiskasvatusoikeuden rajaamisen vaikutusten seuranta</p> <p>Avoimet varhaiskasvatuspalvelut jatkuvat ennallaan</p>	<p>Kokopäiväpaikkaa hakeneiden ja paikan saaneiden lkm</p> <p>Osapäiväpaikkaa hakeneiden ja paikan saaneiden lkm</p> <p>Kävijämäärä ja toimintakerrat avoimessa päiväkodissa</p>
Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteisen toimintakulttuurin vahvistaminen ja yhteistyömuotojen kehittäminen	<p>Luodaan yhteisiä tavoitteita toiminnalle, jotta opinpolku olisi jatkumo varhaiskasvatuksesta peruskoulun loppuun saakka</p> <p>Oppilashuoltotyö esiopetuksessa</p>	<p>Varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen yhteiset palaverit</p> <p>Yhteisöllinen oppilashuoltotyö, kokoontumisten lkm</p>
	<p>Yhteissuunnittelu esi- ja alkuopetuksessa</p> <p>Esiopetuksen ja alkuopetuksen toiminnallinen yhteistyö</p>	<p>Esi- ja alkuopetuksen yhteinen suunnittelu-aika</p> <p>Tehtäväkuvaukset tarkennetaan</p>
Digitaalisuuden hyödyntäminen varhaiskasvatuksessa, sekä lasten oppimisen tukemisessa että viestinnässä vanhempien kanssa	<p>Monilukutaidon kehittämistä ja monipuolista digitaalisuuden hyödyntämistä toiminnallisesti</p>	<p>Käytössä olevat menetelmät</p>
TVT-laitteiden sekä varhaiskasvatuksen ja esiopetukseen liittyvien ohjelmien käyttöönotto ja hyödyntäminen	<p>Wilman käytön kehittäminen kodin kanssa käytävään yhteydenpitoon varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa</p> <p>Henkilöstön koulutus on suunnitelmallista ja aktiivista</p>	<p>Saatu palaute Wilman toimivuudesta ja käytöstä, Wilmaan kirjautuneiden lkm</p> <p>Toteutuneet koulutukset tieto- ja viestintätekniikan toiminnan osalta</p>
Lasten ja perheiden hyvinvoinnin tukeminen varhaiskasvatuspalveluiden avulla	<p>Sapere-ruokakasvatusmenetelmä: terveellisten ruokailutottumusten edistäminen ja terveellisten elintapojen juurruttaminen</p> <p>Lukuaktiivisuuden ja lukutaidon kehittymisen tukeminen, kirjaston kanssa tehtävän yhteistyön lisääminen Lukukampanjan avulla</p> <p>Tunnetaitojen kehittymisen tukeminen henkilöstökoulutuksien, perheille suunnattujen tilaisuuksien ja materiaalien avulla</p>	<p>Toimenpiteet lasten ravitsemuksen järjestämisessä</p> <p>Säännölliset palaverit ruokapalveluhenkilöstön kanssa</p> <p>Lukukampanjaan osallistuneiden perheiden määrä</p> <p>Koulutustilaisuuksien, perheille tarkoitettujen tilaisuuksien määrä</p>
	<p>Yhteistyö moniammatillisen verkoston kanssa</p> <p>Perhetyön jalkautuminen esiopetukseen</p>	<p>Moniammatilliset verkostokokoontumiset, lkm</p> <p>Käyntikerrat, lkm</p>

Erityispäivähoidon kehittäminen	Erityislastentarhanopettajan palveluiden hankkiminen ostopalveluna	Tehostettua ja/tai erityistä tukea tarvitsevien lasten lkm Toteutuneet tunnit
Varhaiskasvatuspalvelujen suunnitelmien ja ohjeistusten hyödyntäminen	Varhaiskasvatussuunnitelman jalkauttaminen	Konkreettiset toimenpiteet
Henkilökunnan määrä ja osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi	Avustajien määrän arviointi yhteistyössä sivistystoimen kanssa	Avustajien lkm
Henkilökunnan määrä ja osaamisen vahvistaminen ja työhyvinvointi	Henkilöstön koulutustarpeiden ja osaamisen kartoitus	Kehityskeskustelujen lkm Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta
	Työkykyä ja työhyvinvointia edistävät ja ylläpitävät toimenpiteet	Tyky-toimintaan osallistuneiden lkm Sairauspoissaolojen seuranta

VARHAISKASVATUSPALVELUT		Tilinpäätös 2017	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019
Koko VARHAISKASVATUSPALVELUT				
Toimintakulut / asukas	€	-433,64	-441,29	-426,29
Lapset ikäryhmiltä yhteensä	hlö	89,00	98,00	92,00
Toimintakulut / Lapset 0 -6 -vuotiaat yhteensä	€	-9 535,12	-8 812,24	-8 822,28
Toimintakulut / läsnäolopäivät	€	-79,32	-84,67	-77,30
Oppilaat, 20.9.	hlö	22,00		18,00
Oppilaat 20.9., pelkässä esiopetuksessa	hlö	8,00	10,00	4,00
Tuen saaja, kotihoidontuki	hlö	10,00		17,00
Toimintakulut / asiakas	€	-8 571,97	-8 812,24	-7 957,35
34020 Päiväkoti				
Lapset ikäryhmiltä yhteensä	hlö	67,00	55,00	63,00
Toimintakulut / Lapset 0 -6 -vuotiaat yhteensä	€	-5 326,02	-7 568,00	-7 094,76
34030 Avoin varhaiskasvatustoiminta				
Asiakkaat	hlö	10,00		10,00
Toimintakulut / asiakas	€	-57,65		-150,00
34040 Lasten hoidon tuki				
Kulut / Kotihoidon tuen saaja	€	-10 097,74		-5 294,12
Tuen saaja, kotihoidontuki	hlö	10,00		17,00
34050 Esiopetus				
Toimintakulut / oppilas	€	-7 511,09		-7 680,00
Oppilaat, 20.9.	hlö	22,00		18,00
Oppilaat 20.9., pelkässä esiopetuksessa	hlö	8,00	10,00	4,00
34060 Ryhmis				
Lapset ikäryhmiltä yhteensä	hlö	22,00	8,00	7,00
Toimintakulut / Lapset 0 -6 -vuotiaat yhteensä	€	-10 020,70	-17 353,75	-15 782,86

5.5 Muut sivistyspalvelut

Tulosalueen esimies: hyvinvointijohtaja Anne Tuovila

MUUT SIVISTYSPALVELUT	TP 2017	TA 2018	TA 2019	muutos-%	TS2 2020 1000 €	TS3 2021 1000 €
Tuotot	34 229,74	38 100	40 100	5,25	40	40
Toimintakulut	-271 617,64	-283 260	-294 830	4,08	-295	-295
Toimintakate	-237 387,90	-245 160	-254 730	3,90	-255	-255
Netto	-237 387,90	-245 160	-254 730	3,90	-255	-255

Tulosalue sisältää vapaan sivistystyön (kansalais- ja musiikkiopisto), kirjaston ja vapaa-aikapalvelut (kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntatoimi).

Kesäkuun 2017 alusta voimaan tulleen organisaatiouudistuksen tavoitteena oli tiivistää kunnan vapaa-aikatoimen sektoreiden toimintaa nykyisestäään. Toimintaa uudistettiin siten, että muu sivistystoimi toimii yhtenä kokonaisuutena ja toiminta-alueen resurssit (henkilöt, tilat, määrärahat) hyödynnetään laajasti ja joustavasti kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseen.

Vapaa sivistystyö

Merikanto-opisto on seutukunnallinen taideoppilaitos, jonka tehtävänä on antaa korkeatasoista ja monipuolista sävel- ja tanssitaiteen perusopetusta sekä järjestää konsertteja ja muuta musiikkikulttuurin kehittämiseen liittyvää toimintaa oppilaitoksen ja sen toimintaympäristön erityistarpeet ja mahdollisuudet huomioiden.

Merikanto-opistossa aloitti lukuvuonna 2018 -2019 yhteensä 15 juupajokelaista.

Opetustunteja Juupajoelle on arvioitu yhteensä 500 tuntia. Merikanto-opiston tavoitteena on, että jokainen pääsykokeissa hyväksytyt pistemäärän saanut hakija saisi opiskelupaikan.

Oriveden seudun kansalaisopisto on Oriveden ja Juupajoen yhteinen kansalaisopisto, joka järjestää kuntalaisille koulutus- ja harrastusmahdollisuuksia Juupajoella ja Orivedellä. Juupajoella on syksyllä 2018 toiminnassa 12 viikoittain kokoontuvaa ryhmää. Lisäksi järjestetään pianon soiton yksilöopetusta ja yksittäisiä teemakursseja. Tavoitteena on, että kurssitarjonta Juupajoella pysyy vähintään nykyisellä tasolla.

Kirjasto

Tulosityksikön esimies: kirjastonjohtaja Tarja Pyyaho

Palvelukuvaus

Kirjastotoiminnan tehtävät määrittää laki yleisistä kirjastoista (29.12.2016/2016), joka korostaa kirjaston tehtävää osana kansalaisyhteiskuntaa. Lain 2 §:n mukaan tämän lain tavoitteena on edistää:

- 1) väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin;
- 2) tiedon saatavuutta ja käyttöä;
- 3) lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa;
- 4) mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen;
- 5) aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisessa lähtökohtina ovat yhteisöllisyys, moniarvoisuus ja kulttuurinen moninaisuus.

Yleisen kirjaston tehtävä määritellään lain 6 §:ssä seuraavasti:

- 1) tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin;
- 2) ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa;
- 3) edistää lukemista ja kirjallisuutta;
- 4) tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon;
- 5) tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan;
- 6) edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua.

Kirjaston toiminta tulee järjestää niin, että kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa. Kirjasto toimii yhteistyössä eri toimialojen ja verkostojen kanssa ja sen tavoitteiden ja tehtävien toteutumista tulee arvioida. Kaiken tämän toiminnan järjestäminen edellyttää riittävää ja osaavaa henkilöstöä.

Lukemisella on lukuisia terveyttä ja hyvinvointia edistäviä vaikutuksia, ja hyvä lukutaito on tutkitusti yksi syrjäytymiskehityksen estämisen avaintekijöistä. Lapsuudessa omaksutut lukutottumukset kantavat aikuisuuteen asti, joten kirjaston yhteistyöhön koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa kannattaa erityisesti panostaa.

Kirjasto on Juupajoella aina tehnyt yhteistyötä koulun ja varhaiskasvatuksen kanssa, mutta nyt yhteistyötä vakiinnutetaan ja tiivistetään entisestään. Päiväkotiryhmät käyvät nyt kirjastossa aiempaa useammin: jokainen päiväkotiryhmä käy kirjastossa satutunnilla keskimäärin kerran kuussa. Koulukirjastotoimintaa Kirkonkylän koululla jatketaan entiseen tapaan, ja lisäksi Kirkonkylän koulun oppilaat vierailevat pääkirjastossa kerran lukuvuoden aikana. Koulukirjastotoiminta on käynnistetty uudelleen myös Juupajoen koulukeskuksessa, ja toimintaa vakiinnutetaan vuoden 2019 aikana: koulukeskuksen kirjastossa on viikoittainen kirjastopäivä, jonka aikana kirjaston henkilökunta palvelee koulukirjaston tiloissa. Muina aikoina koulukirjastotila on luokkien itsenäisessä käytössä. Uudella, ajanmukaisella kokoelmalla sekä kirjavinkkauksella pyritään luomaan mahdollisuuksia koululaisten lukuharrastukselle ja sitä kautta lukutaidon kehitykselle.

Kirjastopalveluiden säilyttäminen houkuttelevana ja monipuolisena on haluttu nostaa yhdeksi kehityskohteeksi. Kirjaston kävijämäärät ovat pysytelleet usean vuoden noin 7000 kävijän tienoilla, mutta v. 2016 määrä alkoi pikkuhiljaa kasvaa. Markkinointiin panostamalla ja tuomalla kirjastoon erilaisia tapahtumia ja näyttelyitä pidetään kirjastotoiminta vireänä. Vuonna 2018 kirjastossa käynnistyi Olkkari-hanke, jonka tavoitteena on kehittää kirjastotoimintaa kuntalaisten olohuoneeksi, jossa kaiken ikäiset kuntalaiset voivat virkistyä ja kohdata toisiaan. Tiloja uudistetaan kalustein ja tilaratkaisuin monikäyttöisemmiksi ja viihtyisämmiksi. Tavoitteena on saada uusitun kirjaston tilat käyttöön tammikuussa 2019.

Talousarviovuodelle 2019 kunta on hakenut avustusta lainaus- ja palautusautomaattien hankintaan pääkirjastoon ja Juupajoen koulukeskuksen kirjastoon. Automaatit mahdollistaisivat kirjaston henkilökunnan työajan tehostamisen ja paremman asiakaslähtöisyyden. Lainaus- ja palautusautomaatti mahdollistaisi koulukirjaston joustavan omatoimikäytön ja olisi näin merkittävä parannus koulukirjastopalveluihin. Myös pääkirjastossa lainaus- ja palautusautomaatti mahdollistaisi kirjaston omatoimikäyttöä.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Seuranta
Kirjaston kokoelmien tuoreus	Hankitaan vähintään 300 uutta nidettä 1000 asukasta kohden / vuosi ja poistetaan vanhentunutta aineistoa vähintään 1000 nidettä/vuosi	Tilastot
Yhteistyö kulttuuritoimen kanssa	Järjestetään kirjastossa vähintään 4 näyttelyä ja 4 tilaisuutta / vuosi	Näyttelyiden / tilaisuuksien määrä
Yhteistyö nuorisotoimen kanssa	Järjestetään kirjastossa tapahtumia yhteistyössä nuorisotoimen kanssa	Näyttelyiden / tilaisuuksien määrä
Yhteistyö koulujen ja varhaiskasvatuksen kanssa	<p>Toimitetaan aineistoa lainattavaksi koulukeskukseen ja Kirkonkylän koululle</p> <p>Kohdennetaan kirjaston vuosittainen ostotuki koulukirjastoihin menevän aineiston hankintaan</p> <p>Koulukeskuksessa viikoittaiset koulukirjastopäivät</p> <p>Seitsemäsluokkalaisille järjestetään kirjastonkäytön opetusta 1 krt/lv.</p> <p>Koululaiset käyvät pääkirjastossa vähintään 1 krt/lv</p> <p>Järjestetään kirjavinkkausta sekä alaehtä yläkoululaisille</p> <p>Päiväkotiryhmien satutunnit viikoittain</p>	Toteutuu/ei
Selvitetään teknisen toimen kanssa palautuslaatikon mahdollisuus	Aineiston palautus mahdollista kirjaston ollessa kiinni	Toteutunut/ei
Korvataan molempien koulukirjastojen kirjastojärjestelmän puhelintunnistus suorayhteydellä	Toimiva suorayhteys Auroraan sekä Kirkonkylän koulun että Juupajoen koulukeskuksen kirjastoista	Toimii/ei
Kehitetään kirjaston roolia kaikille kuntalaisille avoimena yhteisenä olohuoneena	<p>Muokataan kirjastotilasta viihtyisämpi kalusteiden ja muiden sisustusratkaisujen avulla</p> <p>Tarjotaan kirjastoa monenlaisten tilaisuuksien järjestämisaikaksi ja kokoontumistilaksi</p> <p>Kehitetään kirjaston iltakäyttöä (esim. lukupiiritoiminnan elvyttäminen, erilainen harrastustoiminta)</p> <p>Kaikille avoimet satutunnit toteutetaan vähintään kahdesti toimintakauden aikana</p>	Toteutuneiden tilaisuuksien ja niihin osallistuneiden kävijöiden määrä
Tutustutetaan kirjaston asiakkaat kirjaston e-lehtipalveluun	Kaksi kannettavaa tietokonetta e-lehtien lukukäyttöön; tietokoneille omat, rauhalliset lukupöydät	E-lehtien käyttäjätilastot

Tunnusluvut	Toteuma 2017	Arvio 2018	Arvio 2019
Lainat	23 369	21 500	24 000
Lainajat/asukkaat (peittävyys-%)	22,59	22,30	23,63
Käynnit (kpl)	7 415	7722	8283

Vapaa-aikapalvelut

Kulttuuritoimi

Tulosyksikön esimies: vapaa-aikakoordinaattori Henna Ruostila

Vuonna 2018 kulttuuritoimi on yhdistynyt vapaa-aikatoimeen (nuoriso-, liikunta ja kulttuuritoimi), jonka toiminnasta vastaa vapaa-aikakoordinaattori.

Kulttuurilla tarkoitetaan toimintaa, jossa ihminen käyttää omaa luovuuttaan tai osallistuu taiteeseen ja luovaan toimintaan. Kulttuuri on sisältöä, joka tekee elämästä mielekkään ja elämisen arvoisen.

Kulttuurihyvinvoinnilla tarkoitetaan kulttuurin ja taiteen mahdollisuuksia edistää terveyttä ja hyvinvointia. Taide ja kulttuuri luovat jo itsessään hyvinvointia ja mielekästä elämää. Toisaalta niitä voidaan käyttää myös tavoitteellisesti edistämään hyvinvointia. Kulttuurihyvinvoinnin toteuttamisessa korostuu taide- ja kulttuuritoimijoiden ammattimainen ja pitkäjänteinen yhteistyö muiden toimialojen kanssa.

Kulttuuritoimen tehtävänä on luoda mahdollisuuksia kulttuurin harrastamiseen ja erilaisten kulttuuritapahtumien järjestäminen. Toiminnan suunnittelussa huomioidaan kuntalaisten toiveita mahdollisuuksien mukaan.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Seuranta
Erilaisten kulttuuripalveluiden järjestäminen kuntalaisille	tilaisuuksien ja näyttelyiden järjestäminen yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden toimialojen kanssa teatteri- ja näyttelymatkojen sekä tapahtumien järjestäminen	toteutuneiden tilaisuuksien määrä ja osallistujamäärät toteutuneet matkat ja osallistujamäärät
Toiminnan kehittäminen yhdessä kunnan toimialojen kanssa	Hyvinvointipalveluiden yhteissuunnittelupalaveri 6-8 kertaa/vuosi Toiminnasta tiedottaminen ja markkinointi	muistiot
Yhteistyö lähiseudun toimijoiden kanssa	Toiminnan järjestäminen (esim. matkat) yhteistyössä lähialueen toimijoiden kanssa	yhteistyötoiminnan seuranta

Tunnusluvut	Toteuma 2017	Arvio 2018	Arvio 2019
Tapahtumat	-	2	5
Retket	-	2	4

Nuorisotoimi

Tulosyksikön esimies: vapaa-aikakoordinaattori Henna Ruostila

Palvelukuvaus

Nuorisotoimen tehtävänä on järjestöjen nuorisotoiminnan tukeminen, nuorten vapaa kasvatus- ja valistustyö sekä nuorisotoiminnan järjestäminen. Ohjatusta toiminnasta vastaa vapaa-aikakoordinaattori yhdessä vapaa-aikaohjaajan kanssa.

Järjestöyhteistyötä ylläpidetään avustuksin, tiloin sekä yhteisin toiminnoin.

Nuorten vapaata kasvatus- ja valistustyötä tehdään nuorisotalolla, kerhoissa ja koulu yhteistyöllä.

Pääasiallisina tehtävinä koululla on oppilaskunnan hallituksen toiminnan ohjaaminen, muu nuorten kuulemisen kehittäminen, toiminnalliset ohjaukset tarpeen mukaan sekä vapaamuotoinen nuorten tukeminen ja läsnäolo sosiaalisessa yhteisössä, sekä valistuskampanjojen toteuttaminen. Vapaa-aikaohjaaja on koululla yhtenä päivänä viikossa n. 4 tuntia, lisäksi molemmat vapaa-aikatoimen työntekijät tarvittaessa.

Nuorisotilatyö on merkityksellinen osa nuorisotyötä. Tilatyössä on omat tavoitteensa. Se ei ole vain tila vaan työmenetelmä. Pelkkä nuorisotila ei riitä parantamaan nuorten oloja vaan tila tarvitsee myös ammatilliset nuorisotyöntekijät, jotka ovat siellä nuoria varten. Nuorisotilatyö ei ole ainoa tapa tehdä nuorisotyötä vaan se on yksi tapa tehdä sitä. Nuorisotilatyötä tehdään nuorisotalolla eli Nuokkarilla. Syyskuusta 2018 lähtien nuorisotilatyöhön on voitu panostaa entisestään uuden vapaa-aikaohjaajan palkkauksen myötä. Tilaa pidetään nyt auki 3 – 4 iltana viikossa, ja avointen ovien lisäksi ohjattuun toimintaan ja tapahtumiin on voitu panostaa entisestään.

Kerhotoimintaan kuuluu vuodessa 2-4 koko lukuvuoden kestävä kerho, sekä syys- ja talvilomien päiväleirit. Kerhoja tarjotaan kysynnän mukaan, ja kustannetaan osin Aluehallintoviraston avustuksella. Kerhotoimintaa ohjaa sekä tuntipalkkaiset kerho-ohjaajat että vapaa-aikatoimen vakituiset työntekijät.

Leirejä järjestetään kesäkuussa yhdistysten kanssa yhteistyössä 3–5 kappaletta.

Retkiä järjestetään koulujen loma-aikoina osittain omana, osittain yhteistyötoimintana Oriveden vapaa-aikatoimen kanssa.

Tapahtumat: Nuorten omia kulttuuritapahtumia keskitetään marraskuulle, Pirkanmaan nuorten KultTour -viikoille. Toimintaan osallistutaan yhteistyössä muiden Pirkanmaan nuorisotoimien kanssa järjestämällä omia aluetapahtumia ja joskus kuljetuksilla muihin tapahtumiin. Tavoitteena on laajentaa nuorten osallisuuden tunnetta koko Pirkanmaan nuorisoon sekä laajentaa heidän mahdollisuuksiaan kulttuurielämyksiin.

Tämän lisäksi Nuokkarilla on tapahtumia avointen ovien iltojen yhteydessä ympäri vuoden.

Nuorten vaikuttamismahdollisuuksia kehitetään oppilaskunnan ohjauksella ja nuorisovaltuuston toiminnalla. Monialaista yhteistyötä ylläpidetään Kuntatiimin, Nuorten palveluverkoston ja oppilashuoltotyöryhmän kokouksissa sekä koulu yhteistyöllä.

Vuonna 2017 käynnistettiin Kuntalain mukainen nuorisovaltuuston toiminta, joka laajeni ja täsmentyi koulutuksen jälkeen keväällä 2018.

Nuorisovaltuustojen tarkoituksena on lisätä nuorten tietämystä kunnan päätöksenteosta, auttaa nuoria löytämään keinoja vaikuttaa, edistää vuoropuhelua nuorten ja päättäjien välillä sekä mahdollistaa nuorten osallistumisen yhteiseen päätöksentekoprosessiin. Nuorisovaltuuston tulee olla edustaa kaikkia kunnan nuoria. Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittäviä.

Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa. Nuorisovaltuusto voi myös järjestää erilaisia tapahtumia, kampanjoita ja tempauksia. Kunnan on huolehdittava nuorisovaltuuston toimintaedellytyksistä eli mm. kokousjärjestelyistä ja toiminnan ohjaamisesta. Nuorisovaltuutetuilla voi olla puhe- ja läsnäolo-oikeus kunnanvaltuuston kokouksissa. Juupajoen Nuorisovaltuustolla on nuorten kanssa yhdessä valmisteltu, kunnanvaltuuston hyväksymä toimintasääntö, jossa on määritelty toiminta edellä esiteltyjen periaatteiden mukaiseksi.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Mittarit
Nuorisoyhdistysten tukeminen	Avustukset ja yhteistyö	Toiminnan määrä- ja laatukriteerit avustuksissa, tilastot yhteistyötoiminnassa
Kasvatus- ja valistustyö	Kouluyhteistyön jatkaminen	Nuorten hyvinvoinnin arviointi monialaisessa yhteistyössä
	Nuorisotilatöskentely	Toteutuneet kerrat ja kävijämäärät, lkm
Nuorisotoiminnan järjestäminen	Nuorisotalotoimintaa, kerhoja, retkiä, leirejä ja tapahtumia toteutetaan entiseen tapaan, määrältään lisätysti työntekijäresurssien kasvettua.	Kävijätilastot
Nuorisovaltuuston toiminnan vakiinnuttaminen, ylläpitäminen ja yhteistyö	Osallistutaan aktiivisesti nuorisovaltuuston toimintaan ja sen kehittämiseen	Kokouskerrat, toteutuneet tilaisuudet

Tunnusluvut	Toteuma 2017	Arvio 2018	Arvio 2019
Leiriosallistujia	62	56	60
Kerhotoimintaan osallistujia (syksy)	64	83	83
Nuokkarilla kävijöitä keskimäärin (syksy)	15	19	19
Nuorisotoimen retkiä	3	1	2
Tapahtumia	8	11	11

Liikuntatoimi

Tulosityksikön esimies: vapaa-aikakoordinaattori Henna Ruostila

Palvelukuvaus

Liikuntatoimen tehtävänä on seurojen liikuntatoiminnan tukeminen, liikuntapaikkojen ylläpito sekä toiminnan järjestäminen.

Järjestöyhteistyötä ylläpidetään avustuksin, tiloin sekä yhteisin toiminnoin.

Järjestettyä toimintaa ovat uimakoulut sekä matalan kynnyksen jumpat ja kuntosaliryhmät. Ohjattua toimintaa järjestetään ostopalveluna sekä tunti- ja kesätyöntekijöihin.

Terveysliikuntaa pyritään edistämään valistuskampanjoin, yhteistyöryhmin sekä erilaisia kuntalaispalveluja kehittämällä.

Retkiä järjestetään osin omana, osin yhteistyötoimintana naapurikuntien kanssa.

Pientä kaluston huoltoa ja uusintaa tehdään tarvittaessa.

Latuverkostoa ylläpidetään ostopalveluna ja avustuksin.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Mittarit
Liikuntatoiminnan tukeminen	Avustukset (nuorisotoimen budjetissa) ja yhteistyö	Toiminnan määrä- ja laatukriteerit avustuksissa, tilastot yhteistyötoiminnassa
Liikuntapaikkojen ylläpito	Liikuntahallin toiminnan ylläpitäminen kalustohankinnoin ja vuoroja jakamalla. Latuverkkoa ylläpidetään entisessä laajuudessaan.	Tilojen käyttöaste ja käyttäjäpalautte
Liikuntatoiminnan järjestäminen	Uima- ja urheilukoulut, retket sekä jumpparyhmät	Kävijätilastot

Tunnusluvut	Toteuma 2017	Arvio 2018	Arvio 2019
Urheilukoulu osallistujia	13	-	-
Uimakoulu osallistujia	39	48	48
Ohjattuun ryhmäliikuntaan osallistujia yht. (2kpl)	22	33	33
Kuntosalin käyttäjiä keskimäärin/kausi	158	181	181
Liikuntasalin vapaa-ajan käyttäjiä	300	330	330
Liikuntatoimen retkiä	2	3	2
Tapahtumia	-	-	1

6 Tekniset palvelut

Vastuualueen esimies: tekninen johtaja Pekka Maasilta

6.1 Tekninen toimi

Tulosalueen esimies: tekninen johtaja Pekka Maasilta

TEKNISET PALVELUT	TP 2017	TA 2018	TA 2019	muutos-%	TS2 2020 1000 €	TS3 2021 1000 €
Tuotot	1 359 713,97	1 191 880	1 191 850	0,00	1 192	1 192
Toimintakulut	-1 134 645,11	-1 141 330	-1 171 420	2,64	-1 171	-1 171
Toimintakate	225 068,86	50 550	20 430	-59,58	20	20
Poistot	-484 247,06	-511 310	-506 840	-0,87	-507	-507
Netto	-259 178,20	-460 760	-486 410	5,57	-486	-486

Palvelukuvaus

Tekninen toimi vastaa kunnan teknisestä toimintaympäristöstä sekä asunto-olojen kehittamisestä tasapuolisesti ja taloudellisesti ympäristön laatu ja arvo huomioiden. Tekninen toimi huolehtii kunnan toimesta tapahtuvasta rakennuttamisesta, rakentamisesta sekä kunnossapito ja käyttötehtävistä talonrakennuksen osalta, aluelämpö- ja vesihuoltolaitoksen kunnossapito- ja käyttötehtävistä sekä vastaa kunnan asuntojen vuokraukseen liittyvien tehtävien hoidosta. Teknisten palvelujen vastuulle kuuluu myös rakennusvalvonnan tehtävät sekä ympäristövalvonnan sekä jätehuollon yhteistoiminta- ja seurantatehtävät. Juupajoen kunnan organisaatiouudistus on tullut voimaan 1.6.2017 alkaen. Teknisten palvelujen hallintosihteeri on siirtynyt keskushallinnon alaisuudessa toimivan hallinto- ja taloustiimin hallintopäälliköksi. Teknisten palveluiden 2018 talousarvio sisältää hallintopäällikön palkkamenoja 50 %.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Mittari
Monipuolinen ja kuntalaisten arvostama laadukas toimintaympäristö	Asiakastyytyväisyys	Asukkaiden ja yritysten palautteet
Työilmapiiri, työolosuhteet ja henkilöstön työtyytyväisyys hyvällä tasolla	Sujuva sekä nopea sisäinen ja ulkoinen asiakaspalvelu Henkilöstölle järjestetään ammatillista koulutusta	Työtehtävien oikea-aikainen hoitaminen Ajan tasalla olevat koulutukset

Kiinteistöt

Tekninen toimi vastaa määrärahojensa puitteissa teknisen hallinnon ja hallintokuntien kiinteistöjen ylläpidosta, rakennuttamisesta ja rakentamisesta, peruskorjauksesta ja teknisestä kunnossapidosta. Eri hallintokunnille annetuista palveluista peritään sisäisen tulona tukipalveluista aiheutuvat kustannukset.

Palvelut tuotetaan osaksi kunnan omana työnä ja osaksi yksityisten yritysten toimesta. Vuokriin ei esitetä korotuksia.

Metsänhoito ja hakkuut suoritetaan metsätaloussuunnitelman mukaisesti.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Seuranta
Tilojen käytettävyys		
Asuntojen käyttöaste	85 %	Tilasto
Kiinteistöjen teknisen kunnan seuranta	Huoltokirjan laadinta kiinteistöille	toteutunut/ei
Metsien hyvä hoito	Raivaus ja taimikonhoito	Metsätaloussuunnitelma

Tummuksluvut	2017	TA 2018	TA 2019
Kiinteistönhoidon huoneistoala, htm ²	11 062	11 062	11 062
Metsät, ha	327	327	327

Pelastustoimi ja ympäristönsuojelu

Viranomaislautakunnan ja rakennusvalvonnan tehtävänä on huolehtia Juupajoen kunnan alueella rakennusvalvonnan viranomaistehtävistä sekä rakentamisen ohjauksesta ja neuvonnasta. Viranomaislautakunta on toimialariippumaton ja käsittelee ne asiat, jotka lainsäädännön mukaan tulee käsitellä monijäsenisessä toimielimessä, joka ei voi olla kunnanhallitus. Lisäksi viranomaislautakunta toimii kunnan tielautakuntana.

Rakennusvalvonnalle kuuluu rakentamisen viranomaistehtävien ja niihin liittyvän valvonnan, ohjauksen ja neuvonnan lisäksi mm. korjaus- ja energianeuvonta sekä korjaus- ja energia-avustusten käsittely ja päätöksenteko. Rakennusvalvonta antaa lisäksi erilaisia toimivaltaansa kuuluvia lausuntoja. Yksityisen rakentamisen arvioidaan pysyvät normaalia alemmalla tasolla yleisestä taloustilanteesta johtuen.

Vuoden 2017 alusta on rakennusvalvonnassa otettu käyttöön Kunta-Net rakennusvalvontaohjelma.

Palo- ja pelastustoimesta vastaa Pirkanmaan pelastuslaitos. Pirkanmaan pelastuslaitos huolehtii Pirkanmaan alueen 22 kunnan pelastustoimesta. Palvelutasopäätöksen mukaan pelastuslaitoksen keskeiset tehtävät ovat onnettomuuksien ennaltaehkäisy, ihmisten ja omaisuuden pelastaminen, ympäristön suojaaminen sekä normaaliajan häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen. Pelastuslaitos toteuttaa myös ensihoitopalveluita osassa Pirkanmaata sekä järjestää osaltaan ensivastetoiminnan lähes koko Pirkanmaalla. Tampereen kaupunginvaltuuston 19.11.2018 hyväksymässä talousarviossa on esitetty alla luetellut tavoitteet ja mittarit pelastuslaitoksen toiminnalle.

Tavoite	Mittari
Pelastustoimen valvontatehtävät ovat toteutuneet valvontasuunnitelman mukaisesti.	Määräaikaisen valvonnan toteutuminen
Pelastuslaitoksen toimintavalmiusaika vaatimus on saavutettu pelastuslaitoksen palvelutasopäätöksen mukaisesti	Keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite kaikissa kiireellisissä tehtävissä riskiluokista riippumatta: 1.yksikön keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite (10 min.); Pelastustoiminnan keskimääräinen toimintavalmiusaikatavoite (15 min.)
Työhyvinvointi on parantunut työyhteisötaitoja kehittämällä vuoteen 2018 verrattuna	Työhyvinvoinnin matriisin tulokset

Pelastustoimi on osa uuteen maakuntahallintoon siirtyvää toimintaa. Kansallisen maakunta- ja sote-uudistuksen lakiehdotusten eduskuntakäsittely kestää arvioitua pidempään ja maakuntien aloitusajankohta viivästyy vuoteen 2021. Pirkanmaan pelastuslaitos jatkaa Tampereen kaupungin taseyksikkönä rahoittaen toimintaansa Pirkanmaan kuntien maksuosuuksilla vuoden 2020 loppuun asti.

Ympäristönsuojelupalvelut ostetaan Oriveden kaupungilta. Ympäristönsuojeluviranomaisena toimii Oriveden ympäristölautakunta, jossa on edustaja Juupajoelta.

Jätehuollon käytännön järjestämisestä vastaa Pirkanmaan Jätehuolto Oy. Kuntien yhteisenä jätehuoltoviranomaisena toimii Tampereen kaupungin alueellinen jätehuoltolautakunta. Tampereen kaupunki toimii yhteistoiminta-alueen isäntäkuntana. Jätehuoltolautakunnan tehtävänä on päättää jätelaissa säädetyistä viranomaistehtävistä, joita ovat mm. päätökset jätehuoltomääräyksistä, jätteenkuljetuksen järjestämisestä, jätetaksan hyväksymisestä, jätemaksujen maksuunpanosta, jätetaksasta tehdyistä muistutuksista ja jätemaksujen kohtuullistamisesta. Jätehuoltolautakunnan kustannukset katetaan jätehuoltomaksuista.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Seuranta
Rakennuslupien käsittelyaika	Käsittelyaika 2– 4 viikkoa	Tilasto

Tunnusluvut	2017	TA 2018	TA 2019
Rakennusvalvonta			
lupamäärä	32	40	40
katselmusten määrä	230	160	120

Liikelaitokset

Tekninen toimi vastaa kaukolämpölaitoksen sekä vesi- ja viemärlaitosten käyttö- ja kunnossapitotehtävistä sekä investointihankkeista. Vesihuoltolaitoksen talousarvio esitetään erillisenä kohdassa 6.2. Kaukolämmön osto- ja myyntimäärät on laskettu kolmen edellisen vuoden keskiarvojen mukaisesti. Kulutus- ja perusmaksuihin ei esitetä muutoksia.

Tunnusluvut	2017	TA 2018	TA 2019
Energian osto, MWh	6 708	6 630	6 627
Myyty energia, MWh	5 372	5 550	5 294
Lämmitettävä rakennustilavuus, rm ³	120 870	120 870	119 420

Liikenneväylät, puistot ja yleiset alueet

Tekninen toimi huolehtii kaavateiden kunnossa- ja puhtaanapidosta. Hoitotyöt suoritetaan yksityisten urakoitsijoiden toimesta. Puistot, leikkipaikat ja uimarannat pidetään kunnossa pääasiassa kunnan omana työnä. Kustannusvastuu on latujen kunnossapitoa lukuun ottamatta teknisellä toimella. Yksityisteiden kunnossapitoavustuksiin on varattu 40.000 euroa.

Tunnusluvut	2017	TA 2018	TA 2019
Kiinteistönhoidon huoneistoala, htm ²	11 062,00	11 062,00	11 062,00
Metsät, ha	327,00	327,00	327,00

6.2 Juupajoen kunnan vesihuoltolaitos (taseyksikkö)

Taseyksikön esimies: tekninen johtaja Pekka Maasilta

VESIHUOLTOLAITOS	TP 2017	TA 2018	TA 2019	muutos-%	TS2 2020 1000 €	TS3 2021 1000 €
Tuotot	483 362,36	506 630	503 650	-0,59	504	504
Toimintakulut	-240 063,27	-261 420	-272 780	4,35	-273	-273
Toimintakate	243 299,09	245 210	230 870	-5,85	231	231
Poistot	-152 870,64	-155 920	-135 400	-13,16	-135	-135
Netto	90 428,45	89 290	95 470	6,92	95	95

Palvelukuvaus

Vesihuoltolaitos vastaa

- riittävän ja hyvälaatuisen talousveden tuottamisesta ja jakelusta asiakkaiden tarpeisiin
- lisäksi se vastaa asiakkaiden laitoksen verkostoon toimittaman jäteveden johtamisesta Oriveden kaupungin Tähtiniemen jätevedenpuhdistamolle

Vesilain muutoksen myötä vesihuoltolaitos on muutettu kirjanpidolliseksi tasejatkuvuuden omaavaksi taseyksiköksi 1.1.2016 alkaen. Vesihuoltolaitoksen taseyksiköstä esitetään tuloslaskelma, investointiosa ja rahoituslaskelma. Taseyksikön talousarviossa sovelletaan nettobudjetointia, sitovia eriä valtuustoon nähden ovat tilikauden tulos sekä mahdolliset tilinpäätössiirrot. Huleveden viemärointi ei sisälly vesihuoltolaitoksen toimintaan.

Kirjanpidollisen taseyksikön rahoitusbudjetissa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat rahoituksen rahavirtaan sisältyvät antolainauksen, ottolainauksen ja oman pääoman muutosten erät. Sitovuus voidaan asettaa joko brutto tai nettomääräisenä. Taseyksikön investointibudjetissa valtuustoon nähden sitovia eriä ovat investointimenot ja -tulot, mutta valtuusto voi osoittaa investointeihin määrärahat myös hanke- tai hankeryhmäkohtaisesti.

Vesihuollon toiminta-alue on määritelty ja hyväksytty 15.3.2017 valtuustossa. Kunta hyväksyy vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen vesihuoltolain (9.2.2001/119) mukaan. Toiminta-alue kattaa alueet joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai viemäriin on tarpeen asutuksen taikka vesihuollon kannalta asutukseen rinnastuvan elinkeino- ja vapaa-ajan toiminnan määrän tai laadun vuoksi. Talousarvion suunnitelmakaudella vesihuoltolaitoksen toiminta-alue tullaan päivittämään.

Jätevedet johdetaan Oriveden tähtiniemen jätevedenpuhdistamolle. Juupajoelta johdettava vesimäärä mitataan Korkeakosken pumppaamon yhteydessä sijaitsevalla jäteveden virtausmittausasemalla. Oriveden kaupunki veloittaa Juupajoen kunnalta jätevesien vastaanottamisesta ja käsittelemisestä jätevesimaksun, joka on 31 % kulloinkin voimassa olevasta Oriveden kaupungin vesihuoltolaitoksen taksan mukaisesta jäteveden käyttömaksusta. Käsittelemaksuihin on talousarviossa varattu 100.000 €.

Viemäriverkoston saneeraus on aloitettu 2015 Käpylästä, ja saneerausta jatketaan vuosittain vuotovesien hallitsemiseksi.

Tehtäväalueen talous

Valtuusto on vahvistanut vesihuoltolaitoksen peruspääoman koroksi 6 %.

Veden kulutus on pysynyt vuoden 2017 tasossa. Veden ja jäteveden käyttömaksuihin sekä perusmaksuihin ei esitetä korotusta.

Toiminnallinen tavoite	Tavoitetaso 2019	Mittari
Normien edellyttämä talousveden laatutaso	Ei laatupoikkeamia.	Vesistötarkkailut
Veden toimitusvarmuus	Ei häiriötä	Vedentoimituksen keskeytykset
Lylyn puhdistamon toiminta	Lupaehtojen täyttäminen	Puhdistamotarkkailut
Verkoston kestävyys	Verkoston peruskorjaus	Vesijohtovuodot / jätevesiverkoston vuotovedet
Vesihuoltolaitoksen sopimusehtojen ja yleisten toimitusehtojen päivittäminen	Toimitettu kaikille kuluttajille	toteutunut / ei
Työilmapiiri, työolosuhteet ja henkilöstön työtyytyväisyys hyvällä tasolla	Henkilöstölle järjestetään ammatillista koulutusta	Ajan tasalla olevat lain vaatimat koulutukset Kehityskeskustelut
Vesihuoltolain veloitteet	Laissa määritellyt veloitteet ajan tasalla	toteutunut / ei

Tunnusluvut	2017	TA 2018	TA 2019
Vedenjakelu			
Asiakkaita kpl	825	823	830
Myydyn veden määrä, m ³	93 005	97 200	94 670
Puhdasvesitaksa (€/m ³)	1,64	1,67	1,67
Vesijohtoverkoston pituus, m	119 041	119 041	119 041
Viemäröinti			
Asiakkaita kpl	505	505	512
Laskutettu jätevesi m ³	67 254	66 900	63 400
Jätevesitaksa (€/m ³)	2,76	2,82	2,82
Jätevesiverkostoa, m	59 833	59 833	59 833
Jätevesipumppaamot, kpl	25	25	25

VESIHUOLTOLAITOS TULOSLASKELMA ulkoinen/sisäinen	Tilinp. 2017	Ed.budj. 2018	Budj. 2019	Muutos %	TS2 tuh. 2020	TS3 tuh. 2021
Liikevaihto	483 362,36	506 630	503 650	-0,6	504	504
Materiaalit ja palvelut						
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-32 824,78	-21 910	-32 920	50,5	-33	-33
Palvelujen ostot	-147 299,25	-177 950	-177 950		-178	-178
Muut toimintakulut						
Henkilöstökulut						
Palkat ja palkkiot	-47 590,75	-48 210	-49 330	2,3	-49	-49
Henkilösivukulut						
Eläkekulut	-11 066,20	-12 020	-11 590	-3,6	-12	-12
Muut henkilösivukulut	-1 282,29	-1 330	-990	-25,6	-1	-1
Poistot ja arvonalentumiset	-152 870,64	-155 920	-135 400	-13,2	-135	-135
Liikelyjäämä (-alijäämä)	90 428,45	89 290	95 470	5,5	96	96
Rahoitustuotot ja -kulut						
Muut rahoitustuotot	1 257,73					
Korkokulut	-13 703,98	-14 050	-10 500	-33,8	-11	-11
Muut rahoituskulut	-148,90	-600	-600		-1	-1
Korvaus peruspääomasta	-8 962,02	-8 960	-8 960		-9	-9
Ylijäämä (-alijäämä) ennen varauksia	68 871,28	65 680	75 410	14,8	75	75
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)						
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	68 871,28	65 680	75 410	14,8	75	75

VESIHUOLTOLAITOS RAHOITUSLASKELMA	Ed.budj. 2018	Budj. 2019	TS 2020	TS 2021
Liikelyjäämä (alijäämä)	89 290	95 470	96	96
Poistot ja arvonalentumiset	155 920	135 400	135	135
Rahoitustuotot ja kulut	-23 610	-20 060	-21	-21
Toiminnan rahavirta yhteensä	221 600	210 810	210	210
Investointimenot	-200 000	-150 000	-130	-130
Rahoitusosuudet	0	0	0	0
Investointien rahavirta yhteensä	-200 000	-150 000	-130	-130
Toiminnan ja investointien rahavirta	21 600	60 810	80	80
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		300 000	0	500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-21 500	-400 000	0	-600
Rahoituksen rahavirta	-21 000	-100 000	0	-100
Vaikutus maksuvalmiuteen	-100	-39 190	80	-20

VESIHUOLTOLAITOS INVESTOINTIOHJELMA	Tilinp. 2017	Budj.tuh. 2018	Budjetti 2019	TS2 tuh. 2020	TS3 tuh. 2021
Korkeakosken vesihuollon saneeraus	-106 012	-200	-150 000	-100	-100
Sahrajärvi-Kopsamo paineviemäri				-30	-30
INVESTOINNIT					
Inv/Käyttöomaisuuden osto					
Inv/Rakennuttaminen	-106 012	-200	-150 000	-130	-130
Inv/Muut menot					
Inv/Rahoitusosuudet valtiolta					
Yhteensä	-106 012	-200	-150 000	-130	-130

TULOSLASKELMAOSA

Juupajoen kunnan tuloslaskelma	TP 2017	TA 2018	Budj. 2019	Muutos %	TS2 tuh. 2020	TS3 tuh. 2021
TOIMINTATUOTOT						
Myyntituotot	849 656	839 100	913 350	8,8	913	913
Maksutuotot	121 142	99 600	79 600	-20,1	80	80
Tuet ja avustukset	101 131	33 450	120 900	261,4	34	34
Muut toimintatuotot	352 307	199 060	196 500	-1,3	197	197
TOIMINTATUOTOT	1 424 237	1 171 210	1 310 350	11,9	1 223	1 223
TOIMINTAKULUT						
Henkilöstökulut	-2 973 880	-3 036 640	-3 008 580	-0,9	-2 975	-2 975
Palvelujen ostot	-7 991 833	-8 099 840	-8 458 860	4,4	-8 466	-8 516
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-660 872	-643 650	-638 230	-0,8	-638	-638
Avustukset	-164 858	-273 600	-276 600	1,1	-277	-277
Muut toimintakulut	-174 641	-155 190	-160 570	3,5	-161	-161
TOIMINTAKULUT	-11 966 083	-12 208 920	-12 542 840	2,7	-12 516	-12 566
TOIMINTAKATE/JÄÄMÄ	-10 541 846	-11 037 710	-11 232 490	1,8	-11 293	-11 343
Verotulot	7 174 175	7 126 000	7 446 000	4,5	7 593	7 819
Valtionosuudet	4 285 361	4 192 400	4 326 970	3,2	4 100	4 000
Rahoitustuotot ja -kulut						
Korkotuotot	24 494	17 000	19 600	15,3	20	20
Muut rahoitustuotot	87 265					
Korkokulut	-37 719	-30 500	-38 200	25,2	-36	-31
Muut rahoituskulut	-4 614	-29 000	-29 000		-29	-29
Rahoitustuotot ja -kulut	69 425	-42 500	-47 600	12	-46	-41
VUOSIKATE	987 115	238 190	492 880	106,9	355	436
Poistot ja arvonalentumiset						
Suunnitelman mukaiset poistot	-491 469	-516 230	-523 520	1,4	-524	-524
Poistot ja arvonalentumiset	-491 469	-516 230	-523 520	1,4	-524	-524
TILIKAUDEN TULOS	495 646	-278 040	-30 640	-89	-169	-88
Varausten ja rahastojen muutokset						
Poistoeron muutos	10 571	10 500	10 500		11	11
Varausten ja rahastojen muutokset	10 571	10 500	10 500		11	11
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	506 217	-267 540	-20 140	-92,5	-158	-77
Kertynyt yli-/alijäämä	2 276 604	2 009 000	1 988 900		1 830 900	1 753 900

Tuloslaskelman tunnusluvut talousarviossa	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019	TS 2020	TS 2021
Toimintatuotot (ulk.)	1 270 316	1 424 236	1 171 210	1 310 350	1 223 000	1 223 000
Toimintakulut (ulk.)	12 108 000	11 966 083	12 208 920	12 542 840	12 516 000	12 566 000
Vuosikate	564 204	987 115,00	238 190	492 880	355 000	436 000
Poistonalaiset investoinnit	474 216	750 669	350 000	640 000	300 000	350 000
Tilikauden tulos	83 510	495 645	-278 040	-30 640	-169 000	-88 000
Taseen kertynyt yli-/ alijäämä	1 770 387	2 276 604	2 009 000	1 988 900	1 830 900	1 753 900
Tunnusluvut						
Toimintatuotot / Toimintamenot %	10,49	11,90	9,59	10,45	9,77	9,73
Vuosikate %/Poistonalaisista investoinneista	118,98	131,50	68,05	77,01	118,33	124,57
Vuosikate, €/asukas	287,71	518,44	124,06	259,41	186,84	229,47
Kertynyt ylijäämä, €/asukas	902,80	1 195,70	1 046,35	1 046,79	963,63	923,11
Asukasmäärä tilinpäätösvuoden lopussa	1961	1904	1920	1 900	1900	1900

Vuosikate osoittaa kunnan/konsernin tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, tulorahoitus on riittävä. Vuoden 2016 talousarviossa vuosikate ylittää niukasti poistot. Suunnitelmavuosina vuosikate jää poistoja pienemmäksi ja v. 2018 se kääntyy miinukselle.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut, mistä syystä tulorahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määritellä sen perusteella. Vuoden 2016 talousarviossa tilikauden tulos on 2710 euroa.

Taseen kertyneeseen yli-/alijäämään on tiivistetty kunnan koko tulohistoria.

Pitkän aikavälin tulorahoitustavoite voidaan asettaa taseen kertyneen yli-/alijäämän perusteella. Kun kertynyt yli-/alijäämä jaetaan kunnan asukasmäärällä, saadaan vertailukelpoinen tunnusluku kuntien välisessä vertailussa. Vertailtavien kuntien tulee kuitenkin kuulua samaan kuntakokoluokkaan.

Tunnusluku **toimintatuotot prosenttia toimintakuluista** kertoo maksurahoituksen osuuden toimintamenoista. Kunnan koko, toimintojen yhtiöittäminen, liikelaitostaminen ja oppilaitosten ylläpitäminen vaikuttavat tunnusluvun arvoon ja selittävät kuntakohtaisia eroja. Tunnuslukua voidaan tulkita siten, että maksurahoituksen osuuden kasvu vahvistaa kunnan tulorahoitusta.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

Tunnusluvun asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää. Pitkän aikavälin tulorahoituksen tavoitearvon tulisi olla vähintään 300–400 euroa asukas. Talousarviovuonna 2016 kertynyttä ylijäämää on noin 470 e/ asukas. Vuosina 2017 ja 2018 kertynyt ylijäämä hupenee ja vuonna 2018 tunnusluku on miinuksen puolella, mikäli kehitys jatkuu ennusteen suuntaisena.

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista

Kun tunnusluvun arvo on 100 prosenttia tai sitä suurempi, voidaan kunnan tai kuntayhtymän tulorahoituksen katsoa olevan riittävä tai ylijäämäinen. Kunnan talous on heikkenevä ja kunta velkaantuu, kun vuosikate on keskimääräistä poistonalaista investointitasoa alempi. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

INVESTOINTIOSA

INVESTOINTIOHJELMA	Tilinp. 2017	Ed.budj 2018	Budj. 2019	TS2 tuh. 2020	TS3 tuh. 2021
Tulot					
Maa-alueet					
Käyttöomaisuuden myynti	2 509				
Rakennukset					
Käyttöomaisuuden myynti	5 159				
Rahoitusosuudet valtiolta vanhainkodin muutostyöt	191 962	130 000			
Menot					
Kuntayhtymäosuudet					
Juupakodin muutostyöt	-812 792	-230 000			
Taloushallinnon atk-hankinnat			-40 000		
Ruokapalvelu investointi	-16 764				
Teknisen toimen atk-hankinta	-14 731				
Kaavateiden perusparannus				-120	-170
Korkeakosken vesihuollon saneeraus	-106 012	-200 000	-150 000	-100	-100
Sahrajärvi-Kopsamo paineviemäri				-30	-30
Talonrakennuksen pieninvestoinnit		-50 000	-50 000	-50	-50
Paloaseman laajennus			-400 000		
Investoinnit yhteensä					
Inv/Palkat	-6 442				
Inv/Muut henkilöstömenot	-1 173				
Inv/Käyttöomaisuuden osto	-31 496		-40 000		
Inv/Rakennuttaminen	-911 188	-480 000	-600 000	-300	-350
Inv/Muut menot					
Investointimenot	-950 299	-480 000	-640 000	-300	-350
Investointitulot					
Rahoitusosuudet	191 962	130 000			
Omaisuuuden myynti	7 668				
Investoinnit netto	-750 669	-350 000	-640 000	-300	-350

Investointiohjelma: Hankeluettelo

KIINTEISTÖT

Hanke 1 Paloaseman laajennus

Toteuttamisaikataulu: 2019
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Paloaseman laajennus
Kustannusarvio: 450 000€
vuosi 2019 400.000 €

Hanke 2 Talonrakennuksen pieninvestoinnit

Toteuttamisaikataulu: 2018 - 2021
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Pieninvestoinnit
Kustannusarvio: 250 000 €
vuosi 2019 50.000 €

LIIKENNEVÄYLÄT

Hanke 3 Kaavateiden perusparantaminen, teiden valaistus

Toteuttamisaikataulu: 2020- 2022
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Katuvalaistuksen rakentaminen ja uusiminen. Teiden peruskorjaus ja päällystäminen. Kaavateiden perusparannus: Kaavatiet 60 kpl.
Kustannusarvio: 400.000 €

Hanke 4 Kevyenliikenteen väylän rakentaminen

Toteuttamisaikataulu:
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Kevyenliikenteen väylän rakentaminen välille Pensaskuja – Kantatie 58.
Kustannusarvio: 300.000 €

VESI- JA VIEMÄRILAITOS

Hanke 5 Sahrajärvi-Kopsamo kunnallistekniikka

Toteuttamisaikataulu: 2020- 2022
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Sahrajärvi-Kopsamo kunnallistekniikan rakentaminen.
Kustannusarvio: 100.000 €

Hanke 6 Korkeakosken vesihuollon saneeraus

Toteuttamisaikataulu: 2015-2021
Toteutus: Juupajoen kunta
Kuvaus: Korkeakosken keskustan putkistosaneeraukset.
Kustannusarvio: 700.000 €
vuosi 2019 150.000 €

RAHOITUSOSA

Rahoituslaskelma	Tilinp. 2017	Ed.budj 2018	Budj. 2019	TS2 tuh. 2020	TS3 tuh. 2021
TULORAHOITUS					
VUOSIKATE	987 115	238 190	492 880	355	436
TULORAHOITUS	987 115	238 190	492 880	355	436
INVESTOINNIT					
INVESTOINTIMENOT	-950 301	-480 000	-640 000	-300	-350
RAHOITUSOSUUEDET INVESTOINTEIHIN	191 962	130 000			
PYSYVIEN VASTAAVIEN VARS.MYYNTITULO	7 669				
INVESTOINNIT	-750 670	-350 000	-640 000	-300	-350
RAHAVIRTA/VARS.TNTA JA INVESTOINNIT	236 446	-111 810	-147 120	55	86
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA					
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	34 853				
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	202 812		400 000		700
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS		-97 080	-412 550	-13	-1 013
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	-488 192				
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOM. MUUTOS	-3 395				
LYHYTAIKAISTEN SAAMISTEN MUUTOS	50 239				
KOROTT. PITKÄ- JA LYHYTAIK.VELKOJEN MUUT	2 086				
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	-201 597	-97 080	-12 550	-13	-313
RAHAVAROJEN MUUTOS	34 849	-208 890	-159 670	42	-227

LIITTEET

Liite 1. Juupajoen kunnan talous lyhyesti

Juupajoki	TP 2016	TP 2017	TA 2018	TA 2019
Veroprosentti	21	21	21	21
1 000 €				
Verotulot	6 912	7 174	7 126	7 446
Valtionosuudet	4 494	4 285	4 192	4 327
Vuosikate	564	987	238	493
Poistot	-488	-491	-516	-524
Investoinnit, netto	-474	-751	-350	-640
Tunnuslukuja				
Vuosikate eur/asukas	288	518	124	259
Lainakanta eur/asukas	1 815	1 719	2 043	2 058
Vuosikate % poist.	117	200	49	94
Asukasluku tilinpäätösvuoden lopussa	1 961	1 904	1 920	1 900

Kun **vuosikate/poistot % -tunnusluvun** arvo on 100 %, oletetaan kunnan/konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan/konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot.

Liite 2. Osastokartta

Osasto	Nimi	Taso	
2	JUUPAJOEN KUNTA	01 KOKO	KUNTA
10	HALLINTOPALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
100	KONSERNIHALLINTO	03 Taso	03 (Tulosalue)
10000	KUNNANVALTUUSTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
11100	HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
11200	VAALIT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
11300	TARKASTUSTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
12000	HALLINTOTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
14000	ELINKEINOTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
16000	TYÖLLISYYSPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
20	HYVINVOINTIPALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
200	HYVINVOINTITOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
20000	HYVINVOINTIPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
21000	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
210	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
22000	SOTE-KIINTEISTÖT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
23000	SOSIAALIPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
24000	PERUSTERVEYDENHUOLTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
25000	ERIKOISSAIRAANHOITO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
26000	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN YT-ALUE	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
27000	ELÄINLÄÄKINTÄ JA YMPÄRISTÖTERV.HUOLTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
300	KOULUTUSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
30000	KOULUKESKUS	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
31000	KIRKONKYLÄN KOULU	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
32000	KOULUTUKSEN TUKIPALVELUT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
35000	VAPAA SIVISTYSTYÖ	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
340	VARHAISKASVATUSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
350	MUUT SIVISTYSPALVELUT	03 Taso	03 (Tulosalue)
36000	KIRJASTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
38000	NUORISOTOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
39000	LIIKUNTATOIMI	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
40	TEKNISET PALVELUT	02 Taso	02 (Vastuualue)
400	TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
40000	TEKNISEN TOIMEN HALLINTO	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
42000	KIINTEISTÖT	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
43000	PELASTUSTOIMI- JA YMPÄRISTÖNSUOJELU	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
44000	LIKELAITOKSET	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
45000	LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT JA YLEISET ALUEET	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
50	RAHOITUS	02 Taso	02 (Vastuualue)
500	TOIMINNAN RAHOITUS	03 Taso	03 (Tulosalue)

520	KORKOMENOT	03 Taso	03 (Tulosalue)
530	KORKOTULOT	03 Taso	03 (Tulosalue)
540	MUU RAHOITUS	03 Taso	03 (Tulosalue)
550	POISTOERON MUUTOS	03 Taso	03 (Tulosalue)
9	INVESTOINNIT	01 KOKO	KUNTA
9000	KUNNANHALLITUS/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9001	KIINTEÄ OMAISUUS/KHALL	03 Taso	03 (Tulosalue)
9002	IRTAIMISTO/KHALL	03 Taso	03 (Tulosalue)
9003	AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS/INVESTOINNIT	03 Taso	03 (Tulosalue)
9004	SIJOITUKSET	03 Taso	03 (Tulosalue)
9005	KUNTAYHTYMÄOSUUEDET	03 Taso	03 (Tulosalue)
9020	PERUSTURVA/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9021	TALONRAKENNUS/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9022	AINEETON KÄYTTÖOMAISUUS/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9023	IRTAIMISTO/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9024	JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS/PERUSTURVA	03 Taso	03 (Tulosalue)
9030	SIVISTYSTOIMI/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9031	TALONRAKENNUS/SIVISTYSTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9032	IRTAIMISTO/SIVISTYSTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9033	LIIKUNTAPAİKAT/SIVISTOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9040	TEKNINEN TOIMI/INVESTOINNIT	02 Taso	02 (Vastuualue)
9041	TALONRAKENNUS/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9051	IRTAIMISTO/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9061	JULKINEN KÄYTTÖOMAISUUS/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9071	LIIKELAITOKSET/TEKNINEN TOIMI	03 Taso	03 (Tulosalue)
9611	TEIDEN RAKENTAMINEN	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
9612	YLEISET ALUEET	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
9711	VESI- JA VIEMÄRILAITOS	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)
9712	KAUKOLÄMPÖLAITOS	04 Taso	04 (Tulosityksikkö 1)

Liite 3. Tilivelvolliset

Juupajoen kunnan tilivelvolliset 2019			
Osasto	Nimi	Taso	Tilivelvollinen
10	HALLINTOPALVELUT	02 Taso	Kunnanjohtaja
100	KONSERNIHALLINTO	03 Taso	Kunnanjohtaja
10000	KUNNANVALTUUSTO	04 Taso	Kunnanjohtaja
11100	HALLINTO	04 Taso	Kunnanjohtaja
11200	VAALIT	04 Taso	Kunnanjohtaja
11300	TARKASTUSTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
12000	HALLINTOTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
14000	ELINKEINOTOIMI	04 Taso	Kunnanjohtaja
16000	TYÖLLISYYSPALVELUT	04 Taso	Kunnanjohtaja
20	HYVINVOINTIPALVELUT	02 Taso	Hyvinvointijohtaja
200	HYVINVOINTITOIMI	03 Taso	Hyvinvointijohtaja
20000	HYVINVOINTIPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
21000	SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUJEN HALLINTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
210	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI	03 Taso	Hyvinvointijohtaja
22000	SOTE-KIINTEISTÖT	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
23000	SOSIAALIPALVELUT	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
24000	PERUSTERVEYDENHUOLTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
25000	ERIKOISSAIRAANHOITO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
26000	SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMEN YT-ALUE	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
27000	ELÄINLÄÄKINTÄ JA YMPÄRISTÖTERV.HUOLTO	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
300	KOULUTUSPALVELUT	03 Taso	Rehtori
30000	KOULUKESKUS	04 Taso	Rehtori
31000	KIRKONKYLÄN KOULU	04 Taso	Rehtori
32000	KOULUTUKSEN TUKIPALVELUT	04 Taso	Rehtori
340	VARHAISKASVATUSPALVELUT	03 Taso	Päiväkodin johtaja
350	MUUT SIVISTYSPALVELUT	03 Taso	Hyvinvointijohtaja
35000	VAPAA SIVISTYSTYÖ	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
36000	KIRJASTO	04 Taso	Kirjastonjohtaja
38000	VAPAA-AIKAPALVELUT	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
39000	LIIKUNTATOIMI	04 Taso	Hyvinvointijohtaja
40	TEKNISET PALVELUT	02 Taso	Tekninen johtaja
400	TEKNINEN TOIMI	03 Taso	Tekninen johtaja
40000	TEKNISEN TOIMEN HALLINTO	04 Taso	Tekninen johtaja
42000	KIINTEISTÖT	04 Taso	Tekninen johtaja
43000	PELASTUSTOIMI- JA YMPÄRISTÖNSUOJELU	04 Taso	Tekninen johtaja
44000	LIKELAITOKSET	04 Taso	Tekninen johtaja
45000	LIIKENNEVÄYLÄT, PUISTOT JA YLEISET ALUEET	04 Taso	Tekninen johtaja